

(“Службене новине Федерације Босне и Херцеговине” бр. 36/03)

На основу члана IV. Б. 7. а) (IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Проглашава се Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине који је донио Парламент Федерације БиХ на сједници Представничког дома од 8. јула 2003. године и на сједници Дома народа од 9. јула 2003. године.

Број 01-529/03
28. јула 2003. године
Сарајево

Предсједник
Нико Лозанчић, в. р.

КРИВИЧНИ ЗАКОН

ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ОПШТИ ДИО

I - ГЛАВА ПРВА

Члан 1.

Предмет овог закона

Овим законом се уређује општи дио кривичног законодавства у Федерацији Босне и Херцеговине и кривична дјела из надлежности Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Федерација).

Члан 2.

Значај израза у овом закону

(1) *Кривично законодавство* у Федерацији сачињавају кривичноправне одредбе садржане у овом закону, другим законима Федерације и законима кантона.

(2) *Територија Федерације* је копнена територија, обално море и водене површине унутар њених граница, те ваздушни простор над њима.

(3) *Службено лице* је изабрани или именовани службеник или друго службено лице у органима законодавне, извршне и судске власти и у другим органима управе и службама за управу Федерације, кантона, градова и општина које обављају одређене управне, стручне и друге послове у оквиру права и дужности власти која их је основала; лице које стално или повремено врши службену дужност у наведеним органима и тијелима; овлаштено лице у привредном друштву или у другом правном лицу којем је законом или другим прописом донесеним на основу закона повјерено обављање јавних овлаштења, а која у оквиру тих овлаштења врши одређену дужност; те друго лице које врши одређену службену дужност на основу овлаштења из закона или другог прописа донесеног на основу закона.

(4) *Војно лице* је војник на одслужењу војне обавезе, питомац војне школе, активни млађи официр, официр, војни службеник и лице из резервног састава док се налази на војној служби, као и цивилно лице која врши одређену војну дужност.

(5) Кад је као починилац појединог кривичног дјела означено службено лице или војно лице, лица из става 3. овог члана могу бити починиоци тих дјела, ако из обиљежја појединог кривичног дјела или из појединог прописа не произилази да починилац може бити само неко од тих лица.

(6) *Одговорно лице* је лице у привредном друштву или у другом правном лицу којем је, с обзиром на њену функцију или на основу посебног овлаштења повјерен одређени круг послова који се односе на примјену закона или прописа донесених на основу закона, или општег акта привредног друштва или другог правног лица у управљању и руковању имовином, или се односе на руковођење производњом или неким другим привредним процесом или на надзор над њима. Одговорним лицем сматра се и службено лице у смислу става 3. овог члана када су у питању радње код којих је као починилац означено одговорно лице, а нису прописане као кривично дјело одредбама главе о кривичним дјелима против службене и друге одговорне дужности или одредбама о кривичним дјелима чији је починилац службено лице прописанима у некој другој глави овог закона или другим законом Федерације или кантона.

(7) Кад је као починилац кривичних дјела означена службено или одговорно лице, сва лица из ст. 3. и 5. овог члана могу бити починиоци тих дјела, ако из законских обиљежја појединог кривичног дјела не произилази да починилац може бити само неко од тих лица.

(8) *Страно службено лице* је члан законодавног, извршног, управног или судског органа стране државе, јавни службеник међународне организације и њезиних органа, судија и други службеник међународног суда, службујући у Федерацији.

(9) *Дијете* је, у смислу овог закона, лице које није навршило четрнаест година живота.

(10) *Малољетник* је, у смислу овог закона, лице које није навршило осамнаест година живота.

(11) *Правно лице* је, у смислу овог закона, Босна и Херцеговина, Федерација, Република Српска, Дистрикт Брчко Босне и Херцеговине, кантон, град, општина, мјесна заједница, сваки организациони облик привредног друштва и сви облици повезивања привредних друштава, установа, институција за вршење кредитних и других банкарских послова или за обезбјеђење лица и имовине, те друге финансијске институције, фонд, политичке странке, удружења грађана и други облици удруживања који могу да стичу средства и да их користе на исти начин као и свака друга институција или орган који остварује и користи средства и којем је законом признато својство правног лица.

(12) *Привредно друштво* је, у смислу овог закона, корпорација, предузеће, партнерство и сваки организациони облик регистрован за обављање привредне дјелатности.

(13) *Удружење* је било који облик удруживања три или више лица.

- (14) *Више лица* је најмање два лица или више њих.
- (15) *Скупина људи* је најмање пет лица или више њих.
- (16) *Група људи* је удружење од најмање три лица која су повезана ради трајног, поновљеног или повременог почињавања кривичних дјела, при чему свако од тих лица учествује у почињавању кривичног дјела.
- (17) *Организована група људи* је група људи која је формирана, а није настала спонтано, ради директно слиједећег почињења кривичног дјела, чији чланови не морају имати формално дефинисане улоге, која не мора имати континуитет чланства нити развијену организацију.
- (18) *Злочиначка организација* је организована група људи од најмање три лица, која постоји неко вријеме, дјелујући с циљем почињења једног или више кривичних дјела за која се по закону може изрећи казна затвора три године или тежа казна.
- (19) *Избјеглица или расељено лице* је, у смислу овог закона, лице које је напустило своју имовину на подручју Федерације у времену између 30. априла 1991. године и 4. априла 1998. године, за коју се претпоставља да је избјеглица или расељено лице по Анексу 7. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини.
- (20) *Чланови породице*, у смислу овог закона, јесу: брачни и ванбрачни друг, бивши брачни и ванбрачни друг, сродник по крви у правој линији, усвојилац и усвојеник, сродник у бочној линији до трећег степена закључно и сродник по тазбини до другог степена закључно.
- (21) *Тајна Федерације, кантона, града и општине* је податак или документ која је законом, другим прописом или општим актом надлежног органа донесеним на основу закона, одређена тајном Федерације, чијим би откривањем наступиле штетне посљедице за Федерацију, кантон, град и општину.
- (22) *Војна тајна* је податак или документ који је законом, другим прописом или актом надлежног органа Федерације донесеним на основу закона проглашен војном тајном.
- (23) *Службена тајна* је податак или документ који је законом, другим прописом или општим актом надлежне институције у Федерацији, кантону, граду и општини донесеним на основу закона проглашен службеном тајном.
- (24) *Пословна тајна* је податак или документ који је законом, другим прописом или општим актом привредног друштва, установе или другог правног лица одређен као пословна тајна, а који представља производну тајну, резултате истраживачког или конструкцијског рада, те други податак због чијег би приопштавања неовлаштеном лицу могле да наступе штетне посљедице за њене привредне интересе.
- (25) *Професионална тајна* је податак о личном или породичном животу странака који сазнају адвокати, браниоци, нотари, доктори медицине, доктори стоматологије, бабице или други здравствени радници, психолози, радници старања, вјерски исповједници и друга лица која обављају своје звање.
- (26) *Документ* је сваки предмет који је подобан или одређен да служи као доказ какве чињенице која је од значења за правне односе.
- (27) *Новац* је метално или папирно средство плаћања које је на основу закона у оптицају у Босни и Херцеговини или у другој држави.

- (28) *Знаци за вриједност* подразумевају и стране знакове за вриједност.
- (29) *Покретна ствар* је и свака произведена или скупљена енергија за давање свјетлости, топлоте или кретања, те телефонски и други импулси.
- (30) *Моторно возило* је свако прометно средство на моторни погон у копненом, воденом или ваздушном саобраћају.
- (31) *Сила* је и примјена хипнозе или омамљујућих средстава с циљем да се неко против своје воље доведе у несвјесно стање или онеспособи за отпор.
- (32) *Опојна дрога* је медицински лијек или опасна супстанција с адиктивним и психотропним својствима, или супстанца која се лако може претворити у такву супстанцију ако подлијеже контроли по међународној конвенцији коју је Босна и Херцеговина потврдила, или супстанција која је проглашена опојном дрогом од надлежне институције Босне и Херцеговине или надлежне институције ентитета.
- (33) Изражавање у једном граматичком роду, мушком или женском, укључује оба рода физичких лица.

II - ГЛАВА ДРУГА

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 3.

Основа и границе кривичноправне принуде

- (1) Кривична дјела и кривичноправне санкције прописују се само за она понашања којима се тако угрожавају или поврјеђују личне слободе и права човјека, те друга права и друштвене вриједности зајамчене и заштићене Уставом Федерације и међународним правом да се њихова заштита не би могла остварити без кривичноправне принуде.
- (2) Прописивање кривичних дјела и врсте и мјере кривичноправних санкција заснива се на неопходности примјене кривичноправне принуде и њеној сразмјерности јачини опасности за личне слободе и права човјека, те друге основне вриједности.

Члан 4.

Начело законитости

- (1) Кривична дјела и кривичноправне санкције прописују се само законом.
- (2) Никоме не може бити изречена казна или друга кривичноправна санкција за дјело које, прије него што је почињено, није било законом или међународним правом прописано као кривично дјело и за које законом није била прописана казна.

Члан 5.

Временско важење Кривичног закона

(1) Према починиоцу кривичног дјела примјењује се закон који је био на снази у вријеме почињења кривичног дјела.

(2) Ако се послѣје почињења кривичног дјела закон једном или више пута измијени, примијениће се закон који је блажи за починиоца.

Члан 6.

Врсте кривичноправних санкција

Кривичноправне санкције су: казне, мјере упозорења, безбједносне мјере и васпитне мјере.

Члан 7.

Сврха кривичноправних санкција

Сврха кривичноправних санкција јесте:

- а) превентивни утицај на друге да поштују правни систем и не почине кривична дјела;
- б) спречавање починилаца да почини кривична дјела и подстицање његовог преваспитања.

Члан 8.

Ограничења у извршењу кривичноправних санкција

Починиоцу кривичног дјела у извршењу кривичноправне санкције могу бити одузета или ограничена одређена права само у мјери која одговара природи и садржају те санкције и само на начин којим се обезбјеђује поштивање лица починиоца и његово људско достојанство, у складу са међународним правом.

III - ГЛАВА ТРЕЋА

ПРИМЈЕНА КРИВИЧНОГ ЗАКОНОДАВСТВА У ФЕДЕРАЦИЈИ

Члан 9.

Искључење примјене кривичног законодавства у Федерацији према дјечи

Кривично законодавство у Федерацији не примјењује се према дјетету које у вријеме почињења кривичног дјела није навршило четрнаест година живота.

Члан 10.

Примјена кривичног законодавства у Федерацији према малољетницима

Кривично законодавство у Федерацији примјењује се према малолетницима у складу са главом X (*Правила о васпитним препорукама, васпитним мјерама и о кажњавању малолетника*) овог закона и другим законима у Федерацији.

Члан 11.

Примјена кривичног законодавства у Федерацији на правна лица

Кривично законодавство у Федерацији примјењује се на правна лица у складу са главом XIV (*Одговорност правних лица за кривична дјела*) овог закона и другим законима у Федерацији.

Члан 12.

Примјена кривичног законодавства у Федерацији према сваком ко на територији Федерације почини кривично дјело

- (1) Кривично законодавство у Федерацији примјењује се према сваком ко почини кривично дјело на територији Федерације.
- (2) Кривично законодавство у Федерацији примјењује се према сваком ко почини кривично дјело на домаћем пловилу, без обзира на то гдје се пловило налазило у вријеме почињења кривичног дјела.
- (3) Кривично законодавство у Федерацији примјењује се према сваком ко почини кривично дјело у домаћем цивилном авиону док је у лету или у домаћем војном авиону, без обзира на то гдје се авион налазио у вријеме почињења кривичног дјела.

Члан 13.

Примјена кривичног законодавства у Федерацији за кривична дјела почињена на подручју Босне и Херцеговине

- (1) Кривично законодавство у Федерацији примјењује се према сваком ко на територији Босне и Херцеговине почини:
  - а) било које кривично дјело против уставног поретка Федерације из главе XV (*Кривична дјела против уставног поретка Федерације*) овог закона;
  - б) кривично дјело против службеног или одговорног лица у вези са његовом службом.
- (2) Кривично законодавство у Федерацији примјењује се према држављанину Босне и Херцеговине који изван територије Федерације почини било које друго кривично дјело осим оних која су обухваћена одредбом става 1. овог члана.
- (3) Кривично законодавство у Федерацији примјењује се према странцу који изван територије Федерације према Босни и Херцеговини, њезином држављанину или према Федерацији или њезином држављанину почини било које кривично дјело које није обухваћено одредбом става 1. овог члана.
- (4) Кривично законодавство у Федерацији примјењује се према странцу који изван територије Федерације према иностраној држави или према странцу почини кривично дјело за које се по том законодавству може изрећи казна затвора од пет година или тежа казна. Ако законом није друкчије

прописано, суд у таквом случају не може да изрекне казну тежу од казне прописане законом земље у којој је кривично дјело почињено.

(5) У случајевима из ст. 2. и 3. овог члана кривично законодавство у Федерацији примијениће се само ако се починилац кривичног дјела затекне на територији Федерације или буде изручен, а у случају из става 4. овог члана само ако се починилац затекне на територији Федерације и не буде изручен другој држави.

Члан 14.

Примјена Општег дијела овог закона

(1) Одредбе Општег дијела овог закона примјењују се према починицима свих кривичних дјела прописаних законима у Федерацији.

(2) Одредбе Општег дијела овог закона примјењују се према малољетницима, осим ако законом није друкчије прописано.

(3) Одредбе Општег дијела овог закона примјењују се на правна лица, осим ако овим законом није друкчије прописано.

IV - ГЛАВА ЧЕТВРТА

ЗАСТАРЈЕЛОСТ

Члан 15.

Застарјелост кривичног гоњења

(1) Ако у овом закону није друкчије прописано, кривично се гоњење не може предузети кад од почињења кривичног дјела протекне:

- а) тридесет пет година за кривично дјело с прописаном казном дуготрајног затвора;
- б) двадесет година за кривично дјело с прописаном казном затвора више од десет година;
- ц) петнаест година за кривично дјело с прописаном казном затвора више од пет година;
- д) десет година за кривично дјело с прописаном казном затвора више од три године;
- е) пет година за кривично дјело с прописаном казном затвора више од једне године;
- ф) три године за кривично дјело с прописаном казном затвора до једне године или новчаном казном.

(2) Ако је за кривично дјело прописано више казни, рок застарјелости одређује се по најтежој прописаној казни.

Члан 16.

Ток и прекид застарјелости кривичног гоњења

- (1) Застаријевање кривичног гоњења почиње од дана кад је кривично дјело почињено.
- (2) Застаријевање не тече за вријеме за које се по закону кривично гоњење не може предузети или наставити.
- (3) Застаријевање се прекида сваком процесном радњом која се предузима ради гоњења починилаца због почињеног кривичног дјела.
- (4) Застаријевање се прекида и кад починилац, у вријеме док тече рок застарјелости, почини исто тако тешко или теже кривично дјело.
- (5) Са сваким прекидом застаријевање почиње поновно тећи.
- (6) Застарјелост кривичног гоњења наступа у сваком случају кад протекне двапут онолико времена колико закон прописује за застарјелост кривичног гоњења.

Члан 17.

Застарјелост извршења казне

Ако у овом закону није друкчије прописано, изречена се казна неће извршити кад од дана правоснажности пресуде којом је казна изречена протекне:

- а) тридесет пет година ако је изречена казна дуготрајног затвора;
- б) двадесет година ако је изречена казна затвора више од десет година;
- ц) петнаест година ако је изречена казна затвора више од пет година;
- д) десет година ако је изречена казна затвора више од три године;
- е) пет година ако је изречена казна затвора више од једне године;
- ф) три године ако је изречена казна затвора до једне године или новчана казна.

Члан 18.

Застарјелост извршења споредне казне и мјера безбједности

- (1) Застарјелост извршења новчане казне као споредне казне наступа кад протекну двије године од дана правоснажности пресуде којом је та казна изречена.
- (2) Застарјелост извршења мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења, мјере безбједности обавезног лијечења од зависности и мјере безбједности одузимања предмета наступа кад протекне пет година од дана правоснажности одлуке којом су те мјере изречене.
- (3) Застарјелост извршења мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности и сигурносне мјере забране управљања моторним возилом наступа кад протекне онолико времена колико је суд одредио за трајање те мјере.

Члан 19.

Ток и прекид застаријевања извршења казне и мјера безбједности

- (1) Застаријевање извршења казне почиње од дана правоснажности пресуде којом је казна изречена, а у случају опозива условне осуде од дана правоснажности одлуке о опозиву условне осуде.
- (2) Застаријевање не тече за вријеме за које се по закону извршење казне не може предузети.
- (3) Застаријевање се прекида сваком радњом надлежног органа која се подузима ради извршења казне.
- (4) Са сваким прекидом застаријевање почиње поновно тећи.
- (5) Застарјелост извршења казне наступа у сваком случају кад протекне двапут онолико времена колико закон прописује за застарјелост извршења казне.
- (6) Одредбе ст. од 2. до 5. овог члана примјењују се и на застарјелост извршења мјера безбједности.

Члан 20.

Незастаривост кривичног гоњења и извршења казне

Кривично гоњење и извршење казне не застаријева за кривична дјела за која по међународном праву застарјелост не може наступити.

V - ГЛАВА ПЕТА

КРИВИЧНО ДЈЕЛО

Члан 21.

Кривично дјело

Кривично дјело јесте противправно дјело које је законом прописано као кривично дјело, чија су обилежја прописана законом и за које је законом прописана кривичноправна санкција.

Члан 22.

Начин почињења кривичног дјела

- (1) Кривично дјело се може починити чињењем или нечињењем.
- (2) Кривично дјело је почињено нечињењем кад је починилац који је правно обавезан да спријечи наступање законом описане последице кривичног дјела то пропустио учинити, а такво је пропуштање по дјеловању и значењу једнако почињењу тог кривичног дјела чињењем.

Члан 23.

Вријеме почињења кривичног дјела

Кривично дјело је почињено у вријеме кад је починилац радио или био дужан да ради, без обзира на то кад је посљедица чињења или нечињења наступила.

Члан 24.

Мјесто почињења кривичног дјела

(1) Кривично дјело је почињено како у мјесту гдје је починилац радио или је био дужан да ради, тако и у мјесту гдје је посљедица његовог чињења или нечињења потпуно или дјелимично наступила.

(2) Кривично дјело је у случају кажњивог покушаја почињено како у мјесту гдје је учинитељ радио или је био дужан радити, тако и у мјесту гдје је према његовом предумишљају посљедица његовог чињења или нечињења потпуно или дјелимично требала наступити.

(3) Кривично дјело је у случају саучесништва почињено у мјесту утврђеном у ставу 1. овог члана и у мјесту гдје је саучесник радио или је био дужан радити или у мјесту гдје је према предумишљајем саучесника посљедица његовог чињења или нечињења требала наступити.

Члан 25.

Безначајно дјело

Није кривично дјело оно дјело које је, иако садржи законска обиљежја кривичног дјела, због начина почињења, незначајности или непостојања штетних посљедица и ниског степена кривичне одговорности починилаца безначајно дјело.

Члан 26.

Нужна одбрана

(1) Није кривично дјело оно дјело које је почињено у нужној одбрани.

(2) Нужна је она одбрана која је неопходно потребна да учинитељ од себе или од другог одбије истовремени или директно предстојећи противправни напад, а која је сразмјерна нападу.

(3) Учинитељ који прекорачи границе нужне одбране може се блаже казнити, а ако је прекорачење учинио због јаке раздражености или страха изазваног нападом, може се и ослободити казне.

Члан 27.

Крајња нужда

(1) Није кривично дјело оно дјело које је почињено у крајњој нужди.

(2) Крајња нужда постоји кад је дјело почињено да починилац од себе или од другог отклони истовремену или директно предстојећу нескривљену опасност која се на други начин није могла отклонити, а притом почињено зло није веће од зла које је пријетило.

(3) Починилац који сам изазове опасност, али из нехата, или прекорачи границе крајње нужде, може се блаже казнити, а ако је прекорачење почињено под нарочито олакшавајућим околностима, може се и ослободити казне.

(4) Нема крајње нужде ако је починилац био дужан изложити се опасности.

Члан 28.

Покушај

(1) Ко с предумишљајем започне чињење кривичног дјела, али га не доврши казниће се за покушај кривичног дјела ако се за то кривично дјело може изрећи казна затвора од три године или тежа казна, а за покушај другог кривичног дјела кад закон изричито прописује кажњавање и за покушај.

(2) Починилац ће се за покушај кривичног дјела казнити у границама казне прописане за то кривично дјело, а може се и блаже казнити.

Члан 29.

Неприкладан покушај

Починилац који покуша починити кривично дјело неприкладним средством или према неприкладном предмету, може се ослободити казне или се може блаже казнити.

Члан 30.

Добровољни одустанак

(1) Починилац који је покушао починити кривично дјело, али је добровољно одустао од кажњивог покушаја, може се ослободити од казне.

(2) У случају добровољног одустанка од кажњивог покушаја, починилац ће се казнити за оне радње које чине неко друго самостално кривично дјело.

Члан 31.

Сапочиниоци

Ако више лица заједно почини кривично дјело, учествовањем у почињењу кривичног дјела или предузимајући шта друго чиме се на одлучујући начин доприноси почињењу кривичног дјела, свако ће се од њих казнити казном прописаном за то кривично дјело.

Члан 32.

Подстрекавање

(1) Ко другог с предумишљајем подстрекава да почини кривично дјело казниће се као да га је сам починио.

(2) Ко другог с предумишљајем подстрекава на почињење кривичног дјела за које се може изрећи казна затвора од три године или тежа казна, а кривично дјело не буде ни покушано, казниће се као за покушај кривичног дјела.

Члан 33.

Помагање

- (1) Ко другом с предумишљајем помогне у почињењу кривичног дјела, казниће се као да га је сам починио, а може се и блаже казнити.
- (2) Као помагање у почињењу кривичног дјела сматра се нарочито: давање савјета или упута како да се почини кривично дјело, стављање на располагање починиоцу средстава за почињење кривичног дјела, уклањање препрека за почињење кривичног дјела, те унапријед обећано прикривање кривичног дјела, починилаца, средстава којима је кривично дјело почињено, трагова кривичног дјела или предмета прибављених кривичним дјелом.

Члан 34.

Границе кривичне одговорности и кажњивост саучесника

- (1) Сапочинилац је кривично одговоран у границама својег предумишљајем или нехата, а подстрекач и помагач у границама свог предумишљајем.
- (2) Сапочинилаца, подстрекача или помагача који добровољно спријечи почињење кривичног дјела суд ће ослободити од казне.
- (3) Лични односи, својства и околности због којих закон искључује кривичну одговорност или допушта ослобођење од казне или ублажавање казне могу се узети у обзир само оном починиоцу, сапочиниоцу, подстрекачу или помагачу код којег такви односи, својства и околности постоје.

VI - ГЛАВА ШЕСТА

КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ

Члан 35.

Елементи кривичне одговорности

- (1) Кривично је одговоран починилац који је урачунљив и крив за почињено кривично дјело.
- (2) Починилац је крив ако је кривично дјело починио с предумишљајем.
- (3) Починилац је крив и ако је кривично дјело починио из нехата, ако то закон изричито прописује.

Члан 36.

Урачунљивост

- (1) Није урачунљиво лице које у вријеме почињења кривичног дјела није могло схватити значај свог дјела или није могло управљати својим поступцима због трајне или привремене душевне болести, привремене душевне поремећености или заосталог психичког развоја (неурачунљивост).

(2) Починилац кривичног дјела чија је способност да схвати значај свог дјела или способност да управља својим поступцима била битно смањена због неког стања из става 1. овог члана, може се блаже казнити (битно смањена урачунљивост).

(3) Кривично је одговоран починилац кривичног дјела који се употребом алкохола, дрога или на други начин довео у стање у коме није могао схватити значај свог дјела или управљати својим поступцима, ако је у вријеме довођења у то стање кривично дјело било обухваћено његовим предумишљајем или је у погледу кривичног дјела код њега постојао нехат а закон за такво кривично дјело прописује кривичну одговорност и за нехат (самоскривљена неурачунљивост).

(4) Битно смањена урачунљивост у коју се починилац довео на начин из става 3. овог члана не може бити основ за ублажавање казне.

Члан 37.

Предумишљај

(1) Кривично се дјело може учинити с директним или евентуалним предумишљајем.

(2) Починилац поступа с директним предумишљајем када је био свјестан свог дјела и хтио његово почињење.

(3) Починилац поступа с евентуалним предумишљајем када је био свјестан да због његовог почињења или нечињења може наступити забрањена посљедица, али је пристао на њено наступање.

Члан 38.

Нехат

(1) Кривично дјело може се починити из свјесног или несвјесног нехата.

(2) Починилац поступа из свјесног нехата када је био свјестан да због његовог чињења или нечињења може наступити забрањена посљедица, али је олако држао да она неће наступити или да ће је моћи спријечити.

(3) Починилац поступа из несвјесног нехата када није био свјестан могућности наступања забрањене посљедице, иако је према околностима и према својим личним својствима био дужан и могао бити свјестан те могућности.

Члан 39.

Стварна заблуда

(1) Није кривично одговорно лице која у вријеме почињења кривичног дјела није било свјесно неког његовог законом прописаног обиљежја, или које је погрешно сматрало да постоје околности према којима би, да су оне стварно постојале, то дјело било допуштено.

(2) Ако је лице било у заблуди из нехата, кривично је одговорно за кривично дјело почињено из нехата ако закон за то кривично дјело прописује кажњавање и за нехат.

Члан 40.

Правна заблуда

Починилац кривичног дјела који из оправданих разлога није знао да је то дјело забрањено, може се блаже казнити или ослободити казне.

VII - ГЛАВА СЕДМА

КАЗНЕ

Члан 41.

Врсте казни

- (1) Кривично одговорним починиоцима кривичних дјела могу се изрећи ове казне:
  - а) казна затвора;
  - б) новчана казна.
- (2) Казна затвора може се изрећи само као главна казна.
- (3) Новчана казна може се изрећи и као главна и као споредна казна.
- (4) Ако је за једно кривично дјело прописано више казни, само се једна може изрећи као главна.
- (5) За кривична дјела почињена из користољубља новчана казна као споредна може се изрећи и кад није прописана законом, или кад је законом прописано да ће се починилац казнити казном затвора или новчаном казном, а суд као главну казну изрекне казну затвора.

Члан 42.

Сврха кажњавања

Сврха кажњавања јесте:

- а) да се изрази друштвена осуда почињеног кривичног дјела;
- б) да се утиче на починиоца да убудуће не почини кривична дјела;
- ц) да се утиче на остале да не почине кривична дјела;
- д) и да се утиче на свијест грађана о опасности кривичних дјела и о праведности кажњавања починиоца.

Члан 43.

Казна затвора

- (1) Казна затвора не може бити краћа од тридесет дана нити дужа од двадесет година.

- (2) За најтеже облике тешких кривичних дјела почињених с предумишљајем може се прописати казна затвора у трајању од двадесет до четрдесет пет година (дуготрајни затвор).
- (3) Казна дуготрајног затвора никада се не може прописати као једина главна казна за поједино кривично дјело.
- (4) Казна дуготрајног затвора не може се изрећи починиоцу који у вријеме почињења кривичног дјела није навршио двадесет једну годину живота.
- (5) Под условима прописаним главом X (*Правила о васпитним препорукама, васпитним мјерама и о кажњавању малољетника*) овог закона може се изрећи казна малољетничког затвора. Казна малољетничког затвора је по својој сврси, природи, трајању и начину извршења посебна казна лишења слободе.
- (6) Казна затвора се изриче на пуне године и мјесеце, а до шест мјесеци и на пуне дане. Казна дуготрајног затвора се изриче само на пуне године.
- (7) Ако је изречена казна дуготрајног затвора, амнестија и помиловање могу се дати тек након издржане три петине те казне.

Члан 44.

Рад за опште добро на слободи

- (1) Кад суд одмјери и изрекне казну затвора од највише шест мјесеци може истовремено одредити да се изречена казна, уз пристанак оптуженог, замијени радом за опште добро на слободи.
- (2) Одлука да се казна затвора замијени радом за опште добро на слободи заснива се на оцјени да, узимајући у обзир све околности које одређују врсту и мјеру казне, извршење казне затвора не би било неопходно за остварење сврхе кажњавања, али истовремено условна казна не би била довољна за постизање опште сврхе кривичноправних санкција.
- (3) Рад за опште добро на слободи одређује се у трајању сразмјерном изреченој казни затвора од најмање десет до највише шездесет радних дана. Рок за извршење рада за опште добро на слободи не може бити краћи од једног мјесеца нити дужи од једне године.
- (4) При оцјењивању трајања рада за опште добро на слободи, као и времена извршења тог рада, суд ће узети у обзир изречену казну затвора која се замјењује и могућности починилаца, с обзиром на његову личну ситуацију и запослење.
- (5) У случају када осуђеник по истеку одређеног рока није извршио или је само дјелимично извршио рад за опште добро на слободи, суд ће донијети одлуку о извршењу казне затвора у трајању сразмјерном времену преосталог рада за опште добро на слободи.
- (6) Замјена казне затвора радом за опште добро на слободи може се примијенити и у случајевима када се новчана казна замјењује казном затвора према одредбама члана 48. (*Замјена новчане казне*) овог закона.
- (7) Распоређивање на рад за опште добро на слободи у смислу врсте и радног мјеста обавља кантонално министарство надлежно за послове правосуђа према мјесту пребивалишта односно боравишта осуђеног, водећи рачуна о његовим способностима и знањима.

Члан 45.

Условно отпуштање

(1) Осуђени који је издржао половину, те, изузетно, осуђени који је издржао једну трећину казне затвора може бити ослобођен издржавања казне затвора, под условом да не почини ново кривично дјело прије истека трајања казне (условни отпуст).

(2) Осуђени који је издржао половину казне затвора може бити ослобођен издржавања казне затвора ако се за вријеме издржавања казне затвора његово понашање поправи до те мјере да се може оправдано очекивати да ће се након отпуста с издржавања казне затвора понашати примјерено, а нарочито да неће починити кривична дјела. Приликом одлучивања о условном отпусту осуђеног, узмеће се у обзир његово понашање у току издржавања казне и друге околности које указују на то да је сврха кажњавања постигнута.

(3) Осуђени који је издржао једну трећину казне затвора може бити условно отпуштен уколико постоје услови из става 1. овог члана и уколико посебне околности везане за личност осуђеног јасно указују да је постигнута сврха кажњавања.

(4) Осуђени на казну дуготрајног затвора може бити условно отпуштен након издржане три петине те казне.

Члан 46.

Опозив условног отпуста

(1) Суд ће опозвати условни отпуст ако осуђени за вријеме условног отпуста почини једно или више кривичних дјела за која му је изречена казна затвора од једне године или тежа казна.

(2) Суд може опозвати условни отпуст ако осуђени на условном отпусту почини једно или више кривичних дјела за која је изречена казна затвора до једне године. Приликом одлучивања хоће ли опозвати условни отпуст, суд нарочито узима у обзир сличност почињених дјела, њихов значај, мотиве из којих су почињена, те друге околности које указују на прикладност опозива условног отпуста.

(3) Приликом изрицања опозива условног отпуста суд изриче казну узимајући раније изречену казну као већ утврђену. Дио казне који је осуђени издржао према ранијој пресуди урачунава се у издржавање накнадне казне, али се вријеме проведено на условном отпусту не урачунава.

(4) Одредбе ст. од 1. до 3. овог члана примјењују се и кад се осуђеном на условном отпусту суди за кривично дјело почињено прије његовог условног отпуста.

(5) Ако је осуђени на условном отпусту осуђен на казну затвора до једне године и ако суд не опозове условни отпуст, вријеме условног отпуста се продужава за вријеме које је осуђени провео на издржавању казне затвора.

Члан 47.

Новчана казна

- (1) Новчана казна изриче се у дневним износима, а ако то није могуће може се изрећи у одређеном износу.
- (2) Ако се новчана казна изриче у дневним износима, може износити најмање пет а највише три стотине шездесет дневних износа, а за кривична дјела почињена из користољубља највише хиљаду пет стотина дневних износа, осим у случајевима прописаним овим законом.
- (3) Ако се новчана казна изриче у одређеном износу најнижи износ не може бити мањи од 150 КМ, а највиши износ не може бити већи од 50.000 КМ, а за кривична дјела почињена из користољубља износ не може бити већи од 1.000.000 КМ, осим у случајевима прописаним овим законом.
- (4) Приликом изрицања новчане казне за кривична дјела почињена из користољубља суд може изрећи новчану казну у износу већем од највишег износа прописаног у ст. 2. и 3. овог члана уколико вриједност противправне имовинске користи коју је починилац прибавио почињењем кривичног дјела прелази износ од 1.000.000 КМ. У том се случају починиоцу може изрећи новчана казна у износу који не може бити већи од двоструког износа вриједности противправне имовинске користи коју је прибавио почињењем кривичног дјела због којег му се изриче новчана казна.
- (5) Број дневних износа новчане казне одређује суд примјењујући општа правила за одмјеравање казне. Висину дневног износа суд одређује тако што узима у обзир висину дневног дохотка починилаца према износу његове тромјесечне нето плате и његове друге дохотке, као и породичне обавезе. Приликом одређивања висине износа суд узима у обзир податке који у тренутку изрицања казне нису старији од шест мјесеци.
- (6) Податке из ст. од 1. до 5. овог члана који суду нису познати обезбјеђује оптужени у року који одреди суд, а најкасније до завршетка главног претреса у кривичном поступку. Ако до завршетка главног претреса у кривичном поступку суду нису познате околности битне за одређивање висине дневног износа новчане казне, новчана казна се изриче у одређеном износу при чему се примјењују општа правила за одмјеравање казне.
- (7) Најнижи дневни износ новчане казне износи једну шездесетину, а највише једну трећину последње званично објављене просјечне мјесечне нето плате запослених у Федерацији, коју објављује Федерални завод за статистику.
- (8) У пресуди се одређује рок плаћања новчане казне који не може бити краћи од петнаест дана ни дужи од шест мјесеци, али у оправданим случајевима суд може допустити да осуђени исплати новчану казну и у отплатама, с тим да рок исплате не може бити дужи од двије године.
- (9) Новчане казне изречене и наплаћене по овом закону приход су буџета Федерације.

Члан 48.

Замјена новчане казне

- (1) Новчана казна се не наплаћује принудно.
- (2) Ако се новчана казна не може у цијелости или дјелимично наплатити у року који је утврђен пресудом, суд ће без одлагања донијети одлуку да се новчана казна замијени казном затвора.
- (3) Новчана казна ће се замијенити казном затвора тако што ће се за сваки започети дневни износ новчане казне или ако је новчана казна била изречена у одређеном износу за сваких започетих 50

КМ новчане казне одредити један дан затвора, али затвор у том случају не може бити дужи од једне године.

(4) Ако осуђени исплати само дио новчане казне остатак ће се сразмјерно претворити у затвор, а ако осуђени исплати остатак новчане казне извршење затвора ће се обуставити.

Члан 49.

Општа правила за одмјеравање казне

(1) Суд ће починиоцу кривичног дјела одмјерити казну у границама које су законом прописане за то кривично дјело имајући у виду сврху кажњавања и узимајући у обзир све околности које утичу да казна буде мања или већа (олакшавајуће и отежавајуће околности), а нарочито: степен кривичне одговорности, побуде из којих је дјело почињено, јачину угрожавања или повреде заштићеног добра, околности под којима је дјело почињено, ранији живот починилаца, његове личне прилике и његово понашање након почињеног кривичног дјела, те друге околности које се односе на личност починиоца.

(2) Кад суд одмјерава казну починиоцу за кривично дјело почињено у поврату, посебно ће узети у обзир је ли раније дјело исте врсте као и ново дјело, јесу ли оба дјела почињена из истих побуда и колико је времена протекло од раније осуде или од издржане или опроштене казне.

(3) При одмјеравању новчане казне, суд ће узети у обзир и имовно стање починиоца, водећи рачуна о висини његове плате, његовим другим приходима, његовој имовини и о његовим породичним обавезама.

Члан 50.

Ублажавање казне

Суд може починиоцу одмјерити казну испод границе прописане законом или изрећи блажу врсту казне:

- а) кад закон прописује да се починилац може блаже казнити;
- б) и кад суд утврди да постоје нарочито олакшавајуће околности које указују да се и ублаженом казном може постићи сврха кажњавања.

Члан 51.

Границе ублажавања казне

(1) Кад постоје услови за ублажавање казне из члана 50. (*Ублажавање казне*) овог закона, суд ће ублажити казну у овим границама:

- а) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од десет или више година, казна се може ублажити до пет година затвора;
- б) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од три или више година, казна се може ублажити до једне године затвора;

ц) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од двије године, казна се може ублажити до шест мјесеци затвора;

д) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од једне године, казна се може ублажити до три мјесеца затвора;

е) ако је за кривично дјело прописана казна затвора од највише једне године, казна се може ублажити до тридесет дана затвора;

ф) ако је за кривично дјело прописана казна затвора без назнаке најмање мјере, умјесто казне затвора може се изрећи новчана казна;

г) ако је за кривично дјело прописана новчана казна с знаком најмање мјере, казна се може ублажити до пет дневних износа, а ако се изриче у одређеном износу до 150 КМ.

(2) При одлучивању колико ће казну ублажити према правилима из става 1. овог члана суд ће посебно узети у обзир најмању и највећу мјеру казне прописане за то кривично дјело.

Члан 52.

Ослобођење од казне

(1) Суд може ослободити казне починиоца кривичног дјела кад то закон изричито прописује.

(2) Кад је суд овлаштен починиоца кривичног дјела ослободити казне, може му казну ублажити без ограничења прописаних за ублажавање казне у члану 50. (*Ублажавање казне*) овог закона.

Члан 53.

Посебан случај ослобођења од казне за кривична дјела почињена из нехата

Суд може ослободити казне починиоца кривичног дјела почињеног из нехата кад последице дјела тако тешко погађају починиоца да изрицање казне у таквом случају очигледно не би одговарало сврси кажњавања.

Члан 54.

Стицај кривичних дјела

(1) Ако је починилац једном радњом или с више радњи починио више кривичних дјела за која му се истовремено суди, суд ће најприје утврдити казне за свако од тих кривичних дјела, па ће за сва кривична дјела изрећи јединствену казну затвора, казну дуготрајног затвора или јединствену новчану казну.

(2) Јединствену казну суд ће изрећи по овим правилима:

а) ако је за неко од кривичних дјела у стицају суд утврдио казну дуготрајног затвора, изрећи ће само ту казну;

б) ако је за кривична дјела у стицају суд утврдио казне затвора, јединствена казна затвора мора бити већа од сваке поједине утврђене казне, али не смије достигнути збир утврђених казни нити прећи двадесет година;

ц) ако су за сва кривична дјела у стицају прописане казне затвора до три године, јединствена казна затвора не може бити већа од осам година;

д) ако је за кривична дјела у стицају суд утврдио само новчане казне, јединствена казна мора бити већа од сваке поједине утврђене новчане казне, али не смије достигнути збир утврђених новчаних казни.

(3) Ако је за нека кривична дјела у стицају суд утврдио казне затвора, а за друга кривична дјела у стицају новчане казне, изрећи ће јединствену казну затвора и јединствену новчану казну по одредбама става 2. тач. од б) до д) овог члана.

(4) Споредну казну суд ће изрећи ако је утврђена макар за једно кривично дјело у стицају, а ако је утврдио више новчаних казни изрећи ће јединствену новчану казну по одредби става 2. тачке д) овог члана.

(5) Ако је суд за кривична дјела у стицају утврдио казне затвора и казне малољетничког затвора, изрећи ће јединствену казну по одредбама става 2. тач. б) и ц) овог члана.

Члан 55.

Продужено кривично дјело

(1) Одредбе овог закона о стицају кривичних дјела неће се примијенити кад починилац почини продужено кривично дјело.

(2) Продужено кривично дјело је почињено кад је починилац с предумишљајем починио више истих или истоврсних кривичних дјела која, с обзиром на начин почињења, њихову временску повезаност и друге стварне околности које их повезују чине јединствену цјелину.

(3) Кад се ради о продуженом кривичном дјелу истих законских обиљежја, суд ће изабрати врсту и мјеру казне која је прописана за то кривично дјело. Ако се ради о истоврсним кривичним дјелима суд ће изабрати врсту и мјеру казне која је прописана за најтеже од тих дјела.

Члан 56.

Одмјеравање казне осуђеном лицу

(1) Ако се осуђеном лицу суди за кривично дјело почињено прије него што је започео издржавање казне по ранијој осуди, или за кривично дјело почињено за вријеме издржавања казне затвора, казне дуготрајног затвора или казне малољетничког затвора, суд ће изрећи јединствену казну за сва кривична дјела примјеном одредаба члана 53. (*Стицај кривичних дјела*) овог закона узимајући раније изречену казну као већ утврђену. Казна или дио казне коју је осуђени издржао урачунат ће се у изречену казну затвора или казну дуготрајног затвора.

(2) За кривично дјело почињено за вријеме издржавања казне затвора, казне дуготрајног затвора или казне малољетничког затвора суд ће починиоцу изрећи казну независно од раније изречене казне ако се примјеном одредаба члана 53. овог закона не би могла остварити сврха кажњавања, с обзиром на трајање неиздржаног дијела раније изречене казне.

(3) Према осуђеном који за вријеме издржавања казне затвора, казне дуготрајног затвора или казне малољетничког затвора почини кривично дјело за које закон прописује новчану казну или казну затвора до једне године, примијениће се дисциплинска мјера.

Члан 57.

Урачунавање притвора и раније казне

- (1) Вријеме проведено у притвору и свако лишење слободе у вези са кривичним дјелом, урачунава се у изречену казну затвора, казну дуготрајног затвора, казну малољетничког затвора или новчану казну.
- (2) Казна затвора коју је осуђеник издржао или новчана казна коју је осуђеник платио за прекршај урачунава се у казну изречену за кривично дјело чија обиљежја обухватају и обиљежја прекршаја.
- (3) При сваком урачунавању изједначава се дан притвора, дан лишења слободе, дан малољетничког затвора, дан затвора, дан дуготрајног затвора и износ од 50 КМ.

Члан 58.

Урачунавање притвора и казне издржане у иностранству

Притвор, лишење слободе у току екстрадицијског поступка и казна коју је починилац издржао по пресуди иностраног суда, урачунаће се у казну коју изрекне домаћи суд за исто кривично дјело, а ако казне нису исте врсте урачунавање ће се извршити по оцјени суда.

VIII - ГЛАВА ОСМА

МЈЕРЕ УПОЗОРЕЊА

Члан 59.

Врсте мјера упозорења

Мјере упозорења јесу:

- а) судска опомена;
- б) условна осуда.

Члан 60.

Сврхе мјера упозорења

- (1) Сврха судске опомене је да се кривично одговорном починиоцу упуту упозорење кад се ради остваривања сврхе кривичноправних санкција не мора примијенити кажњавање и кад оно није нужно ради кривичноправне заштите.
- (2) Сврха условне осуде је да се починиоцу кривичног дјела упуту упозорење уз пријетњу казном којим се омогућава остваривање сврхе кривичноправних санкција изрицањем казне без њеног извршења, кад извршење казне није пријекно потребно ради кривичноправне заштите.

Члан 61.

Судска опомена

(1) Судска опомена може се изрећи за кривична дјела с прописаном казном затвора до једне године или новчаном казном која су почињена под таквим олакшавајућим околностима које их чине нарочито лаким и кад се, с обзиром на све околности које се тичу починиоца, посебно његова односа према оштећеном и надокнади штете проузроковане кривичним дјелом, стекну услови за постизање сврхе кривичноправних санкција без кажњавања.

(2) Судска опомена може се изрећи и за одређено кривично дјело с прописаном казном затвора до три године, под условима прописаним законом и кад се стекну остали услови из става 1. овог члана.

(3) Судска опомена може се изрећи и за кривична дјела почињена у стицају, ако се за свако од тих дјела стекну услови из ст. 1. или 2. овог члана.

(4) При одлучивању да ли ће изрећи судску опомену суд ће, водећи рачуна о сврси судске опомене, посебно узети у обзир личност починиоца, његов ранији живот, његово понашање послије почињеног кривичног дјела, степен кривичне одговорности и друге околности под којима је кривично дјело почињено.

(5) Судска опомена се не може изрећи војним лицима за кривична дјела против оружаних снага Федерације.

Члан 62.

Условна осуда

(1) Условном осудом суд починиоцу кривичног дјела утврђује казну и истовремено одређује да се она неће извршити ако осуђени за вријеме које одреди суд, а које не може бити краће од једне нити дуже од пет година (вријеме провјеравања), не почини ново кривично дјело.

(2) При одлучивању да ли ће изрећи условну осуду суд ће, водећи рачуна о сврси условне осуде, посебно узети у обзир личност починиоца, његов ранији живот, његово понашање послије почињеног кривичног дјела, степен кривичне одговорности и друге околности под којима је кривично дјело почињено.

(3) Условна осуда може се изрећи кад је починиоцу утврђена казна затвора до двије године или новчана казна.

(4) За кривична дјела за која се може изрећи казна затвора од десет година или тежа казна, условна осуда се може изрећи само ако је казна из става 3. овог члана утврђена ублажавањем законом прописане казне.

(5) Условна осуда се не може изрећи за кривична дјела за која се ни ублажавањем казне не може изрећи казна затвора лакша од једне године.

(6) Ако је починиоцу утврђена и казна затвора и новчана казна, условна осуда може се изрећи за обје казне или само за казну затвора.

(7) Безбједносне мјере, изречене уз условну осуду, извршавају се.

Члан 63.

Обавезе починиоца ком је изречена условна осуда

(1) Суд може у условној осуди одредити испуњавање следећих обавеза: да осуђени врати имовинску корист прибављену кривичним дјелом, да надокнади штету коју је причинио кривичним дјелом, или да испуни друге обавезе предвиђене кривичним законодавством у Федерацији.

(2) Рок за испуњење обавеза из става 1. овог члана утврђује суд у оквиру одређеног времена провјеравања.

Члан 64.

Опозивање условне осуде због новог кривичног дјела

(1) Суд ће опозвати условну осуду ако осуђени током времена провјеравања почини једно или више кривичних дјела за која је изречена казна затвора двије године или тежа казна.

(2) Ако осуђени за вријеме провјеравања почини једно или више кривичних дјела за која је изречена казна затвора у трајању краћем од двије године или новчана казна, суд ће, након што оцијени све околности које се односе на почињена кривична дјела и починиоца, а посебно сродност почињених кривичних дјела, њихов значај и побуде из којих су почињена, одлучити да ли ће опозвати условну осуду. При томе је суд везан забраном изрицања условне осуде ако починиоцу за кривична дјела утврђена у условној осуди и за нова кривична дјела треба да изрекне казну затвора у трајању дужем од двије године (члан 62. *Условна осуда*, став 3. овог закона).

(3) Ако опозове условну осуду суд ће примјеном одредаба члана 54. (*Стицај кривичних дјела*) овог закона изрећи јединствену казну и за раније почињено и за ново кривично дјело узимајући казну из опозване условне осуде као утврђену.

(4) Ако не опозове условну осуду суд може да за ново кривично дјело изрекне условну осуду или казну. Ако суд оцијени да и за ново кривично дјело треба да изрекне условну осуду, утврдиће јединствену казну и за раније почињено и за ново кривично дјело примјеном одредаба члана 54. овог закона и одредиће ново вријеме провјеравања које не може бити краће од једне нити дуже од пет година, рачунајући од дана правоснажности нове пресуде. Осуђеном којем за ново кривично дјело буде изречена казна затвора, вријеме проведено на издржавању ове казне не урачунава се у вријеме провјеравања утврђено условном осудом за раније кривично дјело.

Члан 65.

Опозивање условне осуде због раније почињеног кривичног дјела

(1) Суд ће опозвати условну осуду ако последице њезиног изрицања утврди да је осуђени починио кривично дјело прије него што је условно осуђен и ако оцијени да не би било основа за изрицање условне осуде да се знало за то кривично дјело. У том случају примијениће одредбу члана 64. (*Опозивање условне осуде због новог кривичног дјела*) став 3. овог закона.

(2) Ако суд не опозове условну осуду примијениће одредбу члана 64. став 4. овог закона.

Члан 66.

Опозивање условне осуде због неиспуњења изречених обавеза

(1) Суд ће опозвати условну осуду и изрећи извршење изречене казне ако осуђени током одређеног времена провјеравања не испуни изречену обавезу у случајевима кад је могао испунити ту обавезу.

(2) У случају немогућности испуњења изречене обавезе суд може да продужи рок за испуњавање те обавезе или је замијени другом одговарајућом обавезом предвиђеном кривичним законодавством у Федерацији, или може осуђеног ослободити испуњавања изречене обавезе.

Члан 67.

Рокови за опозивање условне осуде

(1) Условна осуда може се опозвати у току провјеравања.

(2) Ако осуђени у току провјеравања почини кривично дјело које повлачи опозив условне осуде, а то је пресудом утврђено тек после истека времена провјеравања, условна осуда може се опозвати најкасније у року од једне године од дана истека времена провјеравања.

(3) Ако осуђени у одређеном року не испуни неку обавезу из члана 63. (*Обавезе починиоца којем је изречена условна осуда*) став 1. овог закона, суд може условну осуду опозвати најкасније у року од једне године од дана истека времена провјеравања и одредити да се изврши казна утврђена у условној осуди.

Члан 68.

Условна осуда са заштитним надзором

(1) Суд може одредити да се починилац коме је изречена условна осуда стави под заштитни надзор ако, с обзиром на околности почињења кривичног дјела, личност починиоца, његов ранији живот и понашање после почињеног кривичног дјела сматра да ће се уз одређивање заштитног надзора сврха условне осуде и друштвено прилагођавање осуђеног боље остварити.

(2) Заштитни надзор обухвата овим законом предвиђене мјере помоћи, бриге, надзора и заштите, с тим да вријеме трајања надзора не може бити краће од шест мјесеци нити дуже од двије године.

Члан 69.

Садржај заштитног надзора

Заштитни надзор може обухватати ове обавезе:

- а) лијечење у одговарајућој здравственој установи;
- б) уздржавање од употребе алкохолних пића или опојних дрога;
- ц) посјеђивање одређених психијатријских, психолошких и других савјетовалишта и поступање по њиховим савјетима;
- ц) оспособљавање за одређено занимање;
- д) прихватање запослења које одговара стручној спреми и способностима починиоца;

е) располагање са платом и другим приходима или имовином на примјерен начин и у складу са брачним и породичним обавезама.

Члан 70.

Одређивање заштитног надзора

(1) Суд у пресуди одређује једну или више обавеза из члана 69. *(Садржај заштитног надзора)* овог закона утврђујући њихов садржај.

(2) При одређивању обавеза из члана 69. овог закона суд ће нарочито узети у обзир године живота починиоца, његово опште здравствено и психичко стање, његове склоности и навике у начину вођења живота, нарочито у кући, школи или на радном мјесту, побуде из којих је починио кривично дјело и понашање после почињеног кривичног дјела, његов ранији живот, личне и породичне прилике, те друге околности које се односе на личност починиоца а од значаја су за избор обавеза заштитног надзора и њихово трајање.

(3) Ако у току трајања заштитног надзора суд утврди да је испуњена сврха заштитног надзора, може заштитни надзор укинути прије истека одређеног времена.

(4) Ако осуђени којем је изречен заштитни надзор не испуњава обавезе које му је суд одредио, суд га може опоменути или може раније обавезе замијенити другим или продужити трајање заштитног надзора у оквиру времена провјеравања, или опозвати условну осуду.

IX - ГЛАВА ДЕВЕТА

МЈЕРЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ

Члан 71.

Врсте сигурносних мјера

Починиоцима кривичних дјела могу се изрећи ове мјере безбједности:

- а) обавезно психијатријско лијечење;
- б) обавезно лијечење од зависности;
- ц) забрана вршења позива, дјелатности или дужности;
- д) забрана управљања моторним возилом;
- е) одузимање предмета.

Члан 72.

Сврха мјера безбједности

Сврха мјера безбједности је да се отклоне стања или услови који могу утицати да починиоц убудуће почини кривична дјела.

Члан 73.

Изрицање мјера безбједности

Суд може починиоцу кривичног дјела изрећи једну или више мјера безбједности кад постоје услови за њихово изрицање прописани овим законом.

Члан 74.

Обавезно психијатријско лијечење

(1) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења изриче се починиоцу кривичног дјела који је кривично дјело починио у стању битно смањене урачунљивости или смањене урачунљивости ако постоји опасност да би узроци таквог стања могли и убудуће дјеловати на починиоца да почини ново кривично дјело.

(2) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења може се извршити под условима из става 1. овог члана, уз издржавање казне затвора или уз рад за опште добро на слободи или уз условну осуду.

(3) Сигурносна мјера обавезног психијатријског лијечења траје док не престану разлози због којих је изречена, али најдуже до истека издржавања казне затвора или извршења рада за опште добро на слободи или истека времена провјеравања уз условну осуду.

(4) Као у случају из члана 44. (*Рад за опште добро на слободи*) став 5. овог закона, извршење казне затвора може се одредити починиоцу кривичног дјела који се током извршавања рада за опште добро на слободи као замјени за казну затвора не подвргне обавезном психијатријском лијечењу.

(5) Под условима из става 2. овог члана обавезно психијатријско лијечење се може наставити изван медицинске установе након што је осуђени условно отпуштен. Ако осуђени не настави лијечење, условни отпуст ће се опозвати.

(6) Према починиоцу кривичног дјела који се не подвргне психијатријском лијечењу током времена провјеравања одређеног у условној осуди, може се поступити према одредби члана 66. (*Опозивање условне осуде због неиспуњавања изречених обавеза*) овог закона.

Члан 75.

Обавезно лијечење од зависности

(1) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности може се изрећи починиоцу који је кривично дјело починио под одлучујућим дјеловањем зависности од алкохола или опојних дрога ако постоји опасност да ће због те зависности и убудуће починити кривична дјела.

(2) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности се, под условима из става 1. овог члана, може изрећи уз исту кривичноправну санкцију, у истом трајању и на исти начин како је овим законом прописано за мјеру безбједности обавезног психијатријског лијечења.

(3) Као у случају из члана 44. (*Рад за опште добро на слободи*) став 5. овог закона, извршење казне затвора може се одредити починиоцу кривичног дјела који се у току извршења рада за опште добро на слободи као замјени за казну затвора не подвргне обавезном лијечењу од зависности.

(4) Под условима из члана 74. (*Обавезно психијатријско лијечење*) став 2. овог закона, обавезно лијечење од зависности се може наставити изван медицинске установе након што је осуђени условно отпуштен. Ако осуђени не настави лијечење, условни отпуст ће се опозвати.

(5) Према починиоцу кривичног дјела који се не подвргне лијечењу од зависности током времена провјеравања одређеног у условној осуди, може се поступити према одредби члана 65. (*Опозивање условне осуде због неиспуњења изречених обавеза*) овог закона.

Члан 76.

Забрана вршења позива, активности или функције

(1) Мјера безбједности забране вршења одређеног позива, дјелатности или дужности може се изрећи починиоцу који је починио кривично дјело везано за имовином која му је била повјерена или којој је имао приступ захваљујући свом позиву, дјелатности или дужности ако постоји опасност да би такво вршење могло потицајно дјеловати да почини ново кривично дјело злоупотребом свог позива, дјелатности или дужности везано за имовину која му је повјерена или којој има приступ.

(2) Мјера безбједности забране вршења одређеног позива, дјелатности или дужности може се изрећи у трајању које не може бити краће од једне нити дуже од десет година, рачунајући од дана правоснажности одлуке, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора не урачунава у вријеме трајања ове мјере безбједности.

(3) Као у случају из члана 44. (*Рад за опште добро на слободи*) став 5. овог закона, извршење казне затвора може се одредити починиоцу кривичног дјела који током извршавања рада за опште добро на слободи као замјени за казну затвора прекрши забрану вршења позива, дјелатности или дужности.

(4) Према починиоцу кривичног дјела који прекрши забрану вршења позива, дјелатности или дужности током времена провјеравања одређеног у условној осуди, може се поступити према одредби члана 66. (*Опозивање условне осуде због неиспуњења изречених обавеза*) овог закона.

Члан 77.

Забрана управљања моторним возилом

(1) Безбједносна мјера забране управљања моторним возилом може се изрећи починиоцу кривичног дјела против безбједности саобраћаја кад постоји опасност да ће управљајући моторним возилом поновно починити такво кривично дјело.

(2) Под условима из става 1. овог члана забрана управљања моторним возилом може се односити само на одређену врсту или на све врсте моторних возила.

(3) Безбједносна мјера забране управљања моторним возилом може се изрећи у трајању које не може бити краће од три мјесеца ни дуже од пет година рачунајући од правоснажности судске одлуке, с тим да се вријеме извршења казне затвора не урачунава у вријеме трајања ове мјере.

(4) Према починиоцу кривичног дјела ком је забрањено да управља моторним возилом уз замјену за казну затвора или условну осуду, ако не поступи по тој забрани, примијениће се одредбе члана 44. (*Рад за опште добро на слободи*) став 5. и члана 66. (*Опозивање условне осуде због неиспуњавања одређених обавеза*) став 5. овог закона.

Члан 78.

Одузимање предмета

- (1) Предмети који су употријебљени или су били намијењени за почињење кривичног дјела или који су настали почињењем кривичног дјела одузеће се, кад постоји опасност да ће бити поново употријебљени за почињење кривичног дјела или кад се ради заштите опште безбједности или из разлога морала одузимање чини пријекно потребним, ако су власништво починиоца.
- (2) Предмети из става 1. овог члана могу се одузети и ако нису власништво починиоца кад то захтијевају интереси опште сигурности и разлози морала, али се тиме не дира у права трећих особа на накнаду штете од починиоца.
- (3) У случајевима из става 2. овог члана, законом се може прописати обавезно одузимање предмета.

X - ГЛАВА ДЕСЕТА

ПРАВИЛА О ВАСПИТНИМ ПРЕПОРУКАМА, О ВАСПИТНИМ МЈЕРАМА И О КАЖЊАВАЊУ МАЛОЉЕТНИКА

Члан 79.

Примјена посебних кривичних одредаба за малољетнике

- (1) За малољетне починиоце кривичних дјела важе одредбе чл. од 79. до 109. овог закона, а остале кривичноправне одредбе из других закона примјењују се на малољетнике само ако не излазе из оквира утврђених посебним одредбама о малољетним починиоцима кривичних дјела.
- (2) Посебне одредбе о малољетним учинитељима кривичних дјела примјењују се под условима прописаним одредбама чл. од 79. до 109. овог закона и према пунољетним особама кад им се суди за кривична дјела која су учинила као малољетници, а изузетно и према особама које су учиниле кривично дјело као млађи пунољетници.

Члан 80.

Услови примјене васпитних препорука

- (1) Према малољетном починиоцу кривичног дјела могу се примијенити васпитне препоруке за кривична дјела с прописаном новчаном казном или казном затвора до три године.
- (2) Васпитне препоруке према малољетнику може примијенити надлежни тужитељ или суд за малољетнике.
- (3) Услови примјене васпитних препорука: малољетничково признање кривичног дјела и његова изражена спремност за помирењем с оштећеним.

Члан 81.

Сврха васпитних препорука

Сврха васпитних препорука је:

- а) да се не покреће кривични поступак према малољетном починиоцу кривичног дјела;
- б) и да се примјеном васпитних препорука утиче на малољетника да убудуће не почини кривична дјела.

Члан 82.

Врсте васпитних препорука

- (1) Васпитне препоруке јесу:
  - а) лично извињење оштећеном;
  - б) накнада штете оштећеном;
  - ц) редовно школовање;
  - д) рад у корист хуманитарне организације или локалне заједнице;
  - е) прихватање одговарајућег запослења;
  - ф) смјештај у други дом или установу;
  - г) лијечење у одговарајућој здравственој установи;
  - х) посјећивање васпитних, образовних, психолошких и других савјетовалишта.
- (2) Васпитне препоруке из става 1. тач. од а) до ц) и х) овог члана примјењује овлаштени тужитељ, а васпитне препоруке из тач. д) до г) примјењује суд за малољетнике.

Члан 83.

Избор васпитних препорука

- (1) При избору васпитних препорука овлаштени тужитељ или суд за малољетнике узеће у обзир свеукупне интересе малољетника и оштећеног. Притом ће посебно водити рачуна да се примијењеним васпитним препорукама не доведе у питање малољетничково редовно школовање или његов рад.
- (2) Васпитне препоруке могу трајати најдуже једну годину.
- (3) Васпитне се препоруке могу током њиховог извршавања замијенити другом или укинути.
- (4) Избор и примјена васпитних препорука врши се у сарадњи с родитељима или старатељима малољетника и органима социјалног старања.

Члан 84.

Кривичне санкције према малољетницима

- (1) Малољетном се починиоцу кривичног дјела могу изрећи васпитне мјере и одређене мјере безбједности, а старијем се малољетнику изузетно може изрећи казна малољетничког затвора.
- (2) Малољетнику који је у вријеме почињења кривичног дјела навршио четрнаест, а није навршио шеснаест година живота (млађи малољетник), могу се изрећи само васпитне мјере.
- (3) Малољетнику који је у вријеме почињења кривичног дјела навршио шеснаест, а није навршио осамнаест година живота (старији малољетник), васпитне се мјере могу изрећи под условима прописаним овим законом, а изузетно му се може изрећи казна малољетничког затвора.
- (4) Малољетнику се могу изрећи мјере безбједности под условима прописанима овим законом.
- (5) Малољетнику се не могу изрећи судска опомена ни условна осуда.

Члан 85.

Сврхе васпитних мјера и казне малољетничког затвора

Сврха васпитних мјера и казне малољетничког затвора је да се пружањем заштите и помоћи малољетним починиоцима кривичних дјела, надзором над њима, њиховим стручним оспособљавањем и развијањем њихове личне одговорности обизбиједи њихово васпитање, преваспитање и правилан развој. Уз то, сврха је казне малољетничког затвора посебан утицај на малољетног починиоца да убудуће не почини кривична дјела, те на друге малољетнике да не почине кривична дјела.

Члан 86.

Врсте васпитних мјера

- (1) Васпитне мјере јесу:
  - а) дисциплинске мјере;
  - б) мјере појачаног надзора;
  - ц) заводске мјере.
- (2) Дисциплинске мјере изричу се малољетном починиоцу кривичног дјела којем није потребно изрећи трајније мјере васпитања и преваспитања, нарочито ако је починио кривично дјело из непромишљености или лакомислености.
- (3) Мјере појачаног надзора изричу се малољетном починиоцу кривичног дјела којем треба изрећи трајније мјере васпитања, преваспитања или лијечења уз одговарајући надзор, а није потребно његово потпуно одвајање из дотадашње средине.
- (4) Заводске мјере изричу се малољетном починиоцу кривичног дјела којем треба изрећи трајније мјере васпитања, преваспитања или лијечења уз његово потпуно одвајање из дотадашње средине. Заводске мјере не могу трајати дуже од пет година.

Члан 87.

Васпитне мјере

Малољетном починиоцу кривичног дјела могу се изрећи ове васпитне мјере:

- а) дисциплинска мјера упућивања у дисциплински центар за малољетнике;
- б) мјере појачаног надзора: од родитеља, усвојилаца или старалаца; у другој породици; или од надлежног органа социјалне заштите;
- ц) заводске мјере: упућивање у васпитну установу, у васпитно-поправни дом или у другу установу за оспособљавање.

Члан 88.

Избор васпитне мјере

При избору васпитне мјере суд ће узети у обзир године живота малољетника, степен његовог психичког развоја, његова психичка својства, његове склоности, побуде из којих је дјело учинио, дотадашње васпитање, средину и прилике у којима је живио, тежину кривичног дјела, те је ли му раније била изречена васпитна мјера или казна и све друге околности које могу бити од утицаја на изрицање васпитне мјере.

Члан 89.

Упућивање у дисциплински центар за малољетнике

- (1) Суд ће изрећи васпитну мјеру упућивања у дисциплински центар за малољетнике кад је потребно да се одгова рајућим краткотрајним мјерама утиче на личност и понашање малољетног починиоца кривичног дјела.
- (2) Малољетника коме је изречена мјера из става 1. овог члана суд може упутити у дисциплински центар:
  - а) на одређени број сати у току дана празника, али највише до четири узастопна празнична дана;
  - б) на одређени број сати у току дана, али најдуже у трајању до једног мјесеца;
  - ц) на непрекидни боравак током одређеног броја дана, али не дуже од двадесет дана.
- (3) При изрицању мјере из става 1. овог члана суд ће водити рачуна да због њеног извршења малољетник не изостане с редовне школске наставе или посла.
- (4) У дисциплинском се центру малољетник може запослити на корисним радовима који одговарају његовим годинама живота, уколико он или његов старатељ на то пристану.
- (5) При изрицању васпитне мјере упућивања у дисциплински центар за малољетнике суд може изрећи и васпитну мјеру појачаног надзора надлежног органа социјалне заштите која се извршава по извршењу васпитне мјере упућивања у дисциплински центар за малољетнике.

Члан 90.

Појачан надзор родитеља, усвојилаца или старалаца

(1) Васпитну мјеру појачаног надзора родитеља, усвојилаца или старалаца суд ће изрећи ако су родитељи, усвојилац или старалац пропустили надзор над малољетником иако су у могућности обављати надзор.

(2) При изрицању васпитне мјере из става 1. овог члана суд може родитељу, усвојиоцу или стариоцу дати потребне упуте и наредити им одређене дужности у погледу мјера које треба предузети за васпитање малољетника, његово лијечење и за отклањање штетних утицаја.

(3) При изрицању васпитне мјере из става 1. овог члана суд може одредити да надлежни орган социјалног старања провјерава њено извршавање и указује помоћ родитељу, усвојиоцу или стариоцу. Суд ће накнадно одлучити о престанку таквог провјеравања, с тим да оно не може трајати мање од једне ни дуже од три године.

Члан 91.

Појачан надзор у другој породици

(1) Ако родитељи, усвојилац или старилац нису у могућности да малољетника појачано надзиру или ако се од њих такав надзор не може оправдано очекивати, суд ће малољетнику изрећи васпитну мјеру појачаног надзора у другој породици која је вољна примити малољетника и која има могућности да га појачано надзире.

(2) Извршење васпитне мјере из става 1. овог члана обуставиће се кад родитељи, усвојилац или старилац стекну могућност да малољетника појачано надзиру или кад према резултату васпитања престане потреба за појачаним надзором.

(3) При изрицању васпитне мјере из става 1. овог члана суд ће одредити да за вријеме њеног трајања надлежни орган социјалне заштите провјерава њено извршавање и указује потребну помоћ породици у којој је малољетник смјештен.

Члан 92.

Појачан надзор надлежног органа социјалне заштите

(1) Ако родитељи, усвојилац или старилац нису у могућности појачано надзирати малољетника, а не постоје ни услови за изрицање васпитне мјере појачаног надзора у другој породици, суд ће малољетнику изрећи васпитну мјеру појачаног надзора надлежног органа социјалне заштите.

(2) Суд ће накнадно одлучити о престанку васпитне мјере из става 1. овог члана с тим да њено трајање не може бити краће од једне ни дуже од три године. За вријеме трајања ове мјере малољетник и даље живи с родитељима, усвојиоцем или стариоцем, а појачани надзор над њим врши овлаштено лице надлежног органа социјалне заштите.

(3) Овлаштено лице у надлежном органу социјалне заштите брине се о школовању малољетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, потребном лијечењу и сређивању прилика у којима живи.

Члан 93.

Посебне обавезе уз мјере појачаног надзора

(1) При изрицању неке од васпитних мјера појачаног надзора из члана 90. (*Појачан надзор родитеља, усвојитеља или старатеља*), 91. (*Појачан надзор у другој породици*) и 92. (*Појачан*

надзор надлежног органа социјалне заштите) овог закона, суд може малољетнику одредити једну или више посебних обавеза, ако је то потребно за успјешније извршење изречене мјере, с тим да те обавезе не могу трајати дуже од трајања васпитне мјере.

(2) Суд може малољетнику одредити нарочито ове обавезе: лично извињење оштећеном, накнаду штете у оквиру властитих могућности, редовно похађање школе, оспособљавање за занимање које одговара његовим способностима и склоностима, уздржавање од уживања алкохолних пића и опојних дрога, посјећивање одговарајуће здравствене установе или савјетовалишта, те уздржавање од дружења с лицима која на њега штетно дјелују.

(3) Суд може обавезе које је одредио накнадно укинути или измијенити.

(4) У случају неиспуњења обавеза из става 2. овог члана суд може изречену мјеру појачаног надзора замијенити другом васпитном мјером.

(5) При одређивању обавеза из става 2. овог члана суд ће малољетника упозорити на посљедице из става 4. овог члана.

Члан 94.

Упућивање у васпитну установу

(1) Суд ће изрећи васпитну мјеру упућивања у васпитну установу малољетнику над којим треба осигурати извршење сталног надзора стручних васпитача у установи за васпитање малољетника.

(2) У васпитној установи малољетник остаје најмање до шест мјесеци а највише до три године. При изрицању ове мјере суд неће одредити њено трајање, већ ће о томе накнадно одлучити (члан 97. *Обустава извршења и измјена одлуке о васпитним мјерама, став 2. овог закона*).

Члан 95.

Упућивање у васпитно-поправни дом

(1) Суд ће изрећи васпитну мјеру упућивања у васпитно-поправни дом за малољетне починиоце кривичних дјела малољетнику према којем треба примјенити појачане мјере преваспитања.

(2) При одлучивању хоће ли изрећи васпитну мјеру из става 1. овог члана суд ће посебно узети у обзир тежину и природу учињеног кривичног дјела и околност јесу ли малољетнику раније биле изречене васпитне мјере или казна малољетничког затвора.

(3) У васпитно-поправном дому малољетник остаје најмање до једне, а највише до пет година. При изрицању васпитне мјере из става 1. овог члана суд неће одредити њено трајање, већ ће о томе накнадно одлучити (члан 97. *Обустава извршења и измјена одлуке о васпитним мјерама, став 2. овог закона*).

Члан 96.

Упућивање у другу установу за оспособљавање

(1) Малољетнику ометеном у психичком или физичком развоју суд може умјесто васпитне мјере упућивања у васпитну установу или васпитне мјере упућивања у васпитно-поправни дом изрећи васпитну мјеру упућивања у другу установу за оспособљавање.

(2) Малољетник остаје у установи за оспособљавање док је то потребно ради његовог лијечења или оспособљавања, а кад малољетник постане пунољетан, поново ће се испитати потреба његова даљег задржавања у тој установи.

Члан 97.

Обустава извршења и измјена одлуке о васпитним мјерама

(1) Кад се последице доношења одлуке којом је изречена васпитна мјера појачаног надзора или заводска васпитна мјера појаве околности којих није било у вријеме доношења одлуке или се за њих није знало, а оне би биле од утицаја на доношење одлуке, извршење изречене мјере може се обуставити или се изречена мјера може замијенити другом васпитном мјером појачаног надзора или заводском васпитном мјером.

(2) Уз случајеве из става 1. овог члана, уколико за поједине мјере није што друго прописано, васпитна мјера појачаног надзора или заводска васпитна мјера може се, с обзиром на постигнути успјех васпитања, обуставити од извршења, а може се и замијенити другом таквом мјером којом ће се боље постићи сврха васпитних мјера.

(3) Обустављање од извршења заводске васпитне мјере или замјенивање заводске васпитне мјере другом таквом мјером извршит ће се уз сљедећа ограничења:

а) васпитна мјера упућивања у васпитну установу не може се обуставити од извршења прије истека рока од шест мјесеци, а до истека овог рока може се замијенити само васпитном мјером упућивања у васпитно-поправни дом или васпитном мјером упућивања у другу установу за оспособљавање;

б) васпитна мјера упућивања у васпитно-поправни дом не може се обуставити од извршења прије истека рока од једне године, а до истека овог рока може се замијенити само васпитном мјером упућивања у васпитну установу или васпитном мјером упућивања у другу установу за оспособљавање.

(4) Изузетно, васпитна мјера упућивања у васпитну установу или васпитна мјера упућивања у васпитно-поправни дом може се обуставити од извршења или замијенити другом мјером и прије истека рокова из става 3. тач. а. и б. овог члана ако посебне околности које се односе на личност малољетника очито показују да је постигнута сврха тих мјера.

Члан 98.

Поновно одлучивање о васпитним мјерама

(1) Ако је од правоснажности одлуке којом је изречена васпитна мјера појачаног надзора или заводска васпитна мјера протекло више од једне године, а извршење није започето, суд ће поновно одлучити о потреби извршења изречене мјере. При томе суд може одлучити да се раније изречена мјера изврши, не изврши или да се замијени неком другом мјером.

(2) Васпитна мјера упућивања у дисциплински центар за малољетнике неће се извршити ако је протекло више од шест мјесеци од правоснажности одлуке којом је ова мјера изречена, а њено извршење није започето.

Члан 99.

Кажњавање старијих малољетника

Казнити се може само кривично одговоран старији малољетник који је починио кривично дјело с прописаном казном затвора тежом од пет година, а због тешких посљедица дјела и високог степена кривичне одговорности не би било оправдано изрећи васпитну мјеру.

Члан 100.

Казна малољетничког затвора

(1) Казна малољетничког затвора не може бити краћа од једне ни дужа од десет година, а изриче се на пуне године или на пола године.

(2) При одмјеравању казне старијем малољетнику за кривично дјело суд не може изрећи казну малољетничког затвора у трајању дужем од казне затвора прописане за то кривично дјело, али суд није везан за најмању прописану мјеру те казне.

Члан 101.

Одмјеравање казне малољетничког затвора

При одмјеравању казне малољетничког затвора старијем малољетнику суд ће узети у обзир све околности које утичу да казна буде мања или већа (члан 49. *Општа правила за одмјеравање казне*), имајући посебно у виду степен психичког развоја малољетника и вријеме потребно за његово преваспитање и стручно оспособљавање.

Члан 102.

Изрицање васпитних мјера и казне малољетничког затвора за кривична дјела у стицају

(1) За кривична дјела у стицају суд изриче малољетнику само једну васпитну мјеру или само казну малољетничког затвора кад постоје законски услови за изрицање те казне и кад суд оцијени да је треба изрећи.

(2) По одредби става 1. овог члана суд ће поступити и кад послјије изречене васпитне мјере, или казне малољетничког затвора утврди да је малољетник прије или послјије њиховог изрицања починио кривично дјело.

Члан 103.

Застарјелост извршења казне малољетничког затвора

Казна малољетничког затвора неће се извршити кад од дана правоснажности пресуде којом је казна изречена протекне:

- а) до десет година ако је изречена казна малољетничког затвора више од пет година;
- б) до пет година ако је изречена казна малољетничког затвора више од три године;
- ц) до три године ако је изречена казна малољетничког затвора до три године.

Члан 104.

Изрицање кривичноправних санкција пунољетним лицима за кривична дјела која су починила као малољетници

- (1) Пунољетном лицу која је навршило двадесет једну годину живота не може се судити за кривично дјело које је починило као млађи малољетник.
- (2) Ако пунољетно лице у вријеме суђења није навршило двадесет једну годину живота може му се судити само за кривична дјела с прописаном казном затвора тежом од пет година. Таквом лицу суд може изрећи само одговарајућу заводску васпитну мјеру, с тим да ће при оцјени хоће ли изрећи ову мјеру суд узети у обзир све околности случаја, а нарочито тежину почињеног кривичног дјела, вријеме које је протекло од његовог почињења, понашање починиоца и сврху те васпитне мјере.
- (3) Пунољетном лицу може се за кривично дјело које је починило као старији малољетник изрећи одговарајућа заводска васпитна мјера, а под условима из члана 100. (*Казна малољетничког затвора*) овог закона и казна малољетничког затвора. При оцјени хоће ли и коју ће од ових санкција изрећи, суд ће узети у обзир све околности случаја, а нарочито тежину почињеног кривичног дјела, вријеме које је протекло од његовог почињења, понашање починиоца, те сврху коју треба постићи овим санкцијама.
- (4) Изузетно од одредбе става 3. овог члана, пунољетном лицу која је у вријеме суђења навршило двадесет једну годину живота суд може умјесто казне малољетничког затвора изрећи казну затвора или условну осуду. Казна затвора изречена у овом случају има у погледу рехабилитације, брисања осуде и правних посљедица осуде исти правни учинак као и казна малољетничког затвора.

Члан 105.

Изрицање васпитних мјера млађим пунољетним лицима

- (1) Починиоцу који је као пунољетан починио кривично дјело, а у вријеме суђења није навршио двадесет једну годину живота, суд може изрећи одговарајућу заводску васпитну мјеру ако се, с обзиром на његову личност и околности под којима је кривично дјело починио, може очекивати да ће се и васпитном мјером постићи сврха која би се остварила изрицањем казне.
- (2) Млађем пунољетном лицу којем је изречена васпитна мјера суд може, под условима прописанима овим законом, изрећи све безбједносне мјере прописане овим законом, осим мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности.
- (3) Изречена васпитна мјера може трајати најдуже док починиоц не наврши двадесет три године живота.

Члан 106.

Изрицање мјера безбједности малољетнику

- (1) Малољетном починиоцу кривичног дјела којем је изречена васпитна мјера или казна малољетничког затвора могу се, под условима прописаним законом, изрећи мјере безбједности из члана 71. (*Врсте мјера безбједности*) тач. а), б) и е) овог закона.
- (2) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности не може се изрећи уз дисциплинску мјеру.

(3) Умјесто мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења може се изрећи васпитна мјера упућивања у другу установу за оспособљавање ако се у тој установи може обезбиједити лијечење и тиме постићи сврха те мјере безбједности. Поред тога, може се изрећи и мјера безбједности одузимања предмета.

Члан 107.

Учинак казне на васпитне мјере

(1) Ако за вријеме трајања васпитне мјере суд изрекне старијем малолјетнику казну малолјетничког затвора, васпитна мјера престаје кад малолјетник започне издржавање те казне.

(2) Ако за вријеме трајања васпитне мјере суд изрекне пунољетном лицу казну малолјетничког затвора или казну затвора од најмање годину дана, васпитна мјера престаје кад то лице започне издржавање казне.

(3) Ако за вријеме трајања васпитне мјере суд изрекне пунољетном лицу казну затвора у трајању краћем од једне године, суд ће у пресуди одлучити хоће ли се по издржаној казни наставити извршење изречене васпитне мјере или ће се та мјера укинути.

Члан 108.

Учинак васпитних мјера и казне малолјетничког затвора

(1) Васпитне мјере и казна малолјетничког затвора не посљедују правним посљедицама осуде које се састоје у забрани стицања одређених права из члана 118. (*Врсте правних посљедица осуде*) став 2. овог закона.

(2) На лица која издржавају васпитну мјеру упућивања у васпитно-поправни дом или казну малолјетничког затвора примјењују се одредбе члана 112. (*Рад осуђених лица*) овог закона.

Члан 109.

Евиденција о изреченим васпитним мјерама

(1) Евиденцију о изреченим васпитним мјерама воде надлежни органи социјалне заштите на основу прописа које доноси орган надлежан за послове социјалне заштите у Федерацији.

(2) Подаци о изреченим васпитним мјерама могу се дати само суду, тужилаштву, органима унутрашњих послова и органима социјалне заштите у вези са кривичним поступком који се води против лица којима су изречене васпитне мјере.

XI - ГЛАВА ЈЕДНАЕСТА

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ О ИЗВРШЕЊУ КРИВИЧНОПРАВНИХ САНКЦИЈА

Члан 110.

Извршење казне затвора

- (1) Казна затвора и казна малољетничког затвора извршавају се у затвореним, полуотвореним или отвореним установама за издржавање казне.
- (2) Казна дуготрајног затвора извршава се у затвореним установама за издржавање казне.

Члан 111.

Границе извршења казни

Лице према којем се извршава казна лишава се права или се оно ограничава у правима у складу са законом само у границама нужним да би се остварила сврха појединих казни.

Члан 112.

Рад осуђених лица

- (1) Лице осуђено на казну затвора, казну дуготрајног затвора или казну малољетничког затвора, које је способно за рад, може радити уколико оно на то пристане.
- (2) Ако осуђено лице тражи или пристане на рад, рад ће му се омогућити.
- (3) Рад осуђеног лица треба бити користан и да буде усклађен са савременим начином вршења исте врсте рада на слободи, према стручним и другим способностима осуђеног.

Члан 113.

Извршење казне малољетничког затвора

- (1) Према старијем малољетнику, док не наврши осамнаест година живота, казна малољетничког затвора извршава се у посебним кривично-поправним установама за малољетнике. Према лицу које је навршило осамнаест година живота, али није навршило двадесет три године живота (млађе пунољетно лице) казна малољетничког затвора се извршава у посебним установама за млађа пунољетна лица или у посебном одјељењу установе у којој се казна извршава према пунољетним лицима, при чему се обезбјеђује да млађа пунољетна лица не дођу у контакт са старијим затвореницима. Према лицу које је навршило двадесет три године живота прије краја издржавања казне, остатак казне се извршава у кривично-поправној установи за одрасле.
- (2) Према млађем пунољетном лицу казна се може извршавати у кривично-поправној установи за малољетнике све док је то потребно ради завршетка његовог школовања или стручног оспособљавања. Међутим, према млађем се пунољетном лицу казна не може ни у којем случају извршавати у кривично-поправној установи за малољетнике, ако би то било на који начин било штетно за малољетна лица према којима се извршава казна малољетничког затвора у тој установи.
- (3) Избор посла за осуђеног малољетника врши се према његовим способностима и склоностима за одређену врсту посла, ради стручног оспособљавања, а према могућностима које постоје у кривично-поправној установи за малољетнике. Млађем пунољетном лицу ће се такође омогућити образовање и стручно оспособљавање, без обзира на то извршава ли се казна у посебним установама или у посебним одјељењима кривично-поправних установа за одрасла лица.
- (4) Радно вријеме осуђеног малољетника одређује се тако да му се омогући школовање и стручно оспособљавање и да му остане довољно времена за физичко васпитање и разоноду.

(5) Осуђени малолетник може бити условно отпуштен с издржавања казне ако је издржао трећину казне, али не прије него што је провео једну годину у кривично-поправној установи. За вријеме условног отпуста суд може одредити васпитну мјеру појачаног надзора надлежног тијела социјалне заштите. За опозив условног отпуста примјењују се одредбе члана 46. (*Опозив условног отпуста*) овог закона.

(6) Малољетни осуђеник, осим у изузетним околностима, има право одржавати контакте са својом породицом путем писама и посјета.

XII - ГЛАВА ДВАНАЕСТА

ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ ПРИБАВЉЕНЕ КРИВИЧНИМ ДЈЕЛОМ И ПРАВНЕ ПОСЉЕДИЦЕ ОСУДЕ

Члан 114.

Основа одузимања имовинске користи прибављене кривичним дјелом

- (1) Нико не може задржати имовинску корист прибављену кривичним дјелом.
- (2) Корист из става 1. овог члана одузеће се судском одлуком којом је утврђено да је кривично дјело почињено под условима прописанима овим законом.
- (3) Суд може одузети корист из става 1. овог члана и у одвојеном поступку уколико постоји оправдани разлог за закључак да је корист прибављена кривичним дјелом, а власник или уживалац није у могућности доказати да је корист прибављена законито.

Члан 115.

Начин одузимања имовинске користи прибављене кривичним дјелом

- (1) Починиоцу ће се одузети новац, предмети од вриједности и свака друга имовинска корист која је прибављена кривичним дјелом, а ако одузимање није могуће, починилац ће се обавезати на исплату новчаног износа сразмјерног прибављеној имовинској користи. Имовинска корист прибављена кривичним дјелом може се одузети лицу на коју је пренесена без накнаде или уз накнаду која не одговара материјалној вриједности ако је оно знала или могло знати да је имовинска корист прибављена кривичним дјелом.
- (2) Кад је имовинска корист прибављена кривичним дјелом сједињена с имовином стеченом на законити начин, таква имовина може бити предмет одузимања, али у мјери која не премашује процијењену вриједност имовинске користи прибављене кривичним дјелом.
- (3) Приход или други плодови имовинске користи прибављене кривичним дјелом, или имовине у коју је имовинска корист прибављена кривичним дјелом претворена или имовине с којом је имовинска корист прибављена кривичним дјелом сједињена, могу бити предмет мјера наведених у овом члану на исти начин и у истој мјери као и имовинска корист прибављена кривичним дјелом.

Члан 116.

Заштита оштећеног

(1) Ако је оштећеном у кривичном поступку досуђен имовинскоправни захтјев, суд ће изрећи одузимање имовинске користи уколико она прелази досуђени имовинскоправни захтјев оштећеног.

(2) Оштећени који је у кривичном поступку у погледу свог имовинскоправног захтјева упућен на парнични поступак, може тражити да се намири из износа одузете вриједности ако покрене парнични поступак у року од шест мјесеци од дана правоснажности одлуке којом је упућен на парнични поступак и ако у року од три мјесеца од дана правоснажности одлуке којом је утврђен његов захтјев затражи намирење из одузете вриједности.

(3) Оштећени који у кривичном поступку није истакао имовинскоправни захтјев може захтијевати намирење из одузете вриједности ако је ради утврђења свог захтјева покренуо парнични поступак у року од три мјесеца од дана сазнања за пресуду којом се одузима имовинска корист, а најдаље у року од двије године од правоснажности одлуке о одузимању имовинске користи и ако у року од три мјесеца од дана правоснажности одлуке којом је утврђен његов захтјев затражи намирење из одузете вриједности.

Члан 117.

Наступање правних посљедица осуде

(1) Осуде за одређена кривична дјела могу имати за правну посљедицу престанак или губитак одређених права или забрану стицања одређених права.

(2) Правне посљедице осуде не могу наступити кад је за кривично дјело починиоцу изречена новчана казна, судска опомена или условна осуда или кад је починилац ослобођен казне.

(3) Правне посљедице осуде могу се прописати само законом и наступају по сили закона којим су прописане.

Члан 118.

Врсте правних посљедица осуде

(1) Правне посљедице осуде које се односе на престанак или губитак одређених права јесу:

а) престанак вршења одређених послова или функција у органима власти, трговачким друштвима или у другим правним лицима;

б) престанак запослења или престанак вршења одређеног звања, позива или занимања;

ц) одузимање одликовања.

(2) Правне посљедице осуде које се састоје у забрани стицања одређених права јесу:

а) забрана вршења одређених послова или функција у органима власти, трговачким друштвима или у другим правним лицима;

б) забрана стицања одређених звања, позива или занимања или унапређења у служби;

ц) забрана стицања одређених дозвола или одобрења која се издају одлуком органа власти.

Члан 119.

Почетак и трајање правних посљедица осуде

- (1) Правне посљедице осуде наступају даном правоснажности пресуде.
- (2) Правне посљедице осуде које се састоје у забрани стицања одређених права трају најдуже десет година од дана издржане, опроштене или застарјеле казне, ако за поједине правне посљедице није законом прописано краће трајање.
- (3) Правне посљедице осуде престају брисањем осуде.

Члан 120.

Престанак мјера безбједности и правних посљедица осуде на основу судске одлуке

- (1) Суд може одлучити о престанку примјене мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности ако су протекле три године од дана њеног изрицања.
- (2) Суд може одредити да престане правна посљедица осуде која се састоји у забрани стицања одређеног права кад протекну три године од дана издржане, застарјеле или опроштене казне.
- (3) При оцјени хоће ли одредити престанак примјене мјере безбједности или правне посљедице осуде, суд ће узети у обзир понашање осуђеног после осуде, његову спремност да накнади штету проузроковану кривичним дјелом и да врати имовинску корист прибављену кривичним дјелом, те друге околности које указују на оправданост престанка примјене мјере сигурности или правне посљедице осуде.
- (4) Престанак правне посљедице осуде не утиче на права трећих лица која се заснивају на осуди.

XIII - ГЛАВА ТРИНАЕСТА

РЕХАБИЛИТАЦИЈА, АМНЕСТИЈА, ПОМИЛОВАЊЕ И БРИСАЊЕ ОСУДЕ

Члан 121.

Рехабилитација

- (1) После издржане, опроштене или застарјеле казне затвора, казне дуготрајног затвора или казне малољетничког затвора, осуђена лица уживају сва права утврђена уставом, законом и другим прописима и могу стицати сва права, осим оних која су им ограничена мјером безбједности или наступањем правне посљедице осуде.
- (2) Одредба става 1. овог члана примјењује се и на лица на условном отпусту ако њихова права нису ограничена посебним прописима о условном отпусту с издржавања казне затвора.

Члан 122.

Амнестија

- (1) Амнестијом се лицима које су њоме обухваћене даје ослобођење од кривичног гоњења или потпуно или дјелимично ослобођење од извршења казне, замјењује се изречена казна блажом казном, одређује се брисање осуде, или се укида одређена правна посљедица осуде.

(2) Амнестију за кривична дјела прописана овим и другим законом Федерације може дати Парламент Федерације, а за кривична дјела прописана законом кантона скупштина кантона.

(3) Амнестија се даје законом.

Члан 123.

Помиловање

(1) Помиловањем се поименично одређеним лицима даје ослобођење од кривичног гоњења или потпуно или дјелимично ослобођење од извршења казне, замјењује се изречена казна блажом казном, или се одређује брисање осуде, или се укида или одређује краће трајање мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности, или одређене правне посљедице осуде.

(2) Помиловање за кривична дјела прописана кривичним законодавством у Федерацији може својом одлуком дати предсједник Федерације у складу са законом.

Члан 124.

Учинак амнестије и помиловања на права трећих лица

Давањем амнестије или помиловања не утиче се на права трећих лица која се заснивају на осуди.

Члан 125.

Брисање осуде

(1) Осуда којом је починиоцу кривичног дјела изречена судска опомена или је ослобођен казне брише се из кривичне евиденције ако осуђеник у року од једне године од дана правоснажности пресуде не почини ново кривично дјело.

(2) Условна осуда брише се из кривичне евиденције по протеку рока од једне године од дана престанка времена провјеравања ако за то вријеме осуђеник не почини ново кривично дјело.

(3) Осуда на новчану казну брише се из кривичне евиденције по истеку рока од три године од дана извршене, застарјеле или опроштене казне ако за то вријеме осуђеник не почини ново кривично дјело.

(4) Осуда на казну затвора до једне године и на казну малољетничког затвора до једне године брише се из кривичне евиденције по истеку рока од пет година од дана издржане, застарјеле или опроштене казне ако за то вријеме осуђеник не почини ново кривично дјело.

(5) Суд може, на молбу осуђеног, одредити да се брише из кривичне евиденције осуда на казну затвора од једне до три године ако је истекао рок од пет година од дана издржане, застарјеле или опроштене казне, а за то вријеме осуђени није учинио ново кривично дјело. Приликом одлучивања о брисању осуде суд ће водити рачуна о понашању осуђеног последице издржане казне, о природи кривичног дјела и о другим околностима које могу бити од значења за оцјену о оправданости брисања осуде.

(6) Осуда се не може брисати из кривичне евиденције док траје примјена мјере безбједности.

(7) Ако је у току рока за брисање осуде осуђенику изречена казна затвора преко три године, неће се брисати ни ранија ни каснија осуда.

(8) Више осуда истог лица могу се брисати из кривичне евиденције само истовремено и то само ако постоје услови за брисање сваке од тих осуда.

XIV - ГЛАВА ЧЕТРНАЕСТА

ОДГОВОРНОСТ ПРАВНИХ ЛИЦА ЗА КРИВИЧНА ДЈЕЛА

Члан 126.

Одговорност правних лица

(1) Глава овог закона прописује одговорност правног лица, изузимајући Босну и Херцеговину, Федерацију, Републику Српску, Дистрикт Брчко Босне и Херцеговине, кантон, град, општину и мјесну заједницу, за кривично дјело које је починио починио у име, за рачун или у корист правног лица.

(2) Глава овог закона прописује казне и друге кривичноправне санкције које се могу изрећи правном лицу, те правне посљедице осуде правног лица за кривично дјело.

(3) Под условима прописаним законом, за одређена правна лица може бити искључена или ограничена примјена појединих казни или других кривичноправних санкција које се могу изрећи правним лицима.

(4) Кривични поступак против привредних друштава води се по одредбама Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине.

Члан 127.

Примјена овог закона према мјесту почињања кривичног дјела у вези са кривичном одговорношћу правних лица

(1) Домаће и страном правно лице је, у складу са овим законом, одговорно за кривична дјела почињена на подручју Федерације.

(2) Домаће и страном правно лице које има сједиште на подручју Федерације или у њој обавља своју дјелатност је, у складу са овим законом, одговорно за кривично дјело почињено изван Федерације, ако је кривично дјело почињено против Босне и Херцеговине, Федерације, њених држављана или домаћих правних лица.

(3) Домаће правно лице је, у складу са овим законом, одговорно за кривично дјело почињено изван Федерације против стране државе, страних држављана или страних правних лица, под условима члана 13. (*Примјена кривичног законодавства у Федерацији за кривична дјела почињена изван Федерације*) овог закона.

Члан 128.

Основи одговорности правног лица

За кривично дјело које је починилац починио у име, за рачун или у корист правног лица, одговорно је правно лице:

- а) када смисао почињеног кривичног дјела произлази из закључка, налога или одобрења руководећих или надзорних органа правног лица;
- б) или кад су руководећи или надзорни органи правног лица утицали на починиоца или му омогућили да учини кривично дјело;
- ц) или кад правно лице располаже противправно оствареном имовинском користи или користи предмете настале кривичним дјелом;
- д) или кад су руководећи или надзорни органи правна лица пропустили дужни надзор над законитошћу рада запосленика.

Члан 129.

Границе одговорности правних лица за кривично дјело

- (1) Уз услове из члана 128. (*Основи одговорности правног лица*) овог закона правно је лице одговорно за кривично дјело и кад починилац за почињено кривично дјело није кривично одговоран.
- (2) Одговорност правног лица не искључује кривичну одговорност физичких односно одговорних лица за почињено кривично дјело.
- (3) За кривична дјела почињена из нехата правно лице може бити одговорна под условима из члана 128. тачке д. овог закона и у том се случају правно лице може блаже казнити.
- (4) Кад у правном лицу осим починиоца нема другог лица или органа који би могли усмјеравати или надzirати починиоца, правно лице одговара за почињено кривично дјело у границама починиоцеве одговорности.

Члан 130.

Одговорност при статусној промјени правног лица

- (1) Правно лице у стечају може бити кривично одговорно за кривично дјело без обзира на то је ли кривично дјело почињено прије почетка стечајног поступка или у међувремену, али се правном лицу у стечају не изриче казна, већ се изриче мјера безбједности одузимања предмета или се одузима имовинска корист прибављена кривичним дјелом.
- (2) Кад је дошло до престанка правног лица прије правомоћног окончања кривичног поступка, а у кривичном је поступку утврђена кривична одговорност тог правног лица, казне и остале кривичноправне санкције изричу се правном лицу које је правни сљедник правног лица којем је утврђена кривична одговорност, ако су њени руководећи или надзорни органи прије престанка правног лица знали за почињено кривично дјело.
- (3) Правном лицу која је правни сљедник правног лица којем је утврђена кривична одговорност и чији су руководећи или надзорни органи знали за почињено кривично дјело, изриче се мјера безбједности одузимања предмета или се одузима имовинска корист прибављена кривичним дјелом.

(4) Ако је до престанка правног лица дошло по правомоћно окончаном кривичном поступку, изречена се кривичноправна санкција извршава по одредбама ст. 2. и 3. овог члана.

Члан 131.

Одговорност правне особе за покушај

(1) Ако је починилац планирано кривично дјело започео, али га није довршио правно је лице одговорно по условима из члана 128. (*Основи одговорности правног лица*) овог закона ако закон прописује кажњавање и за покушај тог кривичног дјела.

(2) Правно се лице кажњава за покушај казном прописаном за довршено кривично дјело, а може се и блаже казнити.

(3) Ако су руководећи или надзорни органи правног лица спријечили починиоца да доврши започето кривично дјело, правно се лице може ослободити од казне.

Члан 132.

Продужено кривично дјело и кривична одговорност правних лица

Кад је код правног лица присутан исти основ кривичне одговорности у погледу више истоврсних и временски повезаних кривичних дјела више починилаца, правно је лице кривично одговорно као да је почињено једно кривично дјело.

Члан 133.

Саучесништво правних лица

(1) У случају да два или више правних лица учествује у почињењу кривичног дјела, свако је одговорно по члану 128. (*Основи одговорности правног лица*) овог закона.

(2) Код саучесништва правних лица из става 1. овог члана свако правно лице одговара као да је једино правно лице кривично одговорна за кривично дјело.

Члан 134.

Опћи разлози за ублажавање казне правном лицу или ослобођење од казне

(1) Правно лице чији руководећи или надзорни орган добровољно пријави починиоца након почињеног кривичног дјела може се блаже казнити.

(2) Правно лице чији руководећи или надзорни орган након почињеног кривичног дјела одлучи вратити противправно прибављену имовинску корист или отклони проузроковане штетне последице или саопшти податке о оправданости одговорности других правних лица може се ослободити казне.

Члан 135.

Казне за правна лица

Правним се лицима за кривична дјела могу изрећи ове казне:

- а) новчана казна;
- б) казна одузимања имовине;
- ц) казна престанка правног лица.

Члан 136.

Новчана казна за правна лица

- (1) Новчана казна која се изриче правном лицу не може бити мања од 5.000 КМ нити већа од 5.000.000 КМ.
- (2) Ако је кривичним дјелом правног лица другом проузрокована имовинска штета или је прибављена противправна имовинска корист, највећа мјера изречене новчане казне може износити двоструки износ те штете односно користи.

Члан 137.

Казна одузимања имовине

- (1) Казна одузимања имовине може се изрећи за кривична дјела с прописаном казном затвора од пет година или тежом казном.
- (2) Правном се лицу може одузети најмање половина имовине или већи дио имовине или цјелокупна имовина.
- (3) У случају стечајног поступка као последице изречене казне одузимања имовине, повјериоци се могу намирити из одузете стечајне масе.

Члан 138.

Казна престанка правног лица

- (1) Казна престанка правног лица може се изрећи ако је активност правног лица у цијелости или претежно кориштена за почињење кривичних дјела.
- (2) Уз казну престанка правног лица, може се изрећи и казна одузимања имовине.
- (3) Уз изречену казну престанка правног лица суд ће предложити отварање поступка ликвидације.
- (4) Из имовине правног лица којој је изречена казна престанка правног лица могу се исплатити повјериоци.

Члан 139.

Одмјеравање казне правном лицу

- (1) При одмјеравању казне правном лицу узима се у обзир, поред општих правила за одмјеравање казне из члана 49. (*Општа правила за одмјеравање казне*) овог закона и привредна снага правног лица.
- (2) При одмјеравању новчане казне за кривична дјела за која се уз новчану казну изриче и казна одузимања имовине, изречена казна не смије пријећи половину имовине правног лица.

Члан 140.

Изрицање условне осуде правном лицу

- (1) Суд може правном лицу за кривично дјело изрећи условну осуду умјесто новчане казне.
- (2) Условном осудом суд може правном лицу утврдити новчану казну до 1.500.000 КМ и уједно одлучити да се она неће извршити ако правно лице, у року који одреди суд, а који не може бити краћи од једне ни дужи од пет година, не буде одговорно за ново кривично дјело.

Члан 141.

Мјере сигурности за правна лица

Правном се лицу могу за кривично дјело изрећи, поред мјере безбједности одузимања предмета из члана 78. (*Одузимање предмета*) овог закона, ове мјере безбједности:

- а) објављивање пресуде;
- б) забрана вршења одређене привредне дјелатности.

Члан 142.

Објављивање пресуде

- (1) Мјера безбједности објављивања пресуде изриче се када би било корисно да јавност сазна за осуду, нарочито ако би објављивање пресуде била од користи да се отклони опасност за живот или здравље људи или да се осигура безбједност саобраћаја или за привреду.
- (2) С обзиром на значај кривичног дјела и потребу да јавност сазна за осуду, суд ће оцијенити хоће ли се пресуда објавити у штампи, на радију или телевизији или у више наведених средстава јавног информирања, и уједно хоће ли се објавити обраложење пресуде у цијелости или у изводу, узимајући притом у обзир да се начином објављивања омогући обавијештеност свих у чијем је објава пресуде интересу.

Члан 143.

Забрана вршења одређене привредне дјелатности

- (1) Мјером безбједности забране вршења одређене привредне дјелатности суд може правном лицу забранити производњу одређених производа или обављање одређених послова, или јој забранити бављење одређеним пословима промета робе или другом привредном дјелатношћу.

(2) Мјера безбједности из става 1. овог члана изриче се правном лицу ако би његово даље бављење одређеном привредном дјелатношћу било опасно за живот или здравље људи или штетно за привредно или финансијско пословање других правних лица или за привреду, или уколико је правно лице у посљедње двије године прије почињеног кривичног дјела већ било кажњена за исто или слично кривично дјело.

(3) Мјера безбједности из става 1. овог члана може се изрећи у трајању од шест мјесеци до пет година, рачунајући од правоснажности пресуде.

Члан 144.

Одузимање имовинске користи правном лицу

Уколико правно лице почињеним кривичним дјелом прибави имовинску корист, имовинска ће се корист прибављена кривичним дјелом правном лицу одузети.

Члан 145.

Правне посљедице осуде правног лица

(1) Правне посљедице осуде правног лица за кривично дјело су:

- а) забрана рада на основу дозволе, овлаштења или концесије, изданих од органа стране државе;
- б) забрана рада на основу дозволе, овлаштења или концесије, изданих од институција у Федерацији.

(2) Правне посљедице осуде правног лица за кривично дјело могу наступити и кад је правном лицу за почињено кривично дјело изречена новчана казна.

Члан 146.

Застарјелост кривичног гоњења и извршења кривичноправних санкција изречених правним лицима

(1) На застарјелост кривичног гоњења правног лица примјењују се одредбе члана 15. (*Застарјелост кривичног гоњења*) овог закона.

(2) Застарјелост извршења казне изречене правном лицу наступа кад од правоснажности пресуде којом је казна изречена истекне:

- а) три године за извршење новчане казне;
- б) пет година за извршење казне одузимања имовине и казне престанка правног лица.

(3) Застарјелост извршења мјере безбједности наступа истеком:

- а) до шест мјесеци правоснажности одлуке којом је изречена мјера безбједности објаве пресуде;
- б) времена једнаког ономе које је одређено за трајање мјере безбједности забране вршења одређене привредне дјелатности.

Члан 147.

Закони који прописују кривична дјела правних лица

Правна лица могу бити кривично одговорна за кривична дјела из овог закона и за друга кривична дјела прописана законом у Федерацији.

Члан 148.

Казне за кривична дјела

(1) За кривична дјела с прописаном новчаном казном или казном затвора до три године, правно ће се лице казнити новчаном казном до 850.000 КМ или до десетероструког износа штете проузроковане или имовинске користи прибављене кривичним дјелом.

(2) За кривична дјела с прописаном казном затвора више од три године, правно ће се лице казнити новчаном казном најмање 2.500.000 КМ или до двадесетероструког износа штете проузроковане или имовинске користи прибављене кривичним дјелом.

(3) За кривична дјела с прописаном казном затвора од пет година или тежом казном, правном се лицу умјесто новчане казне може изрећи казна одузимања имовине.

(4) За кривична дјела из става 1. овог члана правном се лицу умјесто новчане казне може изрећи казна престанка правног лица, под условима из члана 138. (*Казна престанка правног лица*) овог закона.

ПОСЕБНИ ДИО

XV - ГЛАВА ПЕТНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ УСТАВНОГ ПОРЕТКА ФЕДЕРАЦИЈЕ

Члан 149.

Напад на уставни поредак Федерације

Ко употребом физичке силе или пријетњом употребе физичке силе покуша да промијени уставни поредак Федерације или да свргне њене највише институције,

казниће се казном затвора најмање од пет година.

Члан 150.

Угрожавање територијалне цјелине Федерације

Ко употребом силе или пријетњом употребе силе покуша да отцијепи дио територије Федерације или да дио њене територије припоји другом ентитету,

казниће се казном затвора најмање од пет година.

Члан 151.

Довођење Федерације у положај потчињености или овисности

Грађанин Федерације који покуша да доведе Федерацију у положај потчињености или зависности од неке друге државе,

казниће се казном затвора од најмање пет година.

Члан 152.

Спречавање борбе против непријатеља

Грађанин Федерације који за вријеме рата или оружаног сукоба спречава грађане Федерације или грађане њених савезника да се боре против непријатеља,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Члан 153.

Служба у непријатељској војсци

(1) Грађанин Федерације који за вријеме рата или оружаног сукоба служи у непријатељској војсци или другим непријатељским оружаним формацијама, или учествује у рату или оружаном сукобу борећи се против Федерације или њених савезника,

казниће се казном затвора најмање од три године.

(2) Ко врбује грађане Федерације за службу у непријатељској војсци или другим непријатељским оружаним формацијама или за учествовање у рату или оружаном сукобу против Федерације или њених савезника,

казниће се казном затвора најмање од пет година.

Члан 154.

Помагање непријатељу

(1) Грађанин Федерације који за вријеме рата помаже непријатељу у провођењу принудних мјера према становништву Федерације,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Грађанин Федерације који с циљем помагања непријатељу политички или привредно сарађује с непријатељем за вријеме рата,

казниће се казном затвора најмање од три године.

Члан 155.

Подривање војне и одбрамбене моћи

(1) Ко с циљем да умањи одбрамбене моћи Федерације уништи, учини неупотребљивим или омогући да пређу у непријатељске руке одбрамбена постројења, објекти, положаји, наоружање или друга војна и одбрамбена средства или преда трупе непријатељу, или ко у истом циљу омете или доведе у опасност војне или одбрамбене мјере,

казниће се казном затвора најмање од три године.

(2) Ко набавља средства за почињење кривичног дјела из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Члан 156.

Оружана побуна

(1) Ко учествује у оружаном побуну која је усмјерена против уставног поретка Федерације или њених највиших институција,

казниће се казном затвора најмање од три године.

(2) Ко организира или било како руководи почињењем кривичног дјела из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора најмање од пет година.

(3) Ко набавља средства за почињење кривичног дјела из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Члан 157.

Шпијунажа

(1) Ко тајну Федерације или војну или службену тајну саопћи, преда или учини доступном иностраној држави, иностраној организацији или лицу које им служи,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко на штету Федерације за страну државу или организацију ствара обавјештајну службу у Федерацији или њој руководи,

казниће се казном затвора најмање од пет година.

(3) Ко ступи у страну обавјештајну службу, прикупља за њу податке или на други начин помаже њен рад,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(4) Ко прибавља тајну Федерације или војну или службену тајну с циљем да је саопшти или преда страниј држави, страниј организацији или лицу које им служи,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(5) Ко набавља средства за почињење кривичног дјела из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Члан 158.

Одавање тајне Федерације

(1) Овлаштено лице које противно закону или другом пропису Федерације донесеном на основу закона, другоме саопшти, преда или учини доступним тајну Федерације која јој је повјерена,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко другоме саопшти или преда, или посредује у саопштавању или предаји податка или документа за којег зна да је тајна Федерације, а до које је противправно дошао,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је кривично дјело из става 1. овог члана почињено за вријеме ратног стања или непосредне ратне опасности, или ако је довело до угрожавања безбједности, привредне или војне моћи Федерације,

починилац ће се казнити казном затвора од најмање три године.

(4) Овлаштено лице која почини кривично дјело из става 1. овог члана из нехата,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(5) Нема кривичног дјела из става 2. овог члана ако неко објави или посредује у објављивању тајне Федерације чија је садржина супротна уставном поретку Федерације, с циљем да јавности открије повреду уставног поретка Федерације, ако објављивање нема штетне посљедице за безбједност Федерације.

Члан 159.

Упућивање и пребацивање оружаних група људи, оружја и муниције на територију Федерације

Ко на територију Федерације упућује или пребацује оружане групе људи, терористе, шпијуне, диверзанте, оружје, експлозив, отрове, опрему, муницију или други материјал ради почињења кривичних дјела из ове главе овог закона,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Члан 160.

Уношење опасних материја у Федерацију

(1) Ко противно прописима унесе у Федерацију за живот или здравље људи штетне радиоактивне или друге опасне материје или отпатке,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ко злоупотребом свог положаја или овлаштења противно прописима омогући да се у Федерацију унесу за живот или здравље људи штетне радиоактивне или друге опасне материје или отпаци,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 161.

Убиство највиших службеника Федерације

Ко с предумишљајем угрожавања уставног поретка Федерације или безбједности Федерације усмрти службено лице институција Федерације при вршењу његове службе, или председника или потпредседника Федерације, председника Владе Федерације, председавајућег дома Парламента Федерације, председника Уставног суда Федерације, председника Врховног суда Федерације или главног тужиоца Федерације када нису на дужности,

казниће се казном затвора најмање од десет година или казном дуготрајног затвора.

Члан 162.

Отмица највиших службеника Федерације

(1) Ко с предумишљајем угрожавања уставног поретка Федерације или безбједности Федерације противправно затвори, држи затвореног или на други начин одузме или ограничи слободу кретања службеном лицу институција Федерације при вршењу његове службе, с циљем да њега или неког другог присили да што изврши, не изврши или трпи,

казниће се казном затвора најмање од три године.

(2) Ко с предумишљајем угрожавања уставног поретка Федерације или безбједности Федерације противправно затвори, држи затвореног или на други начин одузме или ограничи слободу кретања председнику или потпредседнику Федерације, председнику Владе Федерације, председавајућем дома Парламента Федерације, председнику Уставног суда Федерације, председнику Врховног суда Федерације или главном тужиоцу Федерације,

казниће се казном затвора најмање од пет година.

Члан 163.

Изазивање националне, расне и вјерске мржње, раздора или нетрпељивости

(1) Ко јавно изазива или распаљује националну, расну или вјерску мржњу, раздор или нетрпељивост међу конститутивним народима и осталима који живе у Федерацији,

казниће се казном затвора од једне до пет година.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана учини присилом, злостављањем, угрожавањем безбједности, излагањем порузи националних, етничких или вјерских симбола, оштећењем туђих ствари, скрнављењем споменика, споменобиљежја или гробова,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

(3) Казном из става 2. овог члана казниће се ко кривично дјело из става 1. овог члана учини злоупотребом положаја или овлаштења, или ако је због тог дјела дошло до нереди, насиља или других тешких посљедица за заједнички живот конститутивних народа и осталих који живе у Федерацији.

(4) Ко кривично дјело из става 2. овог члана учини злоупотребом положаја или овлаштења, или ако је због тог дјела дошло до нереди, насиља или других тешких посљедица за заједнички живот конститутивних народа и осталих који живе у Федерацији,

казниће казном затвора од једне до десет година.

Члан 164.

Кажњавање за најтеже облике кривичних дјела против уставног поретка Федерације

(1) За кривично дјело из чл. 149. (*Напад на уставни поредак*), 150. (*Угрожавање територијалне цјелине*), 155. (*Под ривање војне и одбрамбене моћи*), 156. (*Оружана побуна*) и 157. (*Шпијунажа*) овог закона, које је имало за посљедицу смрт једног или више лица, или је изазвало опасност за живот људи, или је праћено тешким насиљима и великим разарањима,

починилац ће се казнити казном затвора најмање од десет година или казном дуготрајног затвора.

(2) Ако је при почињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац с предумишљајем усмртио једно или више лица,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Члан 165.

Оснивање удружења или набављање средстава за почињење кривичних дјела из ове главе овог закона

Ко оснује удружење у циљу почињења кривичних дјела из ове главе овог закона, или ко набави средства за почињење кривичних дјела из ове главе овог закона,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

XVI - ГЛАВА ШЕСНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТА И ТИЈЕЛА

Члан 166.

Убиство

(1) Ко другога усмрти,

казниће се казном затвора од најмање пет година.

(2) Казном затвора од најмање десет година или казном дуготрајног затвора казниће се:

а) ко другог усмрти на окрутан или подмукао начин;

б) ко другог усмрти при безобзирном насилничком понашању;

ц) ко другог усмрти из расних, националних или вјерских побуда;

д) ко другог усмрти из користољубља, ради почињења или прикривања неког другог кривичног дјела, из безобзирне освете или из других ниских побуда;

е) ко усмрти службено или војно лице при вршењу послова безбједности или дужности чувања јавнога реда, хапшења починилаца кривичног дјела или чувања лица лишеног слободе.

Члан 167.

Убиство намах

Ко другог усмрти намах, доведен без своје кривице у јаку раздраженост или запрепаштење његовим нападом, злостављањем или тешким вријеђањем,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Члан 168.

Проузроковање смрти из нехата

Ко проузрокује смрт другог из нехата,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 169.

Чедоморство

Мајка која усмрти своје дијете за вријеме или одмах након порођаја,

казниће се казном затвора од једне до пет година.

Члан 170.

Учествовање у самоубиству

- (1) Ко наведе другог на самоубиство или му помогне у самоубиству, па оно буде почињено, казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.
- (2) Ко дјело из става 1. овог члана почини према малољетнику или према лицу чија је способност схватања значаја свог дјела или управљања својим поступцима битно смањена, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (3) Ко дјело из става 1. овог члана почини према дјетету или према лицу које није могло да схвати значај свог дјела или управљати својим поступцима, казниће се по члану 166. (*Убиство*) став 1. овог закона.
- (4) Ко окрутно или нехумано поступа са лицем које се према њему налази у односу неке подређености или зависности и тиме из нехата изазове самоубиство тог лица, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 171.

Противправни прекид трудноће

- (1) Ко противно прописима о прекиду трудноће трудној жени уз њен пристанак почне да врши, изврши или јој помогне да изврши прекид трудноће, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.
- (2) Ко трудној жени без њеног пристанка почне да врши или изврши прекид трудноће, казниће се казном затвора од једне до осам година.
- (3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана трудна жена тешко физички повријеђена, или јој је здравље тешко нарушено или је проузрокована смрт трудне жене, починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (4) Ако је кривичним дјелом из става 2. овог члана трудна жена тешко физички повријеђена, или јој је здравље тешко нарушено или је проузрокована смрт трудне жене, починилац ће се казнити казном затвора од најмање једне године.

Члан 172.

Тешка физичка повреда

(1) Ко другога тешко физички повриједи или му здравље тешко наруши,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према брачном другу или лицу са којом живи у ванбрачној заједници или родитељу свог дјетета с којим не живи у заједници,

казниће се казном затвора од једне до пет година.

(3) Ко другога физички повриједи или му здравље наруши тако тешко да је због тога доведен у опасност живот повријеђеног или је уништен или трајно и у знатној мјери ослабљен неки важан дио његовог тијела или неки важан орган, или је проузрокована трајна неспособност за рад повријеђеног или трајно и тешко нарушавање његовог здравља или унакаженост,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(4) Казном из става 3. овог члана казниће се ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из расних, националних или вјерских побуда.

(5) Ако повријеђени умре због повреде из става 1. до 4. овог члана,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до дванаест година.

(6) Ко кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана почини из нехата,

казниће се казном затвора до три године.

(7) Ко кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана почини намах, доведен без своје кривице у јаку раздраженост нападом или тешким вријеђањем од повријеђеног,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(8) Ко кривично дјело из става 4. овог члана почини намах, доведен без своје кривице у јаку раздраженост нападом или тешким вријеђањем од повријеђеног,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 173.

Лака физичка повреда

(1) Ко другог лако физички повриједи или му здравље лако наруши,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према брачном другу или лицу са којом живи у ванбрачној заједници или родитељу свог дјетета са ким не живи у заједници,

казниће се казном затвора до једне године.

(3) Суд може починиоцу кривичног дјела из става 1. овог члана изрекне судску опомену ако је починилац био изазван непристојним или грубим понашањем оштећеног.

Члан 174.

Учествовање у тучи

Ко учествује у тучи у којој је неко усмрћен или је другом нанесена тешка физичка повреда за само учествовање у тучи,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 175.

Непружање помоћи

(1) Ко не пружи помоћ лицу које се налази у директној животној опасности, иако је то могао учинити без опасности за себе или другог,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ко остави другог без помоћи у животној опасности коју је сам проузроковао,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 2. овог члана проузрокована смрт лица изложеног опасности или је тешко физички повријеђено или му је здравље тешко нарушено,

починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 176.

Напуштање немоћног лица

(1) Ко немоћно лице које му је повјерено или о ком је се иначе дужан да брине остави без помоћи у приликама опасним за живот или здравље,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузрокована смрт остављеног лица или је оно тешко физички повријеђено или му је здравље тешко нарушено,

починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.

XVII - ГЛАВА СЕДАМНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ СЛОБОДЕ И ПРАВА ЧОВЈЕКА И ГРАЂАНИНА

Члан 177.

Повреда равноправности човјека и грађанина

(1) Ко на основу разлика у раси, боји коже, националној или етничкој припадности, вјери, политичком или другом увјерењу, полу, полној склоности, језику, образовању, друштвеном положају или социјалном поријеклу, ускрати или ограничи грађанска права утврђена међународним уговором, уставом, законом, другим прописом или општим актом у Федерацији, или ко на основу такве разлике или припадности или неког другог положаја даје појединцима неоправдане повластице или погодности,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Службено или одговорно лице у Федерацији које почини кривично дјело из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора од једне до осам година.

(3) Службено или одговорно лице у институцијама у Федерацији које супротно прописима о равноправној употреби језика и писама конститутивних народа и осталих који живе на територији Босне и Херцеговине ускрати или ограничи грађанину да при остваривању својих права или при обраћању органима власти и институцијама у Федерацији, трговачким друштвима и другим правним лицима употрејеби свој језик или писмо,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(4) Службено или одговорно лице у институцијама у Федерацији које ускрати или ограничи право грађанину на слободно запошљавање на цијелом подручју Босне и Херцеговине и под једнаким прописаним условима,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 178.

Спречавање повратка избјеглице или расељеног лица

(1) Ко силом, озбиљном пријетњом или на други противправан начин спријечи избјеглицу или расељено лице да се врати у свој дом или да користи своју имовину која јој је била одузета током непријатељстава од 1991. године,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко учествује у групи људи која почини кривично дјело из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора од најмање три године.

(3) Ко организује или било како руководи групом људи која почини кривично дјело из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора од најмање пет година.

Члан 179.

Противправно лишење слободе

(1) Ко другог противправно затвори, држи затвореног или га на други начин лиши слободе кретања,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је противправно лишавање слободе трајало дуже од тридесет дана или је почињено на окрутан начин или је лицу које је противправно лишено слободе због тога тешко нарушено здравље или су наступиле друге тешке посљедице,

починилац ће се казнити казном затвора од двије до осам година.

(3) Ако је због кривичног дјела из става 1. овог члана лице које је противправно лишено слободе изгубило живот,

починилац ће се казнити казном затвора од најмање пет година.

Члан 180.

Отмица

(1) Ко другог противправно затвори, држи затвореног или му на други начин одузме или ограничи слободу кретања с циљем да га или неког другог присили да нешто уради, не уради или трпи,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према дјетету или малољетнику, или ко ради остваривања циља отмице из става 1. овог члана пријети да ће таоца усмртити или тешко физички повриједити, или ако је кривично дјело почињено у саставу групе људи или организоване групе људи,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Починилац кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана који добровољно пусти на слободу таоца прије него је остварен његов захтјев ради ког је починио отмицу,

може се ослободити казне.

Члан 181.

Измуђивање исказа

(1) Службено лице која у вршењу службе употрејеби силу, пријетњу или други противправан начин с циљем измуђивања исказа или неке друге изјаве од осумњиченог, оптуженог, свједока, вјештака или неког другог,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Ако је кривично дјело из става 1. овог члана праћено тешким насиљем или ако су због измуђеног исказа наступиле нарочито тешке посљедице за осумњиченог или оптуженог у кривичном поступку,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Члан 182.

Злостављање у вршењу службе

Службено лице које у вршењу службе другог злоставља, наноси му теже физичке или психичке патње, застрашује га или вријеђа,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

Члан 183.

Угрожавање безбједности

(1) Ко угрози безбједност неког лица озбиљном пријетњом да ће напасти на живот или тијело тог лица или на тај начин изазове узнемирење грађана,

казниће се казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ко угрози безбједност више лица озбиљном пријетњом да ће напасти на живот или орган тих лица или тај начин изазове узнемирење грађана,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(3) Ко прикрадањем, учесталим праћењем или узнемиравањем на други начин угрожава безбједност брачног друга, лица са којим живи у ванбрачној заједници, родитеља свог дјетета или другеог лица са којим одржава или је одржавао блиске везе,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 184.

Нарушавање неповредивости дома

(1) Ко неовлаштено продре у туђи дом или затворене просторије или се на захтјев овлаштеника одатле не удаљи,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Службено лице која почини кривично дјело из става 1. овог члана у вршењу службе,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 185.

Протузаконити претрес

Службено лице која у вршењу службе противзаконито изврши претрес стана, просторија или лица,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 186.

Повреда тајности писма или друге поштиљке

(1) Ко без одобрења отвори туђе писмо или телеграм или неко друго затворено писмо или поштиљку или на други начин повриједи њихову тајност или неовлаштено задржи, прикрије, уништи или другоме преда туђе писмо, телеграм, затворено писмо или поштиљку,

казниће се казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ко неовлаштено продре у компјутерску базу личних података или те податке неовлаштено користи или их учини доступним другој лицу,

казниће се затвором до шест мјесеци.

(3) Ко кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана почини са циљем да себи или другом прибави какву корист или да другом нанесе какву штету,

казниће се казном затвора до три године.

(4) Службено лице које почини кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана у вршењу службе,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(5) Службено лице која почини кривично дјело из става 3. овог члана у обављању службе,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 187.

Неовлаштено откривање професионалне тајне

(1) Адвокат, бранилац, јавни нотар, доктор медицине, доктор стоматологије, бабица или други здравствени радник, психолог, радник старања, вјерски исповједник или друго лице које неовлаштено открије тајну коју је сазнало у вршењу свог звања,

казниће се казном затвора до једне године.

(2) Нема кривичног дјела из става 1. овог члана ако неко тајну открије у општем интересу или интересу другог лица које је претежно од интереса чувања тајне.

Члан 188.

Неовлаштено прислушкивање и звучно снимање

(1) Ко путем посебних уређаја без одобрења прислушкује или звучно сними разговор или изјаву која му није намијењена или омогући непозваном лицу да се упозна с разговором или изјавом која је неовлаштено прислушкивана или звучно снимљена, или ко неовлаштено прислушкује или сними туђе поруке у компјутерском систему,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Службено лице која почини кривично дјело из става 1. овог члана у вршењу службе,
казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 189.

Неовлаштено оптичко снимање

(1) Ко фотографски, филмски или на други начин сними другу особу без њезиног пристанка у њеним просторијама или ко такав снимак директно пренесе трећем или ко му такав снимак покаже или му на неки други начин омогући да се с њим директно упозна,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Службено лице која почини кривично дјело из става 1. овог члана у вршењу службе,
казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ко дијете или малољетника сними ради израде фотографија, аудиовизуалног материјала или других предмета порнографског садржаја, или посједује или увози или продаје или дистрибуише или приказује такав материјал,

казниће се казном затвора од једне до пет година.

(4) Предмети који су били намијењени или употријебљени за почињење кривичног дјела из ст. 1. и 3. овог члана одузеће се, а предмети који су почињењем кривичног дјела из ст. 1. и 3. овог члана настали одузеће се и уништити.

Члан 190.

Спречавање или ометање јавног окупљања

(1) Ко ускрати или омете право грађана на јавно окупљање,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Службено лице које кривично дјело из става 1. овог члана почини злоупотребом свога положаја или овлаштења,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 191.

Спречавање штампања и дистрибуције штампаних материјала

Ко противправно спријечи штампање, продају или дистрибуцију књига, часописа, новина или других штампаних материјала,

казниће се казном затвора до једне године.

Члан 192.

Повреда права на подношење жалби и молби

Службено или одговорно лице у Федерацији које злоупотребом свог положаја или овлаштења спријечи другог да се користи својим правом подношења жалбе, приговора, захтјева, молбе, или притужбе,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 193.

Недозвољено кориштење личних података

Службено или одговорно лице у Федерацији које без пристанка појединца противно законским условима прикупља, обрађује или користи његове личне податке или те податке користи супротно законом дозвољеној сврси њихова прикупљања,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Члан 194.

Ускраћивање бирачког права

Ко у обављању повјерене му дужности у вези са изборима за институције у Федерацији, другог протузаконито не уведе у бирачки попис или га избрише с бирачког пописа или му на други начин ускрати бирачко право, с циљем да га спријечи у остваривању његовог бирачког права,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 195.

Повреда слободe одлучивања бирача

(1) Ко силом, озбиљном пријетњом, принудом, корупцијом или кориштењем његовог тешког имовинског стања или на други противправан начин утиче на бирача у Федерацији да на изборима за институције у Федерацији или приликом гласања о опозивању или на референдуму гласа за или против поједине листе, појединог кандидата, или да гласа за или против опозивања, за или против приједлога о ком се одлучује референдумом, или да уопште не гласа,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Члан бирачког одбора или друго лице које почини кривично дјело из става 1. овог члана у вршењу повјерене му дужности у вези са изборима, гласањем или референдумом,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 196.

Превара при гласању

Ко на изборима за институције у Федерацији или при гласању о опозиву представника у институцијама у Федерацији или на референдуму у Федерацији, гласа умјесто другог под његовим именом или поново гласа или покуша поново гласати иако је већ гласао,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 197.

Повреда тајности гласања

(1) Ко при избору за институције у Федерацији или при гласању о опозиву представника у институцијама у Федерацији или на референдуму у Федерацији повриједи тајност гласања,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ко силом, озбиљном пријетњом или на други противправан начин тражи од грађанина да каже за кога је гласао или како је гласао или је ли гласао за или против опозива,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Члан бирачког одбора или друго лице које почини кривично дјело из става 1. овог члана у вршењу повјерене јој дужности у вези са избором или гласањем,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 198.

Изборна превара

Ко кривотвори резултате избора или гласања за институције у Федерацији додавањем, одузимањем или брисањем гласова или потписа, нетачним бројањем гласова, неистинитим уписивањем резултата у изборне исправе или на други начин, или објави резултате избора или гласања који не одговарају обављеном гласању,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 199.

Уништење изборних исправа

Ко на изборима за институције у Федерацији при гласању о опозиву представника у институцијама у Федерацији или на референдуму у Федерацији уништи, прикрије, оштети или одузме какву исправу о изборима или о гласању о опозиву или какав предмет који служи за избор или за гласање о опозиву,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

XVIII - ГЛАВА ОСАМНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ТЕРОРИЗМА

Члан 200.

Узимање талаца

(1) Ко другога затвори, држи затвореног или му на други начин одузме или ограничи слободу кретања, или га држи и пријети да ће га убити, повриједити или надаље задржавати као таоца, с циљем да примора Федерацију да нешто изврши или не изврши, као изричити или прећутни услов за ослобађање таоца,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је због кривичног дјела из става 1. овог члана наступила смрт отетог лица,

починилац ће се казнити казном затвора најмање од пет година.

(3) Ако је при почињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац отето лице с умишљајем усмртио,

казниће се казном затвора најмање од десет година или казном дуготрајног затвора.

Члан 201.

Тероризам

(1) Ко почини терористички чин с циљем озбиљног застрашивања становништва или присиљавања органа власти у Федерацији да нешто изврши или не изврши, или с циљем озбиљног нарушавања или уништавања основних политичких, уставних, привредних или друштвених структура јединица у Федерацији,

казниће казном затвора најмање од три године.

(2) Ако је због кривичног дјела из става 1. овог члана наступила смрт једног или више лица,

починилац ће се казнити казном затвора најмање од пет година.

(3) Ако је при почињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац неко лице с предумишљајем усмртио,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(4) *Терористички чин*, у смислу овог члана, подразумијева коју од сљедећих намјерних радњи која, с обзиром на своју природу или контекст може озбиљно оштетити државу или међународну организацију:

а) напад на живот лица који може проузроковати његову смрт;

б) напад на физички интегритет лица;

ц) противправно затварање, држање затвореним или на други начин одузимање или ограничавање слободе кретања другом лицу, с циљем да њега или некога другог присили да нешто изврши, не изврши или трпи (отмица), или узимање талаца;

д) наношење велике штете објектима Федерације или јавним објектима, транспортном систему, постројењима инфраструктуре укључујући информациони систем, фиксној платформи која се

налази у континенталном појасу, јавном мјесту или приватној имовини за чију штету је вјероватно да ће угрозити људски живот или довести до знатне привредне штете;

- е) отмицу авиона, брода или другог средства јавног саобраћаја или превоза робе;
- ф) производњу, посједовање, стицање, превоз, снабдијевање, кориштење или оспособљавање за кориштење оружја, експлозива, нуклеарног, биолошког или хемијског оружја или радиоактивног материјала, те истраживање и развој биолошког и хемијског оружја или радиоактивних материјала;
- г) испуштање опасних материјала или изазивање пожара, експлозија или поплава с циљем угрожавања људских живота;
- х) ометање или заустављање снабдијевања водом, електричном енергијом или другим основним природним ресурсом с циљем угрожавања људских живота;
- и) пријетња почињењем којег дјела из тач. од а) до х) овог става.

Члан 202.

Финансирање терористичких активности

Ко било на који начин, директно или индиректно, даје или прикупља средства с циљем да се употребе или знајући да ће се употребити у цјелини или дјелимично, за почињење:

- а) кривичног дјела из чл. 200. (*Узимање талаца*) и 201. (*Тероризам*) овог закона;
- б) другог кривичног дјела које може проузроковати смрт или тежу физичку повреду цивилног лица или лица које активно не учествује у непријатељствима у оружаном сукобу, кад је сврха таквог дјела, по његовој природи или околности, застрашивање становништва или присиљавање органа власти у Федерацији да што изврши или не изврши,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

XIX - ГЛАВА ДЕВЕТНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ПОЛНЕ СЛОБОДЕ И МОРАЛА

Члан 203.

Силовање

(1) Ко другу особу употребом силе или пријетње да ће директно напасти на њен живот или тијело или на живот или тијело њој блиске особе присили на полни однос или с њим изједначену полну радњу,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини на нарочито окрутан или нарочито понижавајући начин, или ако је истом приликом према истој жртви учињено више полних односа или са њим изједначених полних радњи од више починилаца,

казниће се казном затвора од три до петнаест година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузрокована смрт силоване особе, или је она тешко физички повријеђена, или јој је тешко нарушено здравље, или је силована женска особа остала трудна,

починилац ће се казнити казном затвора од најмање три године.

(4) Казном из става 2. овог члана казниће се ко почини кривично дјело из става 1. овог члана због етничке, националне, расне, вјерске или језичке нетрпељивости према жртви.

(5) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према малолетнику,

казниће се казном затвора од најмање три године.

(6) Ко кривично дјело из ст. 2., 3. и 4. овог члана почини према малолетнику,

казниће се казном затвора од најмање пет година.

(7) Ако су кривичним дјелом из става 2. овог члана проузроковане посљедице из става 3. овог члана,

починилац ће се казнити казном затвора од најмање пет година.

Члан 204.

Полни однос са немоћном особом

(1) Ко изврши полни однос или с њим изједначену полну радњу с другом особом искористивши њену психичку болест, психичку поремећеност, недовољан психички развој, неку другу тежу психичку сметњу, или неко друго стање те особе због којег она није способна за отпор,

казниће се казном затвора од једне до осам година.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према лицу чије је стање неспособности за отпор сам изазвао или је у томе учествовао,

казниће се по члану 203. (*Силовање*) став 1. овог закона.

(3) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини на нарочито окрутан или нарочито понижавајући начин, или ако је истом приликом према истој жртви почињено више полних односа, или с њим изједначених полних радњи од више починилаца,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(4) Ко кривично дјело из става 2. овог члана почини на нарочито окрутан или нарочито понижавајући начин, или ако је истом приликом према истој жртви почињено више полних односа, или с њим изједначених полних радњи од више починилаца,

казниће се по члану 203. став 2. овог закона.

(5) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузрокована смрт особе са којом је извршен полни однос или с њим изједначена полна радња, или је она тешко физички повријеђена, или јој је здравље тешко нарушено, или ако је женска особа остала трудна,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(6) Ако су кривичним дјелом из ст. 3. и 4. овог члана проузроковане посљедице из става 5. овог члана,

починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

Члан 205.

Полни однос злоупотребом положаја

(1) Ко злоупотребом свог положаја наведе на полни однос или с њим изједначену полну радњу другу особу која се због имовинског, друштвеног, здравственог или другог стања или тешких прилика налази према њему у односу зависности,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Наставник, васпитач, родитељ, усвојилац, старалац, очух, маћеха или друго лице које искориштавајући свој положај или однос према малолетнику који јој је повјерен ради учења, васпитања, чувања или њега изврши с њим полни однос или с њим изједначену полну радњу,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 206.

Принуда на полни однос

Ко другу особу присили на полни однос или с њим изједначену полну радњу озбиљном пријетњом неким тешким злом,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 207.

Полни однос с дјететом

(1) Ко изврши полни сношај или с њим изједначену полну радњу с дјететом,

казниће се казном затвора од једне до осам година.

(2) Ко изврши насилни полни однос или с њим изједначену полну радњу с дјететом (члан 203. *Силовање*, став 1.) или са немоћним дјететом (члан 204. *Полни однос с немоћним лицем*, став 1.),

казниће се казном затвора најмање три године.

(3) Ко изврши полни однос или с њим изједначену полну радњу с дјететом злоупотребом положаја (члан 205. *Полни однос злоупотребом положаја*, став 2.),

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(4) Ко кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана почини на нарочито окрутан или нарочито понижавајући начин, или ако је истом пригодом према истој жртви учињено више полних односа или с њима изједначених полних радњи од више починилаца,

казниће се казном затвора најмање пет година.

(5) Ако је кривичним дјелом из ст. од 1. до 3. овог члана проузрокована смрт дјетета, или је дијете тешко физички повријеђено, или му је здравље тешко нарушено, или је женско дијете остало трудно,

починилац ће се казнити казном затвора од најмање пет година или казном дуготрајног затвора.

Члан 208.

Блудне радње

(1) Ко у случајевима из чл. 203. (*Силовање*), 204. (*Полни однос с немоћним лицем*), 205. (*Полни однос злоупотребом положаја*) и 206. (*Принуда на полни однос*) овог закона, када није почињен ни покушај тог кривичног дјела, почини само блудну радњу,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ко у случају из члана 207. (*Полни однос с дјететом*) овог закона, када није почињен ни покушај тог кривичног дјела, почини само блудну радњу, или ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према дјетету или малољетнику,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 209.

Задовољење похоте пред дјететом или малољетником

Ко пред дјететом или малољетником чини радње намијењене задовољавању сопствене или туђе похоте, или ко наведе дијете да пред њим или другим лицем врши такве радње,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 210.

Навођење на проституцију

(1) Ко ради остваривања користи наводи, подстиче или намамљује другог на пружање сексуалних услуга или на други начин омогући његову предају другоме ради пружања сексуалних услуга, или на било који начин учествује у организовању или вођењу пружања сексуалних услуга,

казниће се казном затвора од једне до пет година.

(2) Ко ради остварења користи силом или пријетњом употребе силе или наношења веће штете другог присили или обманом наведе на пружање сексуалних услуга,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(3) Казном из става 2. овог члана казниће се ко ради остваривања користи, на начин из става 2. овог члана, користећи тешку ситуацију проистеклу из боравка неког лица у иностраној земљи, присили или наведе то лице на пружање сексуалних услуга.

(4) Ко кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана почини према дјетету или малољетнику,

казниће се казном затвора од три до петнаест година.

(5) Без утицаја је за почињење кривичног дјела из овог члана да ли се лице које се наводи, подстиче, намамљује или присиљава већ раније бавила проституцијом.

Члан 211.

Искориштавање дјетета или малољетника ради порнографије

(1) Ко дијете или малољетника сними ради израђивања фотографија, аудиовизуелног материјала или других предмета порнографског садржаја, или посједује или увози или продаје или дистрибуише или приказује такав материјал, или те особе наведе на учествовање у порнографској представи,

казниће се казном затвора од једне до пет година.

(2) Предмети који су били намијењени или употребљени за почињење кривичног дјела из става 1. овог члана одузеће се, а предмети који су настали почињењем кривичног дјела из става 1. овог члана одузеће се и уништити.

Члан 212.

Упознавање дјетета с порнографијом

(1) Ко дјетету прода, прикаже или јавним излагањем или на други начин учини приступачним списе, слике, аудиовизуелне и друге предмете порнографског садржаја или му прикаже порнографску представу,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Предмети из става 1. овог члана одузеће се.

Члан 213.

Инцест

(1) Ко изврши полни однос или с њим изједначену полну радњу са сродником по крви у правој линији или с братом или сестром,

казниће се новчаном казном или казном затвора од шест мјесеци до двије године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини с малољетником,

казниће се казном затвора од једне до пет година.

(3) Ко дјело из става 1. овог члана почини с дјететом,
казниће се казном затвора од двије до десет година.

XX - ГЛАВА ДВАДЕСЕТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ БРАКА, ПОРОДИЦЕ И МЛАДЕЖИ

Члан 214.

Двобрачност

(1) Ко склопи нови брак иако се у браку већ налази,

казниће се казном затвора до једне године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко склопи брак с особом за коју зна да се у браку већ налази.

Члан 215.

Омогућавање склапања недозвољеног брака

Овлашћено лице пред којим се брак склапа или матичар који обављајући своју службену дужност омогући склапање брака који је по закону забрањен, ништаван или се сматра непостојећим,

казниће се казном затвора до једне године.

Члан 216.

Ванбрачна заједница са млађим малољетником

(1) Пунољетно лице која ванбрачно живи са малољетником који није навршио шеснаест година живота,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се родитељ, усвојилац или старалац који малољетнику у животном добу између четрнаест и шеснаест година живота омогући ванбрачни живот са другом особом или га на то наведе.

(3) Ко кривично дјело из става 2. овог члана почини из користољубља,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Ако се склопи брак, кривично гоњење неће се предузети, а ако је предузето, обуставиће се.

Члан 217.

Одузимање дјетета или малољетника

(1) Ко дијете или малољетника противправно одузме родитељу, усвојиоцу, стараоцу или лицу ком је повјерено, или ко га противправно задржава или спречава да буде с особом која има то право или ко онемогућава извршење извршне одлуке о старању према дјетету или малољетнику,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана дијете или малољетно лице напустило територију Федерације или територију Босне и Херцеговине, починилац ће се

казнити казном затвора од три мјесеца до пет година.

(3) Починилац који добровољно преда дијете или малољетника,

може се ослободити од казне.

Члан 218.

Промјена породичног стања

Ко подметањем, замјеном или на други начин промијени породично стање дјетета,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 219.

Запуштање или злостављање дјетета или малољетника

(1) Родитељ, усвојилац, старалац или друго лице које грубо занемарује своје дужности збрињавања или васпитања дјетета или малољетника,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се родитељ, усвојилац, старалац или друго лице која злостави дијете или малољетника, принуди га на рад који не одговара његовом животном добу, или на претјерани рад, или на просјачење, или га из користољубља наводи на понашање које је штетно за његов развој.

(3) Ако је кривичним дјелом из ст. 1. и 2. овог члана дијете или малољетник тешко физички повријеђено, или му је тешко нарушено здравље, или се због кривичног дјела из ст. 1. или 2. овог члана дијете или малољетник одао просјачењу, проституцији или другим видовима асоцијалног понашања или деликвенцији,

починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до пет година.

Члан 220.

Напуштање дјетета

Ко напусти своје немоћно дијете с циљем да га се трајно ријеши,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године.

Члан 221.

Повреда породичних обавеза

(1) Ко грубим кршењем својих законских породичних обавеза остави у тешком положају члана породице који се није у стању сам о себи бринути,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузрокована смрт члана и који је остављен у тешком положају, или је тешко физички повријеђен, или му је здравље тешко нарушено,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

(3) При изрицању условне осуде суд може да починиоцу одреди обавезу уредног извршавања своје обавезе збрињавања, васпитања и издржавања.

Члан 222.

Насиље у породици

(1) Ко насиљем, дрским или безобзирним понашањем угрожава мир, физички интегритет или психичко здравље члана своје породице,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према члану породице с којим живи у заједничком домаћинству,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(3) Ако је при почињењу кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана употребијено оружје, опасно оруђе или друго средство прикладно да тешко озлиједи тијело или наруши здравље,

починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.

(4) Ако је кривичним дјелом из ст. од 1. до 3. овог члана члан породице тешко физички повријеђен или му је здравље тешко нарушено, или ако је кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана почињено према дјетету или малољетнику,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до пет година.

(5) Ако је кривичним дјелом из ст. од 1. до 4. овог члана проузрокована смрт члана породице,

починилац ће се казнити казном затвора од двије до петнаест година.

(6) Ко усмрти члана и ког је претходно злостављао,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Члан 223.

Избјегавање издржавања

(1) Ко избјегава давање издржавања за лице које је на основу извршне судске одлуке или извршног споразума склопљеног пред другим надлежним органом дужан да издржава,

казниће се казном затвора до три године.

(2) При изрицању условне осуде суд може починиоцу да одреди обавезу уредног плаћања издржавања те подмиривања приспјелих обавеза.

(3) Ако је починилац кривичног дјела из става 1. овог члана испунио своју обавезу до завршетка главног претреса,

може се ослободити од казне.

Члан 224.

Спречавање и неизвршавање мјера за заштиту малољетника

(1) Ко спречава извршење васпитних и других мјера суда и надлежних органа за заштиту малољетника,

казниће се казном затвора до једне године.

(2) Одговорно лице на раду у органима или установама за заштиту, васпитање или радно оспособљавање малољетника, која у свому раду очито несавјесно поступа, па због тога буде тешко угрожено здравље или развој малољетника,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

XXI - ГЛАВА ДВАДЕСЕТ ПРВА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ЗДРАВЉА ЉУДИ

Члан 225.

Преношење заразне болести

(1) Ко не поступи по прописима или наредбама којима надлежни орган здравствене службе одређује прегледе, дезинфекцију, одвајање болесника или другу мјеру за сузбијање или спречавање заразне болести код људи, па због тога дође до опасности од ширења заразне болести,

казниће се казном затвора до једне године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко не поступи по прописима или наредбама из става 1. овог члана у погледу сузбијања или спречавања заразних болести код животиња, па због тога дође до опасности преношења заразне болести на људе.

(3) Ко кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Члан 226.

Непоступање по здравственим прописима за вријеме епидемије

Ко за вријеме епидемије неке заразне болести не поступи по наредбама или одлукама донесеним на основу прописа надлежног органа којим се одређују мјере за сузбијање или спречавање епидемије,

казниће се казном затвора до једне године.

Члан 227.

Преношење полне болести

Ко знајући да је заражен полном болешћу, полным односом или с њим изједначеном полным радњом или на други начин другог полно зарази, ако тиме није почињено кривично дјело тешке физичке озљеде,

казниће се казном затвора до једне године.

Члан 228.

Запошљавање лица обољелих од заразне болести

(1) Ко у болници, породилишту, јавном дому, школи, привредном друштву или другом правном лицу, занату или код самосталног привредника, у дјелатности гдје се рукује прехранбеним производима или која обавља хигијенске услуге или у сличној дјелатности, противно здравственим прописима, запосли или држи запосленом лице која болује од заразне болести, па због тога дође до опасности од ширења заразне болести,

казниће се казном затвора до једне године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Члан 229.

Несавјесно лијечење

(1) Доктор медицине или доктор стоматологије који обављајући своју активност примијени очито неприкладно средство или очито неприкладан начин лијечења или не примијени одговарајуће хигијенске мјере, па тиме проузрокује погоршање здравственог стања неке особе,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се други здравствени радник који при пружању медицинске помоћи или њега поступи несавјесно и тиме проузрокује погоршање здравственог стања неке особе.

(3) Доктор медицине или доктор стоматологије који кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се казном затвора до једне године.

(4) Казном из става 3. овог члана казниће се други здравствени радник који кривично дјело из става 2. овог члана почини из нехата.

Члан 230.

Самовољно лијечење

(1) Ко другог без његовог пристанка лијечи,

казнит ће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Доктор медицине или доктор стоматологије који предузме хируршки или други медицински захват на тијелу другог, без његовог изричитог и ваљано писаног пристанка,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Нема кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана кад је законом прописано присилно лијечење или је лијечење хируршки или други медицински захват предузет према лицу која није при свијести или је неспособно за расуђивање, а није доступан члан уже породице или законски заступник, а одгађањем лијечења или захвата био би угрожен његов живот или би дошло до знатног погоршања његовог здравља.

Члан 231.

Недозвољено пресађивање дијелова људског тијела

(1) Ко медицински неоправдано узме ради пресађивања дио људског тијела с пристанком живог даваоца или ко медицински неоправдано пресади дио људског тијела с пристанком примаоца,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко медицински оправдано узме, ради пресађивања, дио људског тијела без пристанка живог даваоца, или ко медицински оправдано пресади дио људског тијела без пристанка примаоца.

(3) Ко медицински неоправдано узме, ради пресађивања, дио људског тијела без пристанка живог даваоца или ко медицински неоправдано пресади дио људског тијела без пристанка примаоца,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Ко, ради пресађивања, узме дио тијела умрле особе прије него што је смрт на прописани начин утврђена,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(5) Ко, ради пресађивања, узме дио тијела умрле особе иако зна да се та особа за живота томе изричито писано противила, или ко узме ради пресађивања дио тијела умрле малолетне или душевно болесне особе, без изричитог писаног пристанка њеног законског заступника,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(6) Ко, за награду или ради зараде, да дио свог тијела или дио тијела друге живе или умрле особе, ради пресађивања, или у томе посредује,

казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године.

(7) Доктор медицине који почини кривично дјело из ст. 1., 2. и 4. овог члана,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година,

а доктор медицине који почини кривично дјело из става 3. овог члана,

казниће се казном затвора од најмање три године.

Члан 232.

Непружање медицинске помоћи

Доктор медицине, доктор стоматологије или други здравствени радник који не пружи неодгодиву медицинску помоћ лицу којем је таква помоћ потребна, иако је свјестан или је могао и морао бити свјестан да због тога може наступити тешко нарушавање здравља или смрт тог лица,

казниће се казном затвора до три године.

Члан 233.

Надриљекарство

Ко се, немајући прописану стручну спрему, неовлаштено бави лијечењем или другом здравственом дјелатношћу,

казниће се казном затвора до једне године и новчаном казном.

Члан 234.

Производња и стављање у промет штетних живежних намирница

(1) Ко производи ради продаје или продаје или нуди на продају или на други начин ставља у промет живежне намирнице, јело, пиће или друге производе штетне за здравље људи,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ко дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

- (3) Штетне намирнице и предмети одузеће се.

Члан 235.

Несавјесни преглед меса за прехрану

- (1) Ветеринар или други овлаштени ветеринарски дјелатник који при прегледу стоке за клање или меса намијењеног прехрани људи поступи несавјесно или противно прописима не изврши преглед стоке или меса, па тиме омогући стављање у промет меса штетног за здравље људи,

казниће се казном затвора до једне године.

- (2) Ветеринар или други овлаштени ветеринарски радник који кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 236.

Загађивање воде за пиће и живежних намирница

- (1) Ко штетном или каквом другом материјом загади воду која људима служи за пиће или живежне намирнице, па тиме проузрокује опасност за живот или здравље људи,

казниће се казном затвора до три године.

- (2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три мјесеца.

Члан 237.

Служење алкохолних пића млађим малољетницима

Ко у угоститељском објекту или другом објекту у којем се продају алкохолна пића послужи малољетника који није навршио шеснаест година живота жестоки алкохолним пићем или га послужи другим алкохолним пићем у количинама које могу изазвати пијанство малољетника,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Члан 238.

Неовлаштена производња и стављање у промет опојних дрога

- (1) Ко неовлаштено производи, прерађује, продаје или нуди на продају или ради продаје купује, држи или преноси или посредује у продаји или куповини или на други начин неовлаштено ставља у промет материје или препарате прописом проглашене опојним дрогама,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко организује групу људи у циљу почињења кривичног дјела из става 1. овог члана, или ко постане чланом такве организоване групе људи,

казниће се казном затвора најмање три године.

(3) Ко неовлаштено израђује, набавља, посредује или даје на употребу опрему, материјал или материју за које зна да су намијењене производњи опојних дрога,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Опојне дроге и средства за њихову производњу одузеће се.

Члан 239.

Посједовање и омогућавање уживања опојних дрога

(1) Ко наводи другог на уживање опојне дроге или му даје опојну дрогу да је ужива он или друго лице или стави на располагање просторије ради уживања опојне дроге или на други начин другом омогућује уживање опојне дроге,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према дјетету, малолетнику или према више лица, или ако су проузроковане нарочито тешке последице,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(3) Ко неовлаштено посједује опојну дрогу,

казниће се казном затвора до једне године.

(4) Опојне дроге одузеће се.

Члан 240.

Тешка кривична дјела против здравља људи

(1) Ако је кривичним дјелом из члана 225. (*Преношење заразне болести*) ст. 1. и 2.; члана 228. (*Запошљавање лица обољелих од заразне болести*) став 1.; члана 229. (*Несавјесно лијечење*) ст. 1. и 2.; члана 233. (*Надрилиљекарство*); 234. (*Производња и стављање у промет штетних живежних намирница*) став 1.; члана 235. (*Несавјесни преглед меса за прехрану*) став 1. и члана 236. (*Загађивање воде за пиће и живежних намирница*) става 1. овог закона проузрокована тешка физичка повреда неког лица, или му је здравље тешко нарушено, или постојећа болест знатно погоршана,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

(2) Ако је кривичним дјелом наведеним у ставу 1. овог члана проузрокована смрт једног или више лица,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до дванаест година.

(3) Ако је кривичним дјелом из члана 225. став 3.; члана 228. став 2.; члана 229. став 3.; члана 234. став 2.; члана 235. став 2. и члана 236. став 2. овог закона проузрокована тешка физичка повреда неког лица, или му је здравље тешко нарушено, или постојећа болест знатно погоршана,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година

(4) Ако је кривичним дјелом наведеним у ставу 3. овог члана проузрокована смрт једног или више лица,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

XXII - ГЛАВА ДВАДЕСЕТ ДРУГА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ПРИВРЕДЕ, ПОСЛОВАЊА И БЕЗБЈЕДНОСТИ ПЛАТНОГ ПРОМЕТА

Члан 241.

Поведа равноправности у вршењу привредне дјелатности

(1) Ко злоупотребом свог службеног или утицајног положаја или овлаштења ограничи слободно кретање људи, роба и капитала на подручју Федерације, ускрати или ограничи право привредног друштва или другог правног или физичког лица да се на територији Федерације бави прометом робе и услуга, или ко стави привредно друштво или друго правно или физичко лице у неравноправан положај према другим лицима у погледу услова за рад или за вршење промета робе и услуга или ограничи слободну размјену робе и услуга на подручју Федерације,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Службено или одговорно лице у Федерацији које злоупотребом свог службеног положаја или овлаштења ограничи слободно кретање људи, робе и капитала између ентитета или између ентитета и Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине, ускрати или ограничи право привредног друштва или другог правног или физичког лица да се на подручју другог ентитета или Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине бави прометом робе и услуга; или стави привредно друштво или друго правно или физичко лице у неравноправан положај према другим лицима у погледу услова рада или услова вршења промета робе и услуга, или ограничи слободну размјену робе и услуга између ентитета и Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине,

казниће се казном затвора од једне до осам година.

Члан 242.

Несавјесно привредно пословање

(1) Одговорно лице у правном лицу која кршењем закона или другог прописа у Федерацији очито несавјесно послује па тиме проузрокује знатну имовинску штету том правном лицу,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузрокована присилна ликвидација или стечај правног лица,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 243.

Проузроковање стечаја

(1) Ко знајући за своју презадуженост или неспособност за плаћање, обустављајући наплаћивање својих потраживања с циљем да смањи будућу стечајну масу, прекомјерно троши, отуђује имовину у бесцијење, преузме несразмјерну обавезу, лакомислено користи или даје зајмове, склопи посао са особом неспособном за плаћање, пропусти благовремено да наплати своја потраживања или на други начин који је у очитој супротности са уредним привређивањем умањи своју имовину,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко као одговорно лице у правном лицу почини кривично дјело из става 1. овог члана.

(3) Ко кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 244.

Лажни стечај

(1) Ко у циљу избјегавања плаћања својих обавеза, привидним или стварним умањивањем своје имовине проузрокује стечај тако што:

а) цијелу или дио имовине привидно или испод тржишне вриједности прода, прикрије, бесплатно уступи или уништи;

б) закључи фиктивне уговоре о дугу или призна непостојећа потраживања;

ц) прикрије, уништи, преиначи или тако води пословне књиге, документе или списе које је по закону или другом пропису обавезан да води, да се из њих не може утврдити стварно имовинско стање, или то стање прављењем лажних докумената или на други начин прикаже таквим да се по том основу може отворити стечај,

казниће се казном затвора од једне до осам година.

(2) Ако су кривичним дјелом из става 1. овог члана проузроковане тешке посљедице повјериоцу,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Члан 245.

Злоупотреба у стечајном поступку

(1) Ко у стечајном поступку пријави лажно потраживање или потраживање у лажном исплатном реду да би тиме остварио право које му не припада,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се повјерилац, члан одбора повјериоца или стечајни управник који за себе или другог прими имовинску корист или обећање имовинске користи да би се донијела или да се не би донијела одређена одлука, или да би се на други начин оштетио барем један повјеритлац у стечајном поступку.

(3) Казном из става 1. овог члана казниће ко повјериоцу, члану одбора повјериоца или стечајном управнику да или обећа имовинску корист ради почињења кривичног дјела из става 2. овог члана.

Члан 246.

Оштећење повјеритеља

(1) Ко знајући да је постао неспособан за плаћање исплатом дуга или на други начин стави неког повјериоца у повољнији положај и тиме оштети најмање једног од својих повјерилаца,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Одговорно лице у правном лицу које знајући да је правно лице постало неспособно за плаћање, с циљем изигравања или оштећивања повјериоца призна неистинито потраживање, састави лажни уговор или другом преварном радњом оштети повјериоца правног лица,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из ст. 1. и 2. овог члана проузрокована штета која прелази 500.000 КМ, или поступак санације или стечаја према оштећеном,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Члан 247.

Злоупотреба овлаштења у привредном пословању

(1) Одговорно лице у правном лицу које с циљем прибављања противправне имовинске користи за то правно лице:

а) ствара или држи недозвољене фондове у земљи или изван ње;

б) састављањем исправа неистинитог садржаја, лажним билансама, процјенама или инвентуром или другим лажним приказивањем или прикривањем чињеница, неистинито приказује стање и кретање средстава и исхода пословања, па тиме доведе у заблуду руководство правног лица при доношењу одлука о пословима руковођења;

ц) ускрати плаћање пореских и других фискалних обавеза утврђених законом;

д) средства којима располаже користи противно њиховој намјени;

е) на други начин грубо повриједи овлаштења располагања, кориштења или управљања имовином правног лица,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 200.000 КМ,

починилац ће се казнити затвором од једне до осам година.

Члан 248.

Злоупотреба у поступку приватизације

(1) Ко у поступку приватизације, с циљем да себи или другом лицу прибави какву корист, другом нанесе какву штету или теже повриједи права другог, смањи купопродајну цијену или омогући куовину знатно испод цијене правног лица у приватизацији, дајући нетачне податке или скривајући податке о имовини, приходима, теретима, расходима и другим правима или чињеницама од утицаја на утврђивање стварне цијене,

казниће се казном затвора до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист или проузрокована штета која прелази 300.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист или проузрокована штета која прелази 800.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до дванаест година.

(4) Службено или одговорно лице која, знајући за радње из става 1. овог члана, искориштавањем свог службеног положаја или овлаштења, прекорачењем граница свог службеног овлаштењаи или пропуштањем своје службене дужности, почини или пропусти да почини службену радњу у поступку приватизације,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Члан 249.

Израда лажне билансе

Ко с циљем да себи или другом прибави какву корист или да другом нанесе какву штету у правном лицу изради лажну билансу којом се утврђује добит или губитак тог правног лица или којом се утврђује удио сваког члана правног лица у добити или губитку,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 250.

Злоупотреба процјене

(1) Овлаштени процјенитељ који приликом процјене имовине правног лица злоупотреји своје овлаштење, па тиме себи или другом прибави какву корист или другом нанесе какву штету,

казниће се казном затвора од једне до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист или проузрокована штета која прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист или проузрокована штета која прелази 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Члан 251.

Превара у привредном пословању

(1) Ко као заступник или представник правног лица с циљем прибављања противправне имовинске користи том или другом правном лицу, употребом ненаплативих акцептних налога, чекова за које зна да немају покриће или на други начин доведе некога у заблуду или га одржава у заблуди и тиме га наведе да на штету своје или туђе имовине нешто почини или не почини,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист или је проузрокована штета која прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист или је проузрокована штета која прелази 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Члан 252.

Склапање штетног уговора

(1) Ко као заступник или представник правног лица у његовој привредној активности склопи уговор за који зна да је за то правно лице штетан, или склопи уговор противно овлаштењу и тиме проузрокује штету правном лицу,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ако је починилац кривичног дјела из става 1. овог члана за то примио противправну корист или обећање користи или ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузрокована штета која прелази 200.000 КМ,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Члан 253.

Стварање монополистичког положаја на тржишту

Ко у правном лицу склопи споразум којим се друго правно или физичко лице ограничава у слободном промету робе или услуга на одређеном подручју или с одређеним правним или физичким лицима, или склопи споразум којим се на други начин ствара монополистички положај одређених правних или физичких лица на тржишту,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 254.

Одавање и неовлаштено прибављање пословне тајне

(1) Ко неовлаштено другоме саопшти, преда или на други начин учини доступним пословну тајну или ко пословну тајну прибавља с циљем да је преда непозваном лицу,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ко почини кривично дјело из става 1. овог члана с циљем одношења пословне тајне изван земље, или ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист или је проузрокована знатна штета,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 255.

Одавање и коришћење берзовних тајних података

(1) Ко пословне податке берзе који нису приступачни свим учесницима на берзи саопшти непозваном лицу, или ко дође до таквих података, па њиховим кориштењем на берзи оствари противправну имовинску корист,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година.

Члан 256.

Фалсификовање вриједносних папира

(1) Ко изради лажне вриједносне папире с циљем да их стави у оптицај као праве, или ко преиначи такве праве вриједносне папире с циљем да их стави у оптицај, или ко прибавља лажне вриједносне папире с циљем да их стави у оптицај као праве,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко лажни вриједносни папир који је примио као прави, знајући или сазнавши да је лажно направљен или преиначен, стави у оптицај,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Лажни вриједносни папири одузеће се.

Члан 257.

Фалсификовање кредитних и осталих картица безготовинског плаћања

(1) Ко с циљем да је употрејеби као праву изради лажну кредитну картицу или другу картицу безготовинског плаћања, или ко преиначи такву праву картицу, или ко такву лажну картицу употрејеби као праву,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до пет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

(4) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година.

(5) Лажне кредитне картице и картице за безготовинско плаћање одузеће се.

Члан 258.

Фалсификовање знакова за вриједност

(1) Ко направи лажне таксене, поштанске марке или друге знакове за вриједност издате на основу прописа, или ко преиначи који од таквих правих знакова за вриједност с циљем да их употрејеби као праве или да их другом даде на употребу, или ко такве лажне знакове за вриједност употрејеби као праве или их с тим циљем прибави,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако су знакови за вриједност из става 1. овог члана веће вриједности,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ко одстрањењем жига којим се знакови из става 1. овог члана поништавају или којим другим начином у сврху поновне употребе иде за тим да таквим знаковима да изглед као да нису употријебљени, или ко такве употријебљене знакове за вриједност употријеби или прода као да важе,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(4) Лажни знакови за вриједност одузеће се.

Члан 259.

Фалсификовање знакова за обиљежавање робе, мјера и утега

(1) Ко с циљем да их употријеби као праве направи лажне печате, жигове, марке или друге знакове за обиљежавање домаће или стране робе којима се жигоше злато, сребро, стока, дрво или нека друга роба, или ко с истим циљем такве праве знакове преиначи, или ко такве лажне знакове употријеби као праве,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко фалсификује мјере или утеге.

(3) Лажни знакови, мјере и утези одузеће се.

Члан 260.

Израда, набавка, посјед, продаја и давање на употребу средстава за фалсификовање

(1) Ко израђује, набавља, посједује, продаје или даје на употребу средства за израду лажног новца, лажних кредитних или осталих картица безготовинског плаћања или лажних вриједносних папира,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко израђује, набавља, посједује, продаје или даје на употребу средства за израду лажних знакова за вриједност издатих на основу прописа или лажних знакова за обиљежавање робе, те лажних мјера и затега,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(3) Средства из ст. 1. и 2. овог члана одузеће се.

Члан 261.

Фалсификовање или уништавање пословних или трговачких књига или докумената

(1) Ко у пословне или трговачке књиге, документе или списе које је дужан да води на основу закона или другог прописа унесе неистините податке или не унесе неки важан податак, или својим

потписом или печатом овјери пословну или трговачку књигу, документ или спис с неистинитим садржајем, или својим потписом или печатом омогући израду пословне или трговачке књиге, исправе или списка с неистинитим садржајем,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко неистиниту пословну или трговачку књигу, документ или спис употреби као да су истинити, или ко уништи, оштети, прикрије или на други начин почини неупотребљивом пословну или трговачку књигу, документ или спис.

Члан 262.

Повреда проналазачког права

Ко у пословању неовлаштено употреби туђи пријављени или прописима заштићени проналазак,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

Члан 263.

Неовлаштено коришћење туђег модела и узорка

(1) Ко на свом производу у промету неовлаштено употреби туђи пријављени или моделом или узорком заштићени спољни облик, слику или цртеж,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ко неовлаштено објави предмет пријаве туђег модела или узорка,

казниће се новчаном казном и казном затвора до пет година.

Члан 264.

Неовлаштена употреба туђе твртке

Ко се с циљем обмане купца или корисника услуга послужи туђом твртком, печатом, заштитним знаком или посебном ознаком робе или унесе поједина обиљежја туђе ознаке у своју фирму, печат, заштитни знак или посебну ознаку робе,

казниће се казном затвора до једне године.

Члан 265.

Обмана купаца

(1) Ко с циљем обмане купаца стави у промет производе с ознаком у коју су унесени подаци који не одговарају садржају, врсти, поријеклу или каквоћи производа, или стави у промет производе који по својој тежини или квалитету не одговарају ономе што се редовно претпоставља код таквих

производа, или стави у промет производе без ознаке о садржају, врсти, поријеклу или квалитету производа кад је таква ознака прописана,

казниће се казном затвора до три године и новчаном казном.

(2) Ко с циљем обмане купаца лажно објави снижење цијене производа, распродају робе по сниженим цијенама или на други начин лажном рекламом обмањује купце у погледу цијене производа које продаје,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 266.

Недозвољена трговина златним новцем и златом

(1) Ко се противно прописима бави трговином златним новцем или златом у вриједности која прелази 10.000 КМ,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ако је починилац дјела из става 1. овог члана организовао мрежу препродавача или посредника,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Златни новац или злато које је било предметом недозвољене трговине одузеће се.

Члан 267.

Недозвољена трговина

(1) Ко, немајући овлаштења за трговину, набави робу или друге предмете опште потрошње у вриједности која прелази 10.000 КМ с циљем продаје, или ко се неовлаштено у већем обиму бави трговином или посредовањем у трговини или заступањем у промету роба и услуга,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ако је починилац дјела из става 1. овог члана организовао мрежу препродавача или посредника, или је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 30.000 КМ, или се ради о роби или предметима чији је промет забрањен или ограничен прописима,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Роба и предмети недозвољене трговине одузеће се.

Члан 268.

Обмана при добијању кредита или других олакшица

(1) Ко с циљем да за себе или другог прибави кредит, улагачка средства, субвенције или какву другу олакшицу, даваоцу кредита или лицу надлежном за одобравање олакшице да неистините или

непотпуне податке о имовинском стању или друге податке значајне за добијање кредита или друге олакшице,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављен кредит или друге олакшице из става 1. овог члана у вриједности која прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до пет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављен кредит или друге олакшице из става 1. овог члана у вриједности која прелази 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година.

(4) Ко добијени кредит, улагачка средства, субвенцију или какву другу олакшицу искористи у другу сврху од оне за коју су му та средства одобрена,

казниће се новчаном казном и казном затвора до двије године.

Члан 269.

Недозвољено бављење банкарским пословима

(1) Ко се без одобрења или противно условима под којима је одобрење дато бави банкарским пословима,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година.

(4) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 200.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

Члан 270.

Недозвољена производња

(1) Ко произведе или преради робу чија је производња или прерада забрањена, ако таквим дјелом није почињено друго кривично дјело с прописаном тежом казном,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Роба из става 1. овог члана и средства за њену производњу или прераду одузеће се.

Члан 271.

Злоупотреба чека и картице

(1) Ко злоупотребом чека, кредитне или друге картице безготовинског плаћања за чију употребу има право, банку или друго правно лице обавезе на исплату износа за који зна да нема покрића, а који је уговором о употреби чекова или картице изричито забрањен,

казниће се новчаном казном и казном затвора до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из ст. 1. и 2. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 50.000 КМ,

починилац се ће казнити казном затвора од двије до десет година.

Члан 272.

Прање новца

(1) Ко новац или имовину за коју зна да су прибављени почињењем кривичног дјела прими, замијени, држи, њоме располаже, употрејеби у привредном или другом пословању или на други начин прикрије или покуша да прикрије,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је новац или имовинска корист из става 1. овог члана велике вриједности,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако је при почињењу кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана починилац поступио из нехата у односу на околност да су новац или имовинска корист прибављени кривичним дјелом,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(4) Новац и имовинска корист из ст. од 1. до 3. овог члана одузеће се.

XXIII - ГЛАВА ДВАДЕСЕТ ТРЕЋА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ИЗ ОБЛАСТИ ПОРЕЗА

Члан 273.

Порезна утаја

(1) Ко за себе или другог избјегне плаћање давања прописаних пореским законодавством у Федерацији или доприноса социјалног осигурања прописаних у Федерацији, не дајући захтјеване податке или дајући лажне податке о свом стеченом опорезивом приходу или о другим чињеницама

које су од утицаја на утврђивање износа таквих обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избјегава прелази 10.000 КМ,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ко почини кривично дјело из става 1. овог члана, а износ обавезе чије се плаћање избјегава прелази 50.000 КМ,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(3) Ко почини кривично дјело из става 1. овог члана, а износ обавезе чије се плаћање избјегава прелази 200.000 КМ,

казниће се казном затвора најмање од три године.

Члан 274.

Лажни порески документ

(1) Ко изда лажни документ чије се подношење захтјева по пореском законодавству у Федерацији, или ко не изда документ чије се издавање по пореском законодавству у Федерацији захтијева,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини у односу на већи број докумената, или ако је угрожена наплата већег износа јавног прихода,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 275.

Неправилно издвајање средстава правних лица

Одговорно лице у правном лицу које је по пореском законодавству у Федерацији нарочито одговорно за пореске обавезе правног лица, а која је одобрило издвајање средстава правног лица у друге сврхе, а не за плаћање пореске обавезе правног лица, па је тиме проузрокована неспособност правног лица за благовремено подмирење пореске обавезе,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 276.

Подношење лажне пореске пријаве

Ко достави пореском органу лажну пријаву или други лажни податак чије се подношење по пореском законодавству у Федерацији захтијева,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 277.

Спречавање пореског службеника у вршењу службене радње

(1) Ко силом или пријетњом употребе силе спречава или настоји да спријечи пореског службеника у вршењу његове службене дужности, или ко га на исти начин принуди или настоји да принуди да службену дужност не обави,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ако при почињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац пореског службеника увриједи или злостави, или га лако физички повриједи, или пријети употребом оружја,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године.

(3) Починилац кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана који је био изазван противзаконитим или грубим поступањем пореског службеника,

може се ослободити од казне.

Члан 278.

Напад на пореског службеника у обављању службене дужности

(1) Ко нападне или озбиљно пријети да ће напасти пореског службеника или лице које пореском службенику помаже у откривању и истражи повреде пореских прописа у Федерацији,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ако при почињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац пореског службеника или лице које пореском службенику помаже лако физички повриједи, или пријети употребом оружја,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је при почињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац пореског службеника или лице које пореском службенику помаже тешко физички повриједио,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(4) Починилац кривичног дјела из ст. од 1. до 3. овог члана који је био изазван противзаконитим или грубим поступањем пореског службеника или лица које пореском службенику помаже,

може се ослободити од казне.

(5) Кривична дјела из ст. од 1. до 3. овог члана односе се и на службена лица у Федерацији која врше послове откривања и истраге повреде пореских прописа.

XXIV - ГЛАВА ДВАДЕСЕТ ЧЕТВРТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ РАДНИХ ОДНОСА

Члан 279.

Повреда равноправности у запошљавању

Ко ускрати или ограничи право грађанима на слободно запошљавање на подручју Федерације под једнаким условима који вриједу у мјесту запошљавања,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 280.

Повреда права из радног односа

Ко кршењем прописа или општег акта или колективног уговора о заснивању или престанку радног односа, о плати или другим примањима, о радном времену, о одмору или одсуству, заштити жена, омладине и инвалида или о забрани прековременог или ноћног рада ускрати или ограничи запосленику право које му припада,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 281.

Повреда права за вријеме привремене незапослености

Ко кршењем прописа или општег акта о правима грађана за вријеме привремене незапослености другом ускрати право које му по том пропису или општем акту припада,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 282.

Повреда права из социјалног осигурања

Ко кршењем прописа или општег акта о социјалном осигурању ускрати или ограничи неком лицу право из социјалног осигурања које му припада,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 283.

Злоупотреба права из социјалног осигурања

Ко лажним приказивањем да је болестан или проузроковањем болести или неспособности за рад постигне да му се из социјалног осигурања призна право које му иначе по пропису или општем акту не би припало,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 284.

Неизвршење одлуке о враћању на рад

Службено или одговорно лице у правном лицу или самостални привредник који не поступи по правоснажној одлуци којом је одлучено о враћању радника на рад,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 285.

Неподузимање мјера заштите на раду

(1) Одговорно лице у правном лицу или самостални привредник који кршењем закона или другог прописа или општег акта о мјерама заштите при раду не проведе прописане мјере заштите при раду,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) При изрицању условне осуде суд може починиоцу да одреди обавезу да у одређеном року поступи по прописима о мјерама заштите при раду.

XXV - ГЛАВА ДВАДЕСЕТ ПЕТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ИМОВИНЕ

Члан 286.

Крађа

(1) Ко туђу покретнину одузме другом с циљем да њеним присвајањем прибави себи или другом противправу имовинску корист,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је украдена ствар мале вриједности, а починилац је поступао с циљем прибављања имовинске користи такве вриједности,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(3) Починилац кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана који украдену ствар врати оштећеном прије него сазна да је откривен,

може се ослободити од казне.

Члан 287.

Тешка крађа

(1) Казном затвора од шест мјесеци до пет година казниће се ко крађу (члан 286. *Крађа*, став 2.) учини:

а) обијањем, проваљивањем или другим савладавањем већих препрека да дође до ствари из затворених зграда, соба, благајни, ормара или других затворених просторија или простора;

- б) на нарочито опасан или нарочито дрзак начин;
  - ц) искоришћавањем стања насталог пожаром, поплавом, земљотресом или другом несрећом;
  - д) искориштавањем беспомоћности или другог нарочито тешког стања другог лица.
- (2) Казном из става 1. овог члана казнит ће се починилац кривичног дјела крађе (члан 286. став 1.):
- а) ако је украдена ствар велике вриједности, а починилац је поступао с циљем прибављања имовинске користи такве вриједности;
  - б) ако украдена ствар служи у вјерске сврхе или је ствар украдена из вјерске или друге зграде или просторије која служи за вјерске обреде;
  - ц) ако је украдено културно добро или ствар од нарочитог научног, умјетничког, историјског или техничког значаја или се налази у јавној збирци, заштићеној приватној збирци или је изложена за јавност.
- (3) Новчаном казном или казном затвора до три године казниће се ко почини крађу (члан 286. став 2.) на начин и под околностима из става 1. или става 2., тач. 2. и 3. овог члана.
- (4) Казном затвора од једне до осам година казниће се ко крађу (члан 286. став 1.) почини у саставу групе људи, или ако је са собом имао какво оружје или опасно оруђе ради почињења дјела.

Члан 288.

Разбојничка крађа

- (1) Ко је затечен при почињењу кривичног дјела крађе, па с циљем да украдену ствар задржи, употреби силу против неке особе или пријетњу да ће директно напасти на њен живот или тијело, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана неко лице с предумишљајем тешко физички повријеђено, или је то кривично дјело почињено у саставу групе људи, или ако је употребљено оружје или опасно оруђе, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.
- (3) Ако је при почињењу кривичног дјела из става 1. овог члана неко лице с предумишљајем усмрћено, починилац ће се казнити казном затвора од најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Члан 289.

Разбојништво

- (1) Ко употребом силе против неке особе или пријетњом да ће директно напасти на њен живот или орган одузме туђу покретнину с циљем да њеним присвајањем прибави себи или другом противправну имовинску корист или да је противправно присвоји,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана неко лице с предумишљајем тешко физички повријеђена, или је то кривично дјело почињено у саставу групе људи, или ако је употријебљено оружје или опасно оруђе,

починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(3) Ако је при почињењу кривичног дјела из става 1. овог члана неко лице с предумишљајем усмрђено,

починилац ће се казнити казном затвора од најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Члан 290.

Утаја

(1) Ко с циљем да себи или другом прибави имовинску корист, противправно задржи туђу покретнину која му је повјерена,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Старалац који почини кривично дјело из става 1. овог члана,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(3) Ако је утајена ствар од посебног културног, историјског, научног или техничког значаја, или ако је утајена ствар велике вриједности, а починилац је поступао с циљем прибављања имовинске користи такве вриједности,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Ако је утајена ствар мале вриједности, а починилац је поступао с циљем прибављања имовинске користи такве вриједности,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(5) Казном из става 4. овог члана казниће се ко туђу покретнину коју је нашао или до које је случајно дошао противправно задржи с циљем да себи или другом прибави имовинску корист.

(6) Починилац кривичног дјела из ст. 1., 4. и 5. овог члана који утајену ствар врати оштећеном прије него сазна да је откривен,

може се ослободити од казне.

Члан 291.

Одузимање туђе покретнине

(1) Ко без циља прибављања имовинске користи противправно одузме или задржи туђу покретнину,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ако се кривично дјело из става 1. овог члана односи на моторно возило покушај ће се казнити.

(3) Починилац кривичног дјела из става 1. овог члана који одузету ствар, која није моторно возило, врати оштећенику прије него сазна да је откривен,

може се ослободити од казне.

Члан 292.

Противправно заузимање некретнине од општег значаја

(1) Ко противправно заузме некретнину која је грађевинско земљиште или његов дио,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ако се кривично дјело из става 1. овог члана односи на некретнину која је проглашена јавним добром, спомеником културе, природном ријеткошћу или другим природним богатством или је дио заштићене шуме или друге шуме с посебном намјеном, националног парка или другог посебно заштићеног територија природе или земљишта посебне намјене,

починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 293.

Оштећење туђе ствари

(1) Ко оштети, уништи или почини неупотребљивом туђу ствар,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ко оштети, изобличи, уништи или почини неупотребљивом туђу ствар која служи за вјерске сврхе, културно добро које се налази на јавном мјесту, посебно заштићени објекат природе, умјетнички предмет, ствар од научног или техничког значаја, ствар која се налази у јавној збирци или је изложена за јавност или ствар која служи за јавне потребе или која уљепшава тргове, улице или паркове,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Казном из става 2. овог члана казниће се ко почини дјело из става 1. овог члана због разлике у етничкој или националној припадности, раси, вјероисповијести, полу или језику.

Члан 294.

Превара

(1) Ко с циљем да себи или другом прибави противправну имовинску корист доведе кога лажним приказивањем или прикривањем чињеница у заблуду или га одржава у заблуди и тиме га наведе да на штету своје или туђе имовине што почини или не почини,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ако штета прелази 30.000 KM, а починилац је поступао с циљем прибављања имовинске користи такве вриједности,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је штета мале вриједности, а починилац је поступао с циљем прибављања имовинске користи такве вриједности,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(4) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини само с циљем да другог оштети, а без циља да себи или другом прибави противправну имовинску корист,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 295.

Измуђивање

(1) Ко с циљем да себи или другом прибави противправну имовинску корист силом или озбиљном пријетњом присили другог да нешто уради или не уради на штету своје или туђе имовине,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Ако је при почињењу кривичног дјела из става 1. овог члана употребљено оружје или опасно оруђе, или је прибављена знатна имовинска корист или је кривично дјело почињено у саставу групе људи или злочиначке организације,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Члан 296.

Уцјена

(1) Ко с циљем да себи или другом прибави противправну имовинску корист запријети другом да ће против њега или њему блиског лица открити нешто што би њиховој части или угледу шкодило и тиме га присили да нешто уради или не уради на штету своје или туђе имовине,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена знатна имовинска корист, или је кривично дјело почињено у саставу групе људи или злочиначке организације,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Члан 297.

Злоупотреба повјерења

(1) Ко с циљем да себи или другом прибави противправну имовинску корист, заступајући интересе неког лица или бринући се о њезиној имовини не испуни своју на закону засновану

дужност или злоупотреби законом или уговором дата му овлаштења, па оштети лице чије интересе заступа или о чијој се имовини брине,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Старалац или адвокат који почини кривично дјело из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(3) Починилац кривичног дјела из става 1. овог члана који проузроковану штету надокнади оштећенику прије него сазна да је откривен,

може се ослободити од казне.

Члан 298.

Зеленаштво

(1) Ко искориштавајући нужду, тешке имовинске или стамбене прилике, недовољно искуство, лакомисленост или смањену способност расуђивања другог лица, прими од ње или са њим уговори за себе или другог имовинску корист која је у очитом несразмјеру са оним што је он дао, починио или се обавезао да да или уради,

казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године.

(2) Ако су кривичним дјелом из става 1. овог члана проузроковане тешке последице оштећеном,

починилац ће се казнити новчаном казном или казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Казном из става 2. овог члана казниће се ко се бави давањем зајмова уз уговарање несразмјерне имовинске користи.

Члан 299.

Превара повјериоца

(1) Ко с циљем да осујети остварење права на ствари, отуђи, уништи или одузме своју ствар на којој други има заложно право или право уживања и тиме га оштети,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко уништи, привидно прода или учини неупотребљивом своју цјелокупну имовину или неки њен саставни дио или призна неистинито потраживање, склопи лажни уговор или неком другом преварном радњом привидно или стварно погорша своје имовинско стање и тиме умањи могућност или спријечи намирење најмање једног од својих повјериоца.

Члан 300.

Прикривање

(1) Ко ствар за коју зна да је прибављена кривичним дјелом или оно што је за њу добијено продајом или замјеном купи, прими у залог или на други начин прибави, прикрије или прода,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини не знајући да је ствар прибављена кривичним дјелом, иако је то по околностима случаја могао знати,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Члан 301.

Паљевина

(1) Ко запали туђу кућу или другу зграду намијењену становању или привредном кориштењу, или туђу пословну зграду или зграду у јавној употреби,

казниће се казном затвора од једне до осам година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузрокована штета која прелази 100.000 КМ или је кривично дјело из става 1. овог члана учињено с циљем преваре осигуравајућег друштва,

починилац ће се казнити казном затвора од двије до дванаест година.

Члан 302.

Злоупотреба осигурања

(1) Ко с циљем да од осигураваоца наплати осигуранину, уништи, оштети или сакрије ствар која је осигурана против уништења, оштећења, губитка или крађе и затим пријави штету,

казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко с циљем да од осигураваоца наплати осигуранину за случај физичког оштећења, физичке повреде или нарушења здравља, себи проузрокује такво оштећење, повреду или нарушење здравља и затим пријави штету.

(3) Починилац дјела из ст. 1. и 2. овог члана који одустане од одштетног захтјева прије него сазна да је откривен, може се ослободити казне.

XXVI - ГЛАВА ДВАДЕСЕТ ШЕСТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ОКОЛИНЕ, ПОЉОПРИВРЕДЕ И ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Члан 303.

Загађење околине

(1) Ко кршењем прописа загади ваздух, земљиште, текућу, стајаћу или подземну воду, водоток, море, морско дно или морско подземље или на други начин угрози чистоћу, квалитет ваздуха, земљишта, воде, водотока или мора, морског дна или морског подземља, или природног генетског

склада биолошке разноликости на ширем подручју и у мјери која може погоршати услове живота људи или животиња или угрози опстанак шума, биља или другог раслиња,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко онечисти ваздух, земљиште, текућу, стајаћу или подземну воду, водоток, море, морско дно или морско подземље или на други начин угрози чистоћу, квалитет ваздуха, земљишта, воде, водотока или мора, морског дна или морског подземља, или природног генетског склада биолошке разноликости и тиме изазове опасност за живот или здравље људи или животиња или проузрокује уништење или знатно оштећење шума, биља или другог раслиња у ширем подручју.

(3) Ко кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(4) Ако је кривичним дјелом из ст. 1. и 2. овог члана неко лице тешко физички повријеђено или је проузрокована имовинска штета великих размјера,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(5) Ако је кривичним дјелом из ст. 1. и 2. овог члана проузрокована смрт једног или више лица,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до дванаест година.

(6) Ако је кривичним дјелом из става 3. овог члана неко лице тешко физички повријеђено или је проузрокована имовинска штета великих размјера,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(7) Ако је кривичним дјелом из става 3. овог члана проузрокована смрт једног или више лица,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

Члан 304.

Угрожавање околине уређајима

(1) Ко противно прописима стави у рад или рукује уређајима, или одступи од производних поступака којима се ослобађају штетне материје које могу да угрозе квалитет ваздуха, земљишта, воде, водотока или мора на ширем подручју, те морских екосистема и у мјери која може да погорша услове живота људи или животиња или угрози опстанак шума, биља или другог раслиња,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Одговорно лице у правном лицу која кршењем прописа пропусти да постави уређаје за пречишћавање или допусти изградњу, стављање у погон или употребу погона који загађује околину,

казниће се новчаном казном и казном затвора до три године.

Члан 305.

Угрожавање околине отпадом

(1) Ко противно прописима одбацује, одлаже, скупља, складишти, обрађује и превози отпад или уопште са њиме поступа на начин којим се угрожава квалитет ваздуха, земљишта, воде, водотока, мора, морског дна или морског подземља на ширем подручју и у мјери која може да погорша услове живота људи или животиња или угрози опстанак шума, биља или другог раслиња,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко одбацује, одлаже, скупља, обрађује и превози отпад или уопште са њим поступа на начин којим се угрожава квалитет ваздуха, земљишта, воде, водотока, мора, морског дна или морског подземља и тиме изазове опасност за живот или здравље људи или животиња или проузрокује и уништење или знатно оштећење шума, биља или другог раслиња на ширем подручју.

(3) Ко кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 306.

Угрожавање околине буком

(1) Ко противно прописима произведе буку која је погодна да проузрокује теже оштећење здравља више лица,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 307.

Производња штетних средстава за лијечење животиња

(1) Ко произведе ради продаје или стави у промет средства за лијечење или спречавање заразе код животиња која су опасна за њихов живот или здравље,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузроковано угињавање већег броја животиња или ширење заразне болести,

починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.

(3) Ко кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три мјесеца.

Члан 308.

Несавјесно пружање ветеринарске помоћи

(1) Ветеринар или овлаштени ветеринарски помоћник који при пружању ветеринарске помоћи пропише или примијени очито неприкладно средство или очито неправилан начин лијечења или уопште несавјесно поступа при лијечењу и тиме проузрокује угињавање већег броја животиња,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Члан 309.

Неовлаштено обављање ветеринарских услуга

Ко немајући прописану стручну спрему или неовлаштено обавља послове заштите здравља животиња или друге ветеринарске захвате,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 310.

Непоступање по прописима за сузбијање болести животиња и биља

(1) Ко за вријеме епидемије сточне болести која може да угрозити сточарство не поступи по наредби или одлуци надлежног органа донесеној на основу прописа којом се одређују мјере за сузбијање или спречавање болести,

казниће се казном затвора до једне године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко за вријеме док траје опасност од болести и штеточина које могу да угрозе биљни свијет не поступи по наредби или одлуци надлежног органа донесеној на основу прописа којим се одређују мјере за сузбијање или спречавање болести или штеточина.

(3) Ако је кривичним дјелом из ст. 1. и 2. овог члана проузрокована знатна штета,

починилац ће се казнити казном затвора до три године.

(4) Ко кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 311.

Прикривање постојања заразне болести код животиња

Ко прикрива постојање заразне болести код животиња или сумњу да таква болест постоји, или то не пријави јавној ветеринарској служби или органу надлежном за послове ветеринарства, па због тога наступи ширење заразне болести или угињавање животиња,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 312.

Загађивање сточне хране или воде за напајање стоке

(1) Ко штетном материјом загади сточну храну или воду у ријекама, потоцима, изворима, бунарима, цистернама или другу воду која служи за напајање стоке, живади или дивљачи и тиме доведе у опасност живот или здравље животиња,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузроковано угињавање већег броја животиња,

починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 313.

Уништење засада

Ко шkodљивом материјом уништи биље, воћке или друге засаде и тиме проузрокује штету великих размјера,

казниће се казном затвора до три године.

Члан 314.

Несавјесно поступање у промету пестицида

Ко стави пестициде или друге отрове у промет без дозволе, или изда други пестицид или отров умјесто прописаног кад замјена није дозвољена, или на други начин несавјесно поступа у промету пестицида или других отрова и тиме изазове опасност за живот или здравље људи или животиња или за околину,

казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године.

Члан 315.

Пустошење шума

(1) Ко противно прописима или наредбама надлежних органа сијече или крчи шуму, или ко подбјељује стабла или на други начин пустоши шуму, а тиме није почињено неко друго кривично дјело за које је прописана тежа казна,

казниће се казном затвора до једне године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини у заштићеној шуми, националном парку или у другим шумама посебне намјене,

казниће се казном затвора до три године.

Члан 316.

Шумска крађа

(1) Ко ради крађе обори у шуми једно или више стабала, а количина је обореног дрвета већа од два кубна метра,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини с циљем да се оборено дрво прода, или ако је количина обореног дрвета већа од пет кубних метара, или ако је кривично дјело из става 1. овог члана почињено у заштићеној шуми, националном парку или другој шуми посебне намјене,

казниће се казном затвора од једне до пет година.

Члан 317.

Изазивање шумског пожара

(1) Ко изазове шумски пожар због којег наступи штета великих размјера, или истовремено изазове више шумских пожара,

казниће се казном затвора од једне до осам година.

(2) Ко изазове пожар у заштићеној шуми, националном парку, воћњаку или другој шуми посебне намјене или у житном пољу,

казниће се казном затвора од двије до дванаест година.

(3) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године.

(4) Ко кривично дјело из става 2. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 318.

Мучење и убијање животиње

(1) Ко животињу тешко злоставља или излаже непотребним или дуготрајним мукама, или јој наноси непотребне боли, или противправно разара животињска станишта у већој мјери или на ширем простору, или противно прописима убија животиње,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини ради опкладе или другог прибављања имовинске користи, или ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузроковано угињавање већег броја животиња или животиње чија је врста посебно заштићена,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 319.

Противзаконити лов

(1) Ко противправно убије, рани или ухвати за вријеме ловостаја дивљач у већем броју или у већој вриједности, или дивљач чији је лов стално забрањен, или ко неовлаштено изнесе изван земље врхунски трофеј веће вриједности или врхунске трофеје у већем броју, или ко лови заштићену животињску врсту,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини средствима или на начин који је забрањен или којим се дивљач масовно уништава,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(3) Уловљена дивљач и средства употријебљена за лов одузеће се.

Члан 320.

Противзаконити риболов

(1) Ко лови рибу, друге слатководне или морске животиње или организме у вријеме кад је то забрањено или на територији на којој је то забрањено, или ко лови рибу, друге слатководне или морске животиње или организме експлозивом, електричном струјом, отровом, средствима за омамљивање или другим начином или средством који су штетни за њихово расплођавање или који су прописима забрањени,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузроковано угињавање рибе или других слатководних или морских животиња или организама у ширим размјерима,

починилац ће се казнити новчаном казном или казном затвора до двије године.

(3) Улов и средства за лов одузеће се.

Члан 321.

Оштећење, уништење и недозвољени извоз споменика културе и заштићених објеката природе

(1) Ко оштети или уништи споменик културе или заштићени објект природе,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је кривично дјело из става 1. овог члана почињено према споменику културе или заштићеном објекту природе нарочите вриједности или је проузрокована знатна штета,

Починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ко без дозволе надлежног органа извезе или изнесе изван земље споменик културе или заштићени објекат природе,

казниће се казном затвора до три године.

(4) Казном из става 3. овог члана казниће се починилац који споменик културе или заштићени објекат по протеку рока одређеног у дозволи за изношење не врати.

Члан 322.

Недозвољено обављање истраживачких радова и присвајање споменика културе

(1) Ко без дозволе надлежног органа обави на споменику културе конзерваторске, рестаураторске или истраживачке радове или противно забрани или без дозволе надлежног органа врши археолошка ископавања или истраживања, па због тога споменик буде уништен, тешко оштећен или изгуби особине споменика,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ако је кривично дјело из става 1. овог члана почињено у односу на споменик културе нарочите вриједности или значаја или је проузрокована знатна штета,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

ГЛАВА XXVII - ГЛАВА ДВАДЕСЕТ СЕДМА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ОПШТЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ ЉУДИ И ИМОВИНЕ

Члан 323.

Изазивање опште опасности

(1) Ко пожаром, поплавом, експлозијом, отровом или отровним гасом, јонизирајућим зрачењем, моторном силом, електричном или другом енергијом или пуцањем из ватреног оружја или каквом опште опасном радњом или опште опасним средством изазове опасност за живот људи или имовину већег обима,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се службено или одговорно лице које не постави прописане уређаје за заштиту од пожара, експлозије, поплаве, отровних гасова или јонизирајућег зрачења, или те уређаје не одржава у исправном стању или их у случају потребе не стави у рад или уопште не поступа по прописима или техничким правилима о заштитним мјерама, па тиме изазове опасност за живот људи или за имовину већег опсега.

(3) Ко кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана почини на мјесту гдје је окупљен већи број људи, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Ко кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана почини из нехата, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 324.

Уништење или оштећење важних привредних објеката или јавних уређаја

(1) Ко рушењем, паљењем или на други начин уништи или оштети, важан индустријски, пољопривредни или други привредни објект, уређај или постројење за воду, топлину, гас, електричну или другу енергију, уређаје система веза или друге уређаје јавне употребе и тиме изазове њихов застој или отежани рад,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко противправно уклони или искључи из рада уређаје или постројења из става 1. овог члана и тиме изазове поремећај у редовном животу грађана,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се казном затвора до пет година.

(4) Ко кривично дјело из става 2. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 325.

Оштећење заштитних направа на раду

(1) Ко у руднику, творници, радионици или на другом мјесту гдје се обавља рад уништи, оштети или уклони заштитни уређај и тиме изазове опасност за живот људи или за имовину већег обима,

казниће се казном затвора од једне до осам година.

(2) Одговорно лице у руднику, фабрици, радионици или на другом мјесту гдје се обавља рад, које не постави заштитне уређаје или их не одржава у исправном стању или их у случају потребе не стави у рад или уопште не поступа по прописима или техничким правилима о заштитним мјерама и на тај начин изазове опасност за живот људи или имовину већег обима,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(3) Ко кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана почини из нехата,

казниће се казном затвора до три године.

(4) При изрицању условне осуде за кривично дјело из ст. 2. и 3. овог члана суд може починиоцу да одреди обавезу да у одређеном року постави заштитне уређаје.

Члан 326.

Непрописно и неправилно извођење грађевинских радова

(1) Одговорно лице која при пројектирању, руковођењу или извођењу градње или грађевинских радова поступи противно прописима или општепризнатим техничким правилима и тиме изазове опасност за живот или тијело људи или за имовину већег обима,

казниће се казном затвора од једне до пет година.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се казном затвора до три године.

Члан 327.

Несавјесно чување паса и других опасних животиња

(1) Ко псе или друге опасне животиње изводи на јавна мјеста без прописане брњице или друге одговарајуће заштите и без директног чувања и тиме изазове опасност за живот или тијело људи или имовину,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана неко лице физички повријеђено,

починилац ће се казнити казном затвора до три године.

Члан 328.

Тешка кривична дјела против опште безбједности људи и имовине

(1) Ако је кривичним дјелом из члана 323. (*Изазивање опште опасности*) ст. од 1. до 3.; члана 324. (*Уништење или оштећење важних привредних објеката или јавних уређаја*) ст. 1. и 2.; члана 325. (*Оштећење заштитних уређаја на раду*) ст. 1. и 2. и члана 326. (*Непрописно и неправилно извођење грађевинских радова*) став 1. овог закона неко лице тешко физички повријеђено или је проузрокована имовинска штета великих размјера,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из члана 323. ст. од 1. до 3.; члана 324. ст. 1. и 2.; члана 325. ст. 1. и 2. и члана 326. став 1. овог закона проузрокована смрт једног или више лица,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до дванаест година.

(3) Ако је кривичним дјелом из члана 323. став 4.; члана 324. ст. 3. и 4.; члана 325. став 3. и члана 326. став 2. овог закона неко лице тешко физички повријеђено или је проузрокована имовинска штета великих размјера,

починилац ће се казнити казном затвора до пет година.

(4) Ако је кривичним дјелом из члана 323. став 4.; члана 324. ст. 3. и 4.; члана 325. став 3. и члана 326. став 2. овог закона проузрокована смрт једног или више лица,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

Члан 329.

Непрописни превоз експлозивног или запаљивог материјала

Ко противно прописима о превозу експлозивног или лако запаљивог материјала преда на превоз јавним саобраћајним средствима експлозивни или лако запаљиви материјал или такав материјал сам превози или преноси користећи се јавним саобраћајним средствима,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 330.

Оштећење брана

Ко оштети израђене или природне бране које служе као заштита од природних несрећа,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 331.

Неотклањање опасности

(1) Ко благовременом пријавом надлежном тијелу или на други начин не предузме мјере ради отклањања пожара, поплаве, експлозије, саобраћајне незгоде или друге опасности за живот или тијело људи или за имовину већег обима, иако је то могао да учини без опасности за себе или другог,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко одвраћањем или на други начин спрјечи другог у предузимању мјера ради отклањања пожара, поплаве, експлозије, саобраћајне несреће или друге опасности за живот или тијело људи или за имовину већег обима,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

XXVIII - ГЛАВА ДВАДЕСЕТ ОСМА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ БЕЗБЈЕДНОСТИ ЈАВНОГ САОБРАЋАЈА

Члан 332.

Угрожавање јавног саобраћаја

(1) Учесник у саобраћају на путевима који се не придржава саобраћајних прописа и тиме тако угрози јавни саобраћај да доведе у опасност живот људи или имовину већих размјера, па због тога код другог наступи имовинска штета преко 5.000 КМ,

казниће се казном затвора до пет година.

(2) Ко угрожавањем жељезничког, бродског, трамвајског, тролејбусног или саобраћаја жичаром доведе у опасност живот или тијело људи или имовину већих размјера,

казниће се казном затвора до пет година.

(3) Ко кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана почини из нехата,

казниће се казном затвора до три године.

Члан 333.

Угрожавање јавног саобраћаја због омамљености

(1) Ко под утицајем алкохола или других омамљујућих средстава управља моторним возилом, иако је због тога очито неспособан за сигурну вожњу и тиме тако угрози јавни саобраћај на путевима да доведе у опасност живот или тијело људи или имовину већег обима,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 334.

Угрожавање јавног саобраћаја опасном радњом

(1) Ко уништењем, уклањањем или тежим оштећењем саобраћајног уређаја, средства, знака или уређаја за сигнализацију који служе безбједности саобраћаја или давањем погрешних знакова или сигнала, постављањем препрека на саобраћајницама или на други начин тако угрози јавни саобраћај да тиме доведе у опасност живот или тијело људи или имовину већег обима,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 335.

Несавјестан надзор над јавним прометом

(1) Одговорно лице којем је повјерен надзор над стањем и одржавањем саобраћајница и објеката на њима, превозним средствима или јавним саобраћајем или над испуњавањем прописаних услова рада возача, или одговорно лице ком је повјерено руковођење возњом, које несавјесним обављањем дужности изазове опасност за живот или тијело људи или за имовину већег обима,

казниће се казном затвора до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се одговорно лице које изда налог за возњу или дозволи возњу, иако зна да возач због умора, болести, утицаја алкохола или из других разлога није у стању да сигурно управља возилом или да возило није исправно и тиме изазове опасност за живот или тијело људи или за имовну већег обима.

(3) Ко кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана почини из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 336.

Тешка кривична дјела против безбједности јавног промета

(1) Ако је кривичним дјелом из члана 332. (*Угрожавање јавног саобраћаја*) ст. 1. и 2.; члана 333. (*Угрожавање јавног саобраћаја због омамљености*) став 1.; члана 334. (*Угрожавање јавног саобраћаја опасном радњом*) став 1. и члана 335. (*Несавјестан надзор над јавним саобраћајем*) ст. 1. и 2. овог закона проузрокована тешка физичка повреда неког лица или имовинска штета великих размјера,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из члана 332. ст. 1. и 2.; члана 333. став 1.; члана 334. став 1. и члана 335. ст. 1. и 2. овог закона проузрокована смрт једног или више лица,

починилац ће се казнити казном затвора најмање годину дана.

(3) Ако је кривичним дјелом из члана 332. став 3.; члана 333. став 2.; члана 334. став 2. и члана 335. став 3. овог закона проузрокована тешка физичка повреда неког лица или имовинска штета великих размјера,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Ако је кривичним дјелом из члана 332. став 3.; члана 333. став 2.; члана 334. став 2. и члана 335. став 3. овог закона проузрокована смрт једног или више лица,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

Члан 337.

Неуказивање помоћи лицу повријеђеном у саобраћајној несрећи

(1) Возач моторног возила или другог превозног средства који остави без помоћи лице које је повријеђено тим превозним средством или чију је повреду проузроковао,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузрокована тешка физичка повреда или смрт повријеђеног лица,

починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.

XXIX - ГЛАВА ДВАДЕСЕТ ДЕВЕТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ПРАВОСУЂА

Члан 338.

Договор за почињење кривичних дјела

Ко с другиме договори почињење кривичног дјела прописаног законом у Федерацији за које се може изрећи казна затвора три године или тежа казна, ако за договор почињења таквог појединог кривичног дјела није прописана посебна казна,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 339.

Припремање кривичног дјела

Ко набави или припреми средства или уклони препреке или предузме неку другу радњу која ствара услове за директно почињење, али није дио почињења кривичног дјела прописаног законом у Федерацији за које се може изрећи казна затвора од три године или тежа казна, уколико за припремање појединог кривичног дјела није прописана посебна казна,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 340.

Удруживање ради почињења кривичних дјела

(1) Ко организује групу људи или на други начин удружује три или више лица с циљем почињења кривичних дјела прописаних законом у Федерацији за која се може изрећи казна затвора три године или тежа казна, ако за такво организовање или удруживање ради почињења појединог кривичног дјела није прописана посебна казна,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко постане чланом групе људи или удружења из става 1. овог члана,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Члан групе људи који открије групу или члан удружења који открије удружење прије него што је у њиховом саставу или за њих починио кривично дјело,

може се ослободити од казне.

(4) Организатор који откривањем групе људи или удружења или на други начин спријечи почињење кривичног дјела из става 1. овог члана,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године,

а може се и ослободити од казне.

Члан 341.

Учествовање у групи људи која почини кривично дјело

(1) Ко учествује у групи људи која заједничким дјеловањем усмрти неко лице или га тешко физички повриједи, почини паљевину, оштети имовину у већем обиму или почини друга тешка насиља или која покуша починити таква дјела за само учествовање у тој групи људи,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Ко организује или било како руководи групом људи која почини кривично дјело из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Члан 342.

Злочиначка организација

(1) Ко почини кривично дјело прописано законом у Федерацији као члан злочиначке организације, ако за поједино кривично дјело није прописана посебна казна,

казниће се казном затвора од најмање три године.

(2) Ко као члан злочиначке организације почини кривично дјело прописано законом у Федерацији за које се може изрећи казна затвора три године или тежа казна, ако за поједино кривично дјело није прописана посебна казна,

казниће се казном затвора од најмање пет година.

(3) Ко организује или било како руководи злочиначком организацијом која заједничким дјеловањем почини или покуша кривично дјело прописано законом у Федерацији, ако за поједино кривично дјело није прописана посебна казна,

казниће се казном затвора најмање десет година или дуготрајним затвором.

(4) Ко постане члан злочиначке организације која заједничким дјеловањем почини или покуша кривично дјело прописано законом у Федерацији, ако за поједино кривично дјело није прописана посебна казна,

казниће се казном затвора од најмање једну годину.

(5) Члан злочиначке организације из ст. од 1. до 4. овог члана, који злочиначку организацију открије,

може се ослободити од казне.

Члан 343.

Израда и набавка оружја и средстава намијењених почињењу кривичних дјела

(1) Ко оружје, експлозивне материје или средства за њихово приправљање или отрове за које зна да су намијењени почињењу кривичног дјела изради, набави или другом омогући да до њих дође,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Ко изради или другом уступи лажни кључ, отпирач или какву другу ствар или средство за провалу, иако зна да је намијењено почињењу кривичног дјела,

казниће се казном затвора до једне године.

Члан 344.

Непријављивање припремања кривичног дјела

(1) Ко зна да се припрема почињење кривичног дјела за које се по закону у Федерацији може изрећи три године затвора или тежа казна, па у времену кад је још било могуће спријечити његово почињење то не пријави, а дјело буде покушано или почињено,

казниће се казном затвора до једне године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини у односу на кривично дјело за које се по закону у Федерацији може изрећи казна дуготрајног затвора,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) За кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана неће се казнити лице ком је починилац брачни друг, лице које с њим живи у ванбрачној заједници, крвни сродник у равној линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник и њихов брачни друг или лице с којим живе у ванбрачној заједници, или која је бранилац, лекар или вјерски исповједник починиоца.

Члан 345.

Непријављивање кривичног дјела или починилаца

(1) Ко зна за починиоца кривичног дјела за које се може изрећи казна дуготрајног затвора, или ко само зна да је такво дјело учињено, па то не пријави, иако од такве пријаве овиси благовремено откривање починилаца или кривичног дјела,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се службено или одговорно лице које не пријави кривично дјело за које је сазнала у вршењу своје дужности, ако се за то кривично дјело може изрећи казна затвора пет година затвора или тежа казна.

(3) За кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана неће се казнити лице којем је починилац брачни друг, лице које с њим живи у ванбрачној заједници, крвни сродник у равној линији, брат или сестра, усвојилац или усвојитељ и њихов брачни друг или лице с којом живе у ванбрачној заједници, или која је бранитељ, љекар или вјерски исповједник починиоца.

(4) За кривична дјела из ст. 1. и 2. овог члана казниће се и доктор медицине, доктор стоматологије, бабица или здравствени радник, психолог, јавни нотар и радник социјалне заштите, ако је кривично дјело почињено према дјетету или малољетнику.

Члан 346.

Помоћ починиоцу послије почињеног кривичног дјела

(1) Ко крије починиоца кривичног дјела за које се може изрећи казна затвора од три године или му прикривањем оруђа, трагова или на други начин помаже да не буде откривен, или ко крије осуђеног или предузима нешто друго с циљем избјегавања извршења изречене казне, мјере безбједности или васпитне заводске мјере,

казниће се казном затвора до једне године.

(2) Ко пружи помоћ из става 1. овог члана починиоцу кривичног дјела за које се може изрећи казна затвора пет година или тежа казна, али не и казна дуготрајног затвора,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ко пружи помоћ из става 1. овог члана починиоцу кривичног дјела за које се може изрећи казна дуготрајног затвора,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(4) Казна изречена за кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана не може бити тежа ни по врсти ни по висини од казне на коју је осуђено лице којем је починиоц пружио помоћ.

(5) За кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана неће се казнити лице којој је починилац брачни друг, лице које с њим живи у ванбрачној заједници, крвни сродник у равној линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник или њихов брачни друг или лице с којом живе у ванбрачној заједници, или која је бранитељ, љекар или вјерски исповједник починиоца.

Члан 347.

Лажно пријављивање

(1) Ко пријави неко одређено лице да је починило кривично дјело прописано законом у Федерацији, знајући да то лице није починилац,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко подметањем трагова кривичног дјела или на други начин изазове покретање кривичног поступка због кривичног дјела прописаног законом у Федерацији против лица за које се зна да није починилац.

(3) Ко сам себе пријави да је починио кривично дјело прописано законом у Федерацији, иако га није починио,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(4) Казном из става 3. овог члана казниће се ко пријави да је почињено кривично дјело прописано законом у Федерацији, иако зна да то дјело није почињено.

Члан 348.

Давање лажног исказа

(1) Свједок, вјештак, преводилац или тумач који у судском, прекршајном, управном или дисциплинском поступку у Федерацији да лажни исказ,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се странка која при извођењу доказа испитивањем странака у парничном или управном поступку у Федерацији да лажни исказ, а на том је исказу заснована одлука донесена у том поступку.

(3) Ако је лажан исказ дат у кривичном поступку у Федерацији,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Ако су због кривичног дјела из става 3. овог члана наступиле нарочито тешке посљедице за окривљеног,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(5) Ако починилац добровољно опозове свој лажни исказ прије него што је донесена коначна одлука,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеца, а може се и ослободити од казне.

Члан 349.

Спречавање доказивања

(1) Ко свједока или вјештака у судском, прекршајном, управном или дисциплинском поступку у Федерацији, силом, пријетњом или другим обликом принуде или обећањем дара или какве друге користи наведе на лажан исказ,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко с циљем да спријечи или знатно отежа доказивање у судском, прекршајном, управном или дисциплинском поступку у Федерацији сакрије, оштети, уништи или почини неупотребљивим туђи предмет или исправу која служи доказивању,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(3) Казном из става 1. овог члана казниће се ко с циљем да спријечи или знатно отежа доказивање у судском, прекршајном, управном или дисциплинском поступку у Федерацији уклони, уништи, помакне или премјести неки гранични камен, земљомјерски знак или уопште какав знак о власништву или неком другом стварном праву или употреби воде, или ко с истим циљем такав знак лажно постави.

Члан 350.

Повреда тајности поступка

Ко неовлаштено открије оно што је сазнао у судском, прекршајном или управном поступку у Федерацији, а што се по закону не смије објавити или је одлуком надлежне институције у Федерацији проглашено тајном,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 351.

Неизвршење судске одлуке

(1) Одговорно лице у органу власти или правном лицу или другим институцијама у Федерацији које не поступи по правоснажној одлуци суда у Федерацији,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се одговорно лице које одбије да изврши одлуку Дома за људска права за Федерацију или одлуку Уставног суда Федерације коју је дужна извршити.

(3) Ако је кривичним дјелом из ст. 1. и 2. овог члана проузрокована тежа повреда права другог или значајна материјална штета,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до пет година.

Члан 352.

Одавање идентитета заштићеног свједока

Судија суда у Федерацији или друго службено лице које је учествовало у саслушању заштићеног свједока у кривичном поступку који се води по закону Федерације, које неовлаштеној лицу учини доступним податке о идентитету заштићеног свједока,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 353.

Повреда судске одлуке о забрани вршења звања, дјелатности или дужности

Ко другоме омогући обављање занимања, дјелатности или дужности иако зна да му је правоснажном судском одлуком изречена безбједносна мјера забране вршења звања, дјелатности или дужности, или заштитна мјера забране вршења одређених дужности, или је таква забрана правна посљедица осуде,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 354.

Побуна лица лишених слобода

(1) Лице које је на основу закона лишено слободe, које се удружи с другим лицима којима је на основу закона одузета слобода с циљем да се насилно ослободи или да те особе заједно нападну лица чијем су надзору повјерене, или да их силом или пријетњом да ће директно употријебити силу принуде да учине или пропусте нешто што је противно њиховој дужности,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана неко лице тешко физички повријеђено или је проузрокована имовинска штета већих размјера,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузрокована смрт једног или више лица,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до дванаест година.

Члан 355.

Бијекство лица које је лишено слобода

Ко употребом силе или пријетњом да ће директно да нападне на живот или тијело другог лица побјегне из кривично-поправне установе или затвора,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

Члан 356.

Омогућавање бијекства лицу лишеном слободe

(1) Ко силом, пријетњом, обманом или на други начин омогући бијекство лицу које је на основу закона лишено слободe,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини као члан групе људи,

казниће се казном затвора од једне до осам година.

Члан 357.

Повреда закона од судије

Судија Уставног суда Федерације или судија суда у Федерацији који с циљем да другом прибави неку корист или да му нанесе неку штету, донесе незакониту одлуку или на други начин прекрши закон,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

XXX - ГЛАВА ТРИДЕСЕТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ЈАВНОГ РЕДА И ПРАВНОГ ПРОЦЕСА

Члан 358.

Спречавање службеног лица у вршењу службене радње

(1) Ко силом или пријетњом да ће изравно употријебити силу спријечи службено лице у вршењу службене радње коју је предузела у оквиру својих овлаштења или је на исти начин принуди на обављање службене радње,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана службено лице увријеђено, злостављано или је лако физички повријеђено или је кривично дјело из става 1. овог члана почињено пријетњом употребе оружја,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године.

(3) Ко кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана почини према службеном лицу при обављању послова јавне безбједности или безбједности Федерације или дужности чувања јавног реда, хапшења починиоца кривичног дјела или чувања лица лишеног слободе,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(4) Ако је починилац кривичног дјела из ст. од 1. до 3. овог члана био изазван противзаконитим или грубим поступањем службеног лица,

може се ослободити од казне.

Члан 359.

Напад на службено лице у вршењу послова безбједности

(1) Ко нападне или озбиљно пријети да ће напасти службено лице или лице које му помаже у вршењу послова јавне безбједности или безбједности Федерације или дужности чувања јавног реда,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана службено лице или лице које му помаже лако физички повријеђено или је кривично дјело из става 1. овог члана почињено уз пријетњу употребом оружја,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана службено лице или лице које му помаже тешко физички повријеђено,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(4) Ако је починилац кривичног дјела из ст. од 1. до 3. овог члана био изазван противзаконитим или грубим поступањем службеног лица или лица које му помаже,

може се ослободити од казне.

Члан 360.

Учествовање у групи људи која спријечи службено лице у вршењу службене радње

(1) Ко учествује у групи људи која заједничким дјеловањем спријечи или покуша да спријечи службено лице у вршењу службене радње или је на тај начин присили на вршење службене радње, за само учествовање

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ко организује или било како руководи групом људи која почини кривично дјело из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора од једне до пет година.

Члан 361.

Организовање отпора

(1) Ко друге организира или позива на пружање насилног отпора законитим одлукама или мјерама надлежних органа, или пружа отпор службеном лицу у вршењу службене радње,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузроковано непровођење или је знатно отежано провођење законите одлуке или мјере надлежног органа,

починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.

(3) Ко организује или било како руководи групом људи која почини кривично дјело из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 362.

Насилничко понашање

(1) Ко грубим вријеђањем или злостављањем другог, насиљем према другом, изазивањем туче или нарочито дрским или безобзирним понашањем угрожава грађански мир,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини у саставу групе људи, или ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузроковано тешко понижење више лица, или је неко лице лако тјелесно озљеђено,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 363.

Неовлаштено посједовање или угрожавање јавног реда путем радио или телевизијске станице

(1) Ко противно прописима о систему веза посједује радио или телевизијску станицу или радио и телевизијску станицу користи без прописаног одобрења,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко грубо кршећи стандарде професионалног понашања медија и новинара, користи хушкачки или говор мржње или говор који очито позива или подстиче на насиље, националне или етничке сукобе и тиме доведе до угрожавања јавног реда или мира,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 364.

Неовлаштено бављење одређеним занимањем

Ко се неовлаштено за награду бави одређеним занимањем за чије обављање је по закону или другим прописима донесеним на основу закона потребна дозвола надлежног органа,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 365.

Неучествовање у уклањању опште опасности

Ко противно наредби надлежног органа без оправданог разлога одбије да учествује у уклањању опасности од пожара, поплаве или сличне опасности,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Члан 366.

Скидање или повреда службеног печата или знака

Ко скине или повриједи службени печат или знак ког је овлаштено службено лице ставило ради обезбјеђења предмета или просторије, или ко без скидања или повреде печата или знака отвори обезбјеђени предмет или уђе у такву просторију,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 367.

Одузимање или уништавање службеног печата или службених списа

Ко противправно одузме, сакрије, уништи, оштети или на други начин учини неупотребљивим службени печат, књигу, спис или документ институције у Федерацији или другог правног лица које врши јавна овлаштења или се код њих налази,

казниће се казном затвора до три године.

Члан 368.

Уништење или прикривање архивске грађе

Ко уништи, прикрије или учини неупотребљивом архивску грађу или је изнесе изван земље без претходног одобрења надлежног органа,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 369.

Лажно представљање

(1) Ко се с циљем да себи или другом прибави какву корист или да другом нанесе какву штету лажно представља као службено или војно лице или неовлаштено носи ознаке службеног или војног лица,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко изврши какву радњу коју је овлаштено да изврши само одређено службено лице.

Члан 370.

Самовлашће

(1) Ко употребом силе или озбиљном пријетњом прибавља неко своје право или право за које сматра да му припада,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини у саставу групе људи или удружења организованог ради почињења тог кривичног дјела,

починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 371.

Недозвољено држање оружја или експлозивних материја

(1) Ко неовлаштено изради, преправи, прода, набави или размијени ватрено оружје, муницију или експлозивне материје, или ко неовлаштено држи ватрено оружје, муницију или експлозивне материје чија набавка грађанима уопште није дозвољена,

казниће се казном затвора до три године,

(2) Ко почини кривично дјело из става 1. овог члана у односу на већу количину ватреног оружја, муниције или експлозивних материја,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(3) Ко добровољно преда средства из става 1. овог члана надлежном органу може бити блаже казнити.

Члан 372.

Злоупотреба знака за помоћ и опасност

Ко злоупотреби знак за помоћ или знак за опасност или неосновано позива у помоћ с циљем да изазове излазак службеника државних органа или ватрогасаца или заустављање саобраћаја,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Члан 373.

Фалсификовање документа

(1) Ко изради лажни документ или преиначи прави документ с циљем да се такав документ употреби као прави, или ко лажни или преиначени документ употреби као прави или га набави ради употребе,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини у погледу јавног документа, тестамена, мјенице, чека, јавне или службене књиге или друге књиге коју по закону мора да води,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

Члан 374.

Посебни случајеви фалсификовања документа

Сматрат ће се почињењем кривичног дјела фалсификовања документа и казниће се по члану 373. (*Фалсификовање документа*) став 1. овог закона:

а) ко какав папир, бланкет или какав други предмет који је нека особа потписала неовлаштено попуни неком изјавом која има вриједност за правне односе;

б) ко другог обмане о садржају неког документа и тај га потпише сматрајући да потписује неки други документ или неки други садржај;

ц) ко документ изда у име друге особе без њеног овлаштења или у име особе која не постоји;

- д) ко као издавалац исправе уз свој потпис наведе да има какав положај, позив или чин иако нема такав положај, позив или чин, а то има битни утицај на доказну снагу документа;
- е) ко документ изради неовлаштенем употребом правог печата или знака.

Члан 375.

Овјеравање неистинитог садржаја

- (1) Ко довођењем у заблуду надлежног органа почини да он у јавном документу, записнику или књизи овјери нешто неистинито што треба служити као доказ у правном процесу,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко документ, записник или књигу из става 1. овог члана употребеби знајући да су неистинити.

Члан 376.

Издавање и употреба неистинитог љекарског или ветеринарског свједочанства

- (1) Доктор медицине, доктор стоматологије или ветеринар који изда неистинито љекарско или ветеринарско свједочанство знајући да је неистинито,

казниће се казном затвора до једне године.

- (2) Ко употребеби неистинито љекарско или ветеринарско свједочанство знајући да је неистинито,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Члан 377.

Надринотарство

Ко се, немајући прописану стручну спрему, неовлаштено за награду бави указивањем правне помоћи,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 378.

Ометање вјерских обреда

- (1) Ко омета или спријечи вјерски обред,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

- (2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини употребом силе или озбиљном пријетњом употребе силе,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 379.

Повреда мира покојника

(1) Ко неовлаштено прекопа, разруши, оштети или на други начин грубо оскрнави гроб или друго мјесто укопавања или спомен на умрле,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко неовлаштено ископа, однесе, оштети, уништи, сакрије или премјести орган, дио тијела или пепео умрле особе, или ко оскрнави орган умрле особе,

казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године.

XXXI - ГЛАВА ТРИДЕСЕТ ПРВА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА КОРУПЦИЈЕ И КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ СЛУЖБЕНЕ И ДРУГЕ ОДГОВОРНЕ ФУНКЦИЈЕ

Члан 380.

Примање дара и других облика користи

(1) Службено или одговорно лице у Федерацији, укључујући и страно службено лице, које захтијева или прими дар или какву другу корист, или које прими обећање дара или какве користи, да у оквиру свог овлаштења изврши што не би смјело да изврши или да не изврши што би морало извршити,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Службено или одговорно лице у Федерацији, укључујући и страно службено лице, које захтијева или прими дар или какву корист, или које прими обећање дара или какве користи, да у оквиру свог овлаштења изврши што би морало извршити или да не изврши што не би смјело извршити,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Казном из става 2. овог члана казниће се службено или одговорно лице у Федерацији, укључујући и страно службено лице, које послуже чињења или нечињења из ст. 1. и 2. овог члана, а у вези с тим захтијева или прими дар или какву другу корист.

(4) Примљени дар или имовинска корист одузеће се.

Члан 381.

Давање дара и других облика користи

(1) Ко службеном или одговорном лицу у Федерацији, укључујући и страно службено лице, учини или обећа дар или какву другу корист, да у оквиру свог овлаштења изврши што не би смјело извршити или да не изврши што не би морало извршити, или ко посредује при оваквој корупцији службеног или одговорног лица,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко службеном или одговорном лицу у Федерацији, укључујући и страно службено лице, учини или обећа дар или какву другу корист, да у оквиру свог овлаштења изврши што не би морало извршити или да не изврши што не би смјело извршити, или ко посредује при оваквој корупцији службеног или одговорног лица,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(3) Починилац кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана који је дао мито на захтјев службеног или одговорног лица у Федерацији, укључујући и страно службено лице, и пријавио кривично дјело прије његовог откривања или сазнања да је откривено,

може се ослободити од казне.

(4) Примљени дар или имовинска корист одузеће се, а у случају из става 3. овог члана може се вратити лицу које је дало мито.

Члан 382.

Противзаконито посредовање

(1) Ко прими награду или какву другу корист да кориштењем свог службеног или утицајног положаја у Федерацији посредује да се изврши или не изврши нека службена радња,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ко користећи свој службени или утицајни положај у институцијама у Федерацији посредује да се изврши службена радња која се не би смјела извршити или да се не изврши службена радња која би се морала извршити,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је за почињење кривичног дјела из става 2. овог члана примљена награда или каква друга корист,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Члан 383.

Злоупотреба положаја или овлаштења

(1) Службено или одговорно лице у Федерацији које искориштавањем свог службеног положаја или овлаштења, прекорачивши границе свог службеног овлаштења или не извршивши своје службене дужности, прибави себи или другом какву корист, другоме нанесе какву штету или теже повриједи права другог,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

Члан 384.

Проневјера у служби

(1) Ко с циљем да себи или другом прибави протуправну имовинску корист присвоји новац, вриједносне папире или друге покретне ствари које су му повјерене у служби или уопште на раду у институцијама у Федерацији,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

Члан 385.

Превара у служби

(1) Службено или одговорно лице у Федерацији које с циљем да себи или другом прибави протуправну имовинску корист подношењем лажних обрачуна или на други начин доведе у заблуду овлаштено лице да учини незакониту исплату,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

Члан 386.

Послуга у служби

Ко се неовлаштено послужи новцем, вриједносним папиром или другим покретним стварима које су му повјерене у служби или уопште на раду у институцијама у Федерацији, или те ствари другом неовлаштено да на послугу,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 387.

Несавјестан рад у служби

(1) Службено или одговорно лице у Федерацији које повредом закона, другог прописа или општег акта или пропуштањем дужности надзора, очито несавјесно поступи у вршењу дужности, па због тога право другог буде тешко повријеђено или наступи имовинска штета која прелази 1.000 КМ,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана тешко повријеђено право другог или наступи имовинска штета која прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 388.

Одавање службене тајне

(1) Службено или одговорно лице у Федерацији које неовлаштено другоме саопшти, преда или на други начин учини доступним податке који су службена тајна, или које прибавља такве податке с циљем да их преда неовлаштену лицу,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се и лице које с циљем да неовлаштено употреби такве податке незаконито искористи податке који се чувају као службена тајна, или лице које без одобрења те податке објави.

(3) Ако је кривично дјело из става 1. овог члана учињено из користољубља или у погледу нарочито повјерљивих података, или ради објављивања или кориштења података изван Федерације,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(4) Службено или одговорно лице у Федерацији које почини кривично дјело из става 1. овог члана из нехата,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(5) Нема кривичног дјела из става 2. овог члана ако ко објави или посредује у објављивању службене тајне институције у Федерацији чији је садржај супротан уставном поретку Федерације, с

циљем да јавности открије неправилности у организовању, дјеловању и руковођењу службом, ако објава нема штетне посљедице за Федерацију.

(6) Одредбе ст. од 1. до 4. овог члана примјениће се и према лицу које је одало службену тајну након што јој је служба или одговорност у Федерацији престала.

Члан 389.

Фалсификовање службеног документа

(1) Службено или одговорно лице у Федерацији које у службени или пословни документ, књигу или спис унесе неистините податке или не унесе какав важан податак, или својим потписом или службеним печатом овјери службени или пословни документ, књигу или спис с неистинитим садржајем, или које својим потписом или службеним печатом омогући израђивање таквог документа, књиге или списка с неистинитим садржајем,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се и службено или одговорно лице у Федерацији које неистинити службени или пословни документ, књигу или спис употреби у служби или при пословању као да су истинити, или које службени или пословни документ, књигу или спис уништи, прикрије, у већој мјери оштети или на други начин учини неупотребљивом.

Члан 390.

Противзаконита наплата и исплата

Службено или одговорно лице у Федерацији које од другог наплати што други није дужан, или наплати више него је дужан, или које при исплати или предаји каквих ствари мање исплати или преда,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 391.

Противзаконито ослобођење лица лишеног слободе

Службено лице у Федерацији које противзаконито ослободи лице лишено слободе, а које му је повјерена на чување, или му помогне у бијегу, или му омогућава недопуштenu везу или преписку ради припремања бијега,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 392.

Противзаконито присвајање ствари при претресању или извршењу

Службено лице у Федерацији које при претресању стана, просторија или лица или при извршењу, одузме покретну ствар с циљем да њеним присвајањем прибави себи или другом противправну имовинску корист,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

XXXII - ГЛАВА ТРИДЕСЕТ ДРУГА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ СИСТЕМА ЕЛЕКТРОНСКЕ ОБРАДЕ ПОДАТАКА

Члан 393.

Оштећење компјутерских података и програма

(1) Ко оштети, измени, избрише, уништи или на други начин учини неупотребљивим или неприступачним туђе рачуналне податке или компјутерске програме,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко упркос заштитним мјерама неовлаштено приступи компјутерским подацима или програмима или неовлаштено пресеће њихов пренос,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(3) Казном из става 2. овог члана казниће се ко онемогући или отежа рад или кориштење компјутерског система, компјутерских података или програма или компјутерску комуникацију.

(4) Ако је кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана почињено у односу на компјутерски систем, податак или програм органа власти, јавне службе, јавне установе или привредног друштва од посебног јавног интереса, или је проузрокована знатна штета,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(5) Ко неовлаштено израђује, набавља, продаје, посједује или чини другом доступним посебне уређаје, средства, компјутерске програме или компјутерске податке створене или прилагођене ради почињења кривичног дјела из ст. од 1. до 3. овог члана,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(6) Посебни уређаји, средства, компјутерски програми или подаци створени, кориштени или прилагођени ради почињења кривичних дјела, којима је кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана почињено, одузеће се.

Члан 394.

Компјутерско фалсификовање

(1) Ко неовлаштено изради, унесе, измени, избрише или учини неупотребљивим компјутерске податке или програме који имају вриједност за правне односе, с циљем да се употребе као прави или сам употреби такве податке или програме,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је кривично дјело из става 1. овог члана почињено у односу на компјутерске податке или програме органа јавне службе, јавне установе или привредног друштва од посебног јавног интереса, или је проузрокована знатна штета,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(3) Ко неовлаштено израђује, набавља, продаје, посједује или чини другом приступачним посебне уређаје, средства, компјутерске програме или компјутерске податке створене или прилагођене ради почињења кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(4) Посебни уређаји, средства, компјутерски програми или подаци створени, кориштени или прилагођени ради почињења кривичних дјела којима је почињено кривично дјело из става 1. или 2. овог члана, одузеће се.

Члан 395.

Компјутерска превара

(1) Ко неовлаштено унесе, оштети, измијени или прикрије компјутерски податак или програм или на други начин утиче на исход електронске обраде података с циљем да себи или другом прибави противправну имовинску корист и тиме другом проузрокује имовинску штету,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од двије до дванаест година.

(4) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини само с циљем да другог оштети,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 396.

Ометање рада система и мреже електронске обраде података

Ко неовлашћеним приступом у систем или мрежу електронске обраде података изазове застој или поремети рад тог система или мреже,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 397.

Неовлаштени приступ заштићеном систему и мрежи електронске обраде података

(1) Ко се неовлаштено укључи у систем или мрежу електронске обраде података кршењем мјера заштите,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко употреби податак добијен на начин из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора до три године.

(3) Ако су кривичним дјелом из става 2. овог члана проузроковане другом тешке последице,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 398.

Компјутерска саботажа

Ко унесе, измијени, избрише или прикрије компјутерски податак или програм или се на други начин умјеша у компјутерски систем, или уништи или оштети направе за електронску обраду података с циљем да онемогући или знатно омете поступак електронске обраде података значајним органима власти, јавним службама, јавним установама, трговачким друштвима или другим правним лицима од посебног јавног интереса, па тиме проузрокује штету у износу већем од 500.00 КМ,

казниће се казном затвора од једне до осам година.

XXXIII - ГЛАВА ТРИДЕСЕТ ТРЕЋА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ОРУЖАНИХ СНАГА ФЕДЕРАЦИЈЕ

Члан 399.

Неизвршење и одбијање извршења наређења

(1) Војно лице која не изврши или одбије да изврши наређење надређеног у вези са службом, па због тога наступи немогућност вршења или отежано обављање службе или опасност по живот људи или имовине велике вриједности,

казниће се казном затвора до пет година.

(2) Војно лице која се противи стражару, опходњи, службујућем или другом војном лицу у сличној служби док врше своју службену дужност, као и војно лице која не послуша њихов позив или не изврши или одбије да изврши њихово наређење,

казниће се казном затвора до једне године.

(3) Починилац кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана који је био изазван противзаконитим или грубим поступањем надређеног, стражара, патроле, службујућег или другог војног лица,

може бити блаже кажњен или ослобођен од казне.

Члан 400.

Одбијање примања и употребе оружја

(1) Војно лице које противно прописима и без оправдана разлога одбије примити оружје или га употријебити по заповиједи или по правилима службе,

казниће се казном затвора од једне до пет година.

(2) Војни обвезник који без оправдана разлога одбије примити оружје од надлежног органа које му се додјељује у вези са службом у резервном саставу оружаних снага,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(3) Нема кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана кад се ради о војној лицу или војном обвезнику којему је у прописаном поступку уважен приговор савјести.

Члан 401.

Противљење надређеном

(1) Војно лице која заједно с другим војним лицима одбије заповијед надређеног у вези са службом или одбије извршити своју функција,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Војно лице која при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана употријеби оружје,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(3) Казном из става 2. овог члана казниће се ко организира или било како руководи учињењем кривичног дјела из става 1. овог члана, те војни старјешина који је учествовао у таквом дјелу.

(4) Починилац кривичног дјела из става 1. овог члана који је био изазван протузаконитим или грубим поступањем надређеног,

може се блаже казнити или ослободити казне.

Члан 402.

Принуда према војном лицу у обављању службене дужности

(1) Ко силом или пријетњом да ће изравно употријебити силу спријечи војну особу у обављању службене дужности или је на тај начин присили на обављање службене дужности,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана војна лице тешко увријеђена, или је према њој безобзирно поступано или је лако тјелесно озљеђено или је кривично дјело из става 1. овог члана учињено употребом оружја,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Починилац кривичног дјела из става 1. овог члана који је био изазван протузаконитим или грубим поступањем војне особе,

може се блаже казнити или ослободити од казне.

Члан 403.

Напад на војну особу у обављању службе

(1) Ко нападне или озбиљно пријети да ће напасти војну особу која обавља службу,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана војна лице лако тјелесно озљеђена, или је кривично дјело из става 1. овог члана учињено употребом оружја,

починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана војна лице тешко тјелесно озљеђена, или су проузроковане тешке посљедице за службу,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(4) Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац с намјером усмртио војну особу,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(5) Починилац кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана који је био изазван протузаконитим или грубим поступањем војне особе,

може се блаже казнити или ослободити од казне.

Члан 404.

Злостављање подређеног или млађег

(1) Војни старјешина који у служби или у вези са службом злоставља подређеног или млађег или с њиме поступа на начин којим се вријеђа људско достојанство,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према више лице,

казниће се казном затвора до пет година.

(3) Починилац кривичног дјела из става 1. и 2. који је био изазван протузаконитим или грубим поступањем војне особе,

може се блаже казнити или ослободити од казне.

Члан 405.

Повреда стражарске, опходне или друге сличне службе

(1) Војно лице која поступи противно прописима о стражарској или опходној служби, служби службујућег или другој сличној служби, па због тога доведе у опасност живот људи или имовину велике вриједности,

казниће се казном затвора до једне године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини близу складишта оружја, муниције или експлозивног материјала или близу другог важног објекта,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(3) Ако је кривичним дјелом из ст. 1. и 2. овог члана неко лице тешко тјелесно озљеђено, или је проузрокована имовинска штета великих размјера или су наступиле друге тешке посљедице,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Ако је кривичним дјелом из ст. 1. и 2. овог члана неко лице усмрћено,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(5) Ко кривично дјело из става од 1. до 4. овог члана почини из нехата казниће се:

а) за кривично дјело из става 1. овог члана казном затвора до шест мјесеци,

б) за кривично дјело из става 2. овог члана казном затвора до једне године,

ц) за кривично дјело из става 3. овог члана казном затвора до три године,

д) за кривично дјело из става 4. овог члана казном затвора до пет година.

(6) Ако је кривичним дјелом из става 5. овог члана проузрокована посљедица из ст. 3. и 4. овог члана,

починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до пет година.

Члан 406.

Подношење неистинитих пријава и извјештаја

Војна лица која у обављању функција поднесе пријаву или извјештај неистинитог садржаја, или у пријави или извјештају прешути коју чињеницу коју није смјело прешутјети, па због тога доведе у опасност живот људи или имовину велике вриједности,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 407.

Неподузимање мјера за заштиту војне јединице

(1) Војни старјешина који не подузима прописане, заповијеђене или друге очито потребне мјере за чување живота и здравља људи који су му повјерени, за осигурање и одржавање у исправном стању објеката, предмета и средстава који служе борбеној спремности, за уредну опскрбу јединице која му је повјерена храном, опремом или материјалом, за чување и његу стоке или мјере ради благовременог и уредног извршења осигуравајућих радова или осигурања објеката који су му повјерени, па тиме доведе у опасност живот људи или тешко угрози здравље људи или имовину велике вриједности,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана нека лице тешко тјелесно озљеђена, или је проузрокована имовинска штета великих размјера или друге тешке посљедице,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана нека лице усмрћена,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(4) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се казном затвора до једне године.

(5) Ако је кривичним дјелом из става 4. овог члана проузрокована посљедица из става 2. овог члана,

починилац ће се казнити казном затвора до три године.

(6) Ако је кривичним дјелом из става 4. овог члана проузрокована посљедица из става 3. овог члана,

починилац ће се казнити казном затвора до пет година.

Члан 408.

Неосигурање на војним вјежбама

(1) Војна лице која на вјежби, обуци или у обављању покуса не подузме прописане, наређене или очито потребне мјере осигурања или опреза, па тиме доведе у опасност живот људи или тешко угрози здравље или имовину велике вриједности,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана нека лице тешко тјелесно озљеђена, или је проузрокована имовинска штета великих размјера или друге тешке посљедице,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана нека лице усмрћена,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(4) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се казном затвора до једне године.

(5) Ако је кривичним дјелом из става 4. овог члана проузрокована посљедица из става 2. овог члана,

починилац ће се казнити казном затвора до три године.

(6) Ако је кривичним дјелом из става 4. овог члана проузрокована посљедица из става 3. овог члана,

починилац ће се казнити казном затвора до пет година.

Члан 409.

Неодазивање позиву и избјегавање војне службе

(1) Ко без оправдана разлога не дође у одређено вријеме на позив, ради саопћавања ратног распореда или примања оружја, или на служење војног рока, војну вјежбу или другу војну вјежбу, иако је био позван појединачним или општим позивом,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко се крије с циљем избјегавања обавезе из става 1. овог члана, иако је био позван појединачним или општим позивом,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(3) Ко напусти земљу или остане у иностранству с циљем избјегавања позива или служења војног рока, војне вјежбе или друге војне службе,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Починилац кривичног дјела из ст. од 1. до 3. овог члана који се добровољно јави надлежном тијелу Федерације,

може се блаже казнити или ослободити од казне.

Члан 410.

Избјегавање војне службе онеспособљењем или пријеваром

(1) Ко с циљем избјегавања војне службе или ради распоређивања на лакшу функције себе озљеди или на други начин онеспособи за војну службу, или симулира болест или употријеби лажну исправу или поступи на други пријеваран начин,

казниће се казном затвора до три године.

(2) Ко другог са или без његова пристанка тјелесно озљеди или га на други начин онеспособи у циљу избјегавања војне службе или друге војне обавезе, или у истом циљу за њега употријеби лажну исправу или поступи на други пријеваран начин,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 2. овог члана проузрокована трајна неспособност за војну службу или другу војну обавезу,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Члан 411.

Протузаконито ослобођење од војне службе

Ко злоупотребом свог положаја или овлаштења постигне ослобођење војне особе или особе која подлијеже војној обавези од војне функције или њено распоређивање на лакшу функцију,

казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 412.

Самовољно удаљење и бијег из оружаних снага

(1) Војно лице која самовољно напусти своју јединицу или службу и не врати се на функцију у року од десет дана или се у истом року не врати на функцију с дозвољеног одсуства изван јединице или службе, те војна лице која самовољно напустити своју јединицу или службу за вријеме извршења важног задатка или повећаног степена борбене спремности јединице,

казниће се казном затвора до једне године.

(2) Војно лице која се крије с циљем избјегавања службе у оружаним снагама,

казниће се казном затвора до три године.

(3) Војно лице која напусти земљу с циљем избјегавања службе у оружаним снагама,

казниће се казном затвора до пет година.

(4) Починилац кривичног дјела из става 2. овог члана који се добровољно јави надлежном органу Федерације,

може се блаже казнити или ослободити од казне.

(5) Починилац кривичног дјела из става 3. овог члана који се добровољно јави надлежном органу Федерације,

може се блаже казнити.

Члан 413.

Непрописан или непажљив однос према повјереном оружју

Ко непрописно или непажљиво држи, чува или рукује повјереним оружјем, муницијом или експлозивом који припадају војној јединици или војној установи, па тиме проузрокује њихово оштећење у већој мјери, уништење или нестанак,

казниће се казном затвора до једне године.

Члан 414.

Протузаконито располагање повјереним оружјем

Ко присвоји, отуђи, заложи, преда другом на употребу, оштети или уништи оружје, муницију или експлозив који су му дати на употребу и служе потребама одбране,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

Члан 415.

Одавање војне тајне

(1) Војно лице или друга лица која противно својим дужностима у погледу чувања војне тајне саопшти, преда другом или му на други начин почини приступачним податке који су војна тајна или прибавља такве податке с циљем да их преда непозваном лицу,

казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из користољубља или у погледу нарочито повјерљивих података или ради објаве или употребе тих података изван земље,

казниће се казном затвора најмање једну годину.

(3) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из нехата,

казниће се казном затвора до три године.

Члан 416.

Кажњавање за кривична дјела учињена за вријеме ратног стања или стања непосредне ратне опасности

(1) Ко кривично дјело из члана 399. (*Неизвршење и одбијање извршења заповиједи*) став 2.; члана 400. (*Одбијање примања и употребе оружја*) став 2.; члана 401. (*Противљење надређеном*) ст. 1. и 4.; члана 402. (*Принуда према војној лицу у обављању службене дужности*) ст. 1. и 3.; члана 403. (*Напад на војну особу у обављању службе*) ст. 1., 2. и 5.; члана 405. (*Повреда стражарске, опходне или друге сличне службе*) ст. 1., 2. и 5.; члана 406. (*Подношење неистинитих пријава и извјештаја*); 407. (*Неподузимање мјера за заштиту војне јединице*) ст. 1. и од 4. до 6.; члана 408. (*Неосигурање на војним вјешбама*) ст. 1. и од 4. до 6.; члана 409. (*Неодазивање позиву и избјегавање војне службе*)

став 1.; члана 410. (*Избјегавање војне службе онеспособљењем или пријеваром*) став 1.; члана 412. (*Самоволно удаљење и бијег из оружаних снага*) ст. 1. и 3. и члана 415. (*Одавање војне тајне*) став 3. овог закона, почини за вријеме ратног стања или стања непосредне ратне опасности,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко кривично дјело из члана 402. став 2.; члана 403. став 3.; члана 405. ст. 3. и 6.; члана 407. ст. 2. и 3.; члана 408. ст. 2. и 3.; члана 410. став 2.; члана 411. (*Противзаконито ослобођење од војне службе*); 413. (*Непрописан или непажљив однос према повјереном оружју*); 414. (*Протузаконито раполагање повјереним оружјем*) и 415. став 1. овог закона, почини за вријеме ратног стања или стања непосредне ратне опасности,

казниће се казном затвора најмање три године.

(3) Ко кривично дјело из члана 399. став 1.; члана 400. став 1.; члана 401. ст. 2. и 3.; члана 403. став 4.; члана 405. став 4.; члана 409. ст. 2. и 3.; члана 410. став 3.; члана 412. став 2. и члана 415. став 2. овог закона, почини за вријеме ратног стања или стања непосредне ратне опасности,

казниће се казном затвора најмање пет година или казном дуготрајног затвора.

Члан 417.

Изрицање дисциплинске казне или дисциплинске мјере

За кривично дјело против оружаних снага Федерације с прописаном казном затвора до три године, војном се лицу може умјесто кривичноправне санкције изрећи дисциплинска казна или дисциплинска мјера утврђена прописима којима се уређује дисциплинска одговорност у оружаним снагама, ако је дјело нарочито лаког облика и ако то захтијевају интереси службе.

Члан 418.

Одговорност за кривично дјело учињено по заповиједи надређеног

Нема кривичног дјела ако његова законска обилежја оствари подређени по заповиједи надређеног, а та се заповијед тиче службене дужности осим ако се заповијед односи на учињење геноцида, ратног злочина или другог кривичног дјела за које се може изрећи казна затвора десет година или тежа казна, или ако је било очито да се извршењем заповиједи учињује кривично дјело.

XXXIV - ГЛАВА ТРИДЕСЕТ ЧЕТВРТА

ПРИЈЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 419.

Престанак важења бившег Закона

Даном ступања на снагу овог закона престаје важити Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине ФБиХ", бр. 43/98, 2/99, 15/99, 29/00 и 59/02).

Члан 420.

Обавеза усклађивања правомоћно изречених кривичноправних санкција

(1) Извршење кривичноправних санкција правомоћно изречених у складу са одредбама Кривичног закона из члана 419. (*Престанак важења бившег Закона*) овог закона, чије извршење није започело или је у току, има се у називу кривичног дјела, односно сигурносне мјере ускладити са називима предвиђеним у овом закону.

(2) Усклађивање правомоћно изречене одлуке из става 1. овог члана врши суд који је донио ту одлуку у првом степену. Ово усклађивање се врши по службеној функцији у року од 30 дана дана од дана почетка примјене овог закона.

Члан 421.

Ступање на снагу овог закона

Овај закон ступа на снагу 1. аугуста 2003. године.

Предсједавајући
Дома народа
Парламента Федерације БиХ
Славко Матић, с. р.

Предсједавајући
Представничког дома
Парламента Федерације БиХ
Мухамед Ибрахимовић, с. р.